

Stockholmsregionens styrkeområden

Nuläge och utveckling 2010–2021

Region Stockholm, ansvarar och arbetar för en hållbar utveckling av Stockholmsregionen.

Visionen är att länet ska vara Europas mest attraktiva storstadsregion, både för dig som lever och verkar här och för våra besökare.

Vårt regionala utvecklingsarbete grundas på kvalificerat underlag och analys. Genom samverkan med kommuner, näringsliv, universitet och högskolor, andra myndigheter och organisationer bidrar vi till att det finns en gemensam målbild för regionens utveckling. Vi tar initiativ till, skapar förutsättningar och bidrar till att visioner, mål, strategier och åtaganden i den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUFFS, kan förverkligas.

Vi bevakar systematiskt utvecklingen i regionen och omvärlden och presenterar regelbundet kunskapsunderlag, analyser, scenarion, kartläggningar, utvärderingar, statistik och rekommendationer för regionens utveckling. Rapporterna tas fram av forskare, utredare, analytiker och konsulter på uppdrag av Region Stockholm.

Citera gärna innehållet i rapporten men uppge alltid källan. Att återge bilder, foto, figurer och tabeller (digitalt eller analogt) är inte tillåtet utan särskilt medgivande.

Region Stockholm

Regionledningskontoret

Box 30215, 104 25 Stockholm

Besöksadress: Lindhagensgatan 98

Telefon: 08-123 100 00

registrator.rlk@regionstockholm.se

www.regionstockholm.se

Ansvarig handläggare: Cecilia Lindahl

Konsulter: Jonas Börjesson, Manne Ölfvingsson, WSP Group

Foton omslag: Visit Stockholm/Henrik Trygg, Visit Stockholm/
Fond & Fond, Visit Stockholm/Tove Freij, Freepik

Diarienummer: RS 2023–0825

Innehåll

Sammanfattning	4
Summary	6
Stockholmsregionens styrkeområden.....	8
Styrkeområdena idag	10
Sysselsättning och omsättning	10
Specialisering.....	14
Delområden.....	16
Sammanfattande punkter	19
Styrkeområdenas utveckling	20
Sysselsättning.....	20
Omsättning.....	24
Specialisering och sysselsättningstillväxt	28
Sammanfattande punkter	31
Pendling, företagsstruktur, utbildningsnivå, internationell utblick och export.....	32
Pendling	32
Företagsstruktur.....	35
Utbildningsnivå	36
Internationell utblick	39
Export.....	43
Sammanfattande punkter	45
Kompetensförsörjning och styrkeområdena	46
Regionala stadskärnor och styrkeområden.....	48
Bilaga 1 – Definition av styrkeområden	56
Bilaga 2 – Sysselsatta delområden 2010–2020.....	64
Bilaga 3 – Specialisering och sysselsättnings-utveckling 2010–2020	69
Bilaga 4 – Kompetensförsörjningsanalys.....	72
Bilaga 5 – Heatmaps styrkeområden, Stockholms län.....	83

Sammanfattning

Den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUF5 2050 och Näringslivs- och tillväxtstrategi för Stockholmsregionen (N&T-strategin) pekar ut sju regionala styrkeområden: Miljöteknik, Life science, Informations- och kommunikationsteknik (IKT), Kreativa och kulturella näringar (KKN), Finans, Högspecialiserad industriell produktion och Besöksnäring. I denna rapport beskrivs styrkeområdenas nuläge och utveckling under det senaste decenniet avseende sysselsättning, specialisering, omsättning, arbetspendling, yrkesstruktur, utbildningsnivå, företagsstruktur samt en internationell jämförelse med öppna data från Eurostat.

Sammantaget svarar styrkeområdena för 41 procent av länets sysselsättning. IKT är det största styrkeområdet och sysselsätter 10 procent medan Högspecialiserad industriell produktion utgör det minsta och endast sysselsätter knappt 3 procent av länets sysselsättning. Fyra styrkeområden uppvisar en starkare sysselsättningstillväxt jämfört med länets totala sysselsättningstillväxt under perioden 2010–2020. Dessa är Högspecialiserad industriell produktion, Miljöteknik, IKT och Finans.

Omsättningsstatistiken inkluderar data om samtliga styrkeområden exklusive Finans. Styrkeområdena, exklusive Finans, svarar för 42 procent av länets totala omsättning. Den genomsnittliga omsättningen per sysselsatt i Stockholms län år 2020 var 2 400 tkr. Området högspecialiserad industriell produktion har högst omsättning per sysselsatt av de studerade styrkeområdena och har, i genomsnitt, ungefär dubbelt så hög omsättning per sysselsatt som länet generellt. Med anledning av att det saknas omsättningsstatistik för SNI-grupperna som ingår i Finans har den genomsnittliga lönesumman per sysselsatt beräknas för denna grupp som alternativt mått. Resultatet visar att den genomsnittliga lönesumman i Finans är betydligt högre än länets genomsnitt.

Informations- och kommunikationsteknik är den bransch som både sysselsätter flest, 10 procent, och som har högst omsättning, 16 procent av länets omsättning. Life science är näst störst med 8 procent av sysselsättningen och 8 procent av omsättningen.

De styrkeområden som uppvisar en hög specialisering i länet är IKT, KKN, Finans och Högspecialiserad industriell produktion. En hög specialisering innebär att andelen sysselsatta inom dessa styrkeområden är betydligt högre i länet jämfört med motsvarande andel i övriga Sverige. Tre av dessa, Finans, KKN och Högspecialiserad industriell produktion, uppvisar dessutom en bättre sysselsättningstillväxt i länet jämfört med övriga riket. Därmed bedöms dessa tre styrkeområden utgöra nyckelområden för Stockholmsregionen.

Vid en internationell jämförelse med hjälp av data från Eurostat jämförs regionens styrkeområden med andra europeiska regioner. Stockholm framträder som den mest specialiserade regionen avseende både IKT och Miljöteknik i jämförelsen som grundar sig på en något justerad definition av respektive område.

Alla styrkeområden i Stockholms län utom Besöksnäringen kännetecknas av att arbetskraften har en mycket hög utbildningsnivå. I länet som helhet har 36 procent av den sysselsatta dagbefolkningen en lång eftergymnasial utbildning, dvs. tre år eller längre. Inom exempelvis Life Science och Finans är denna andel 60 respektive 53 procent.

Pendlingsstatistik för respektive styrkeområde presenteras. Inom Stockholms län har Life Science störst andel som pendlar över kommungräns samtidigt som högspecialiserad industriell produktion har störst inpendling från andra län.

Genom att lista de vanligast förekommande yrkena i respektive styrkeområde och matcha dessa mot utbildningsgrupper i SCB:s regionala Trender och Prognoser för Stockholms län har det framtida arbetsmarknadsläget för dessa yrken sammanställts. Av de 38 mest förekommande yrkena inom styrkeområdena bedöms det råda brist på 20 och endast inom 5 yrken bedöms det vara överskott år 2035. Detta ställer krav på insatser för att säkra den framtida kompetensförsörjningen inom styrkeområdena. Skulle bristerna slå in riskerar utvecklingen inom styrkeområdena att bromsas in.

Ny statistik från Tillväxtverket visar att Stockholms län svarar för en femtedel av Sveriges varuexport och hälften av Sveriges tjänsteexport. Totalt sett svarar länet för 30 procent av den totala exporten från Sverige och är därmed det län som har den största exporten utifrån värdet på exporten.

Avslutningsvis visas hur sysselsättningen inom styrkeområdena fördelas på den centrala och de regionala stadskärnorna. Resultatet visar att specialiseringarna inom styrkeområden varierar mellan kärnorna. Södertälje har högst specialisering inom Högspecialiserad industriell produktion, Kista-Sollentuna-Häggvik har högst specialisering inom IKT och Barkarby-Jakobsberg uppvisar högst specialisering inom Miljöteknik. Haninge är den enda kärnan som saknar en hög specialisering inom ett styrkeområde.

Summary

The Regional Development Plan for the Stockholm Region (RUFS 2050) and the Stockholm Region's Business and Growth Strategy identify seven regional areas of strength: environmental technology, life science, information and communication technology (ICT), creative and cultural industries (CCIs), finance, highly specialised industrial manufacturing and tourism. This report describes the current status and development of these areas of strength over the last decade in terms of employment, specialisation, turnover, commuting, vocational structure, level of education, business structure and an international comparison using open data from Eurostat.

Together, the areas of strength account for 41 percent of the county's employment. ICT is the largest area of strength, employing 10 percent, while highly specialised industrial manufacturing is the smallest, representing just under 3 percent of the county's employment. Four areas of strength show stronger growth in employment compared to the county's overall employment growth for 2010–2020: Highly specialised industrial manufacturing, environmental technology, ICT and finance.

The turnover statistics include data on all areas of strength, with the exception of finance. The areas of strength (excluding finance) account for 42 percent of the county's total turnover. The average turnover per employee in Stockholm County in 2020 was SEK 2.4 million. Highly specialised industrial manufacturing has the highest turnover per employee among the studied areas of strength, with an average turnover that is around twice as high per employee as for the county in general. Due to the lack of turnover statistics for the Swedish Standard Industrial Classification groups included in finance, the average wage sum per employee has been calculated for this group as an alternative measure. The results show that the average wage sum in finance is significantly higher than the county average.

ICT is the industry that both employs the most people, 10 percent, and has the highest turnover, 16 percent of the county's turnover. Life Science is the second largest with 8 percent of employment and 8 percent of turnover.

The areas of strength that show a high degree of specialisation in the county are ICT, CCIs, finance and highly specialised industrial manufacturing. A high degree of specialisation means that the proportion employed within these areas of strength is significantly higher in the county than in the rest of Sweden. Three of these – finance, CCIs and highly specialised industrial manufacturing – also show better employment growth in the county compared to the rest of the country. These three areas of strength are therefore considered to be key areas for the Stockholm region.

An international comparison using Eurostat data compares the region's areas of strength with other European regions. Stockholm emerges as the most specialised region for both ICT and environmental technology in the comparison, which is based on a slightly adjusted definition of each area.

All the areas of strength in Stockholm County except for tourism are characterised by a very high level of education among the workforce. In the county as a whole, 36 percent of the employed daytime population has extensive post-secondary education, i.e. three years or longer. Within life science and finance, for example, this proportion is 60 percent and 53 percent respectively.

Commuting statistics for each area of strength are presented. Within Stockholm County, life science has the largest proportion of commuters across the municipal border, while highly specialised industrial manufacturing has the most commuters from other counties.

By listing the most common professions within each area of strength and matching these to educational groups in Statistics Sweden's regional trends and forecasts for Stockholm County, the future labour market situation for these professions has been compiled. Of the 38 most common professions within the areas of strength, 20 are expected to have shortages and only five are expected to have a surplus by 2035. This requires initiatives to secure the future supply of skills within the areas of strength. If these shortages do transpire, there is a risk that development within the areas of strength will slow down.

New statistics from the Swedish Agency for Economic and Regional Growth show that Stockholm County accounts for one fifth of Sweden's exports of goods and half of Sweden's exports of services. Overall, the county accounts for 30% of total exports from Sweden, and is thus the county with the largest exports in terms of value.

Finally, the report shows how employment within the areas of strength is distributed between the central and regional city centres. The results show that specialisations within the areas of strength vary between these centres. Södertälje has the highest specialisation within highly specialised industrial manufacturing and Kista-Sollentuna-Häggvik has the highest specialisation within ICT, while Barkarby-Jakobsberg features the highest specialisation within environmental technology. Haninge is the only centre that lacks a high degree of specialisation within an area of strength.

Stockholmsregionens styrkeområden

Den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUFSS 2050 och Näringslivs- och tillväxtstrategi för Stockholmsregionen (N&T-strategin) pekar ut sju regionala styrkeområden: miljöteknik, Life science, informations- och kommunikationsteknik (IKT), kreativa och kulturella näringar (KKN), finans, högspecialiserad industriell produktion och besöksnäring.

I denna rapport beskrivs styrkeområdenas nuläge och utveckling under det senaste decenniet avseende sysselsättning, specialisering, omsättning, arbetspendling, yrkesstruktur, utbildningsnivå, företagsstruktur samt en internationell jämförelse med öppna data från Eurostat. För att kunna beskriva läge och utveckling för respektive styrkeområde har dessa behövts definieras. I RUFSS 2050 där dessa sju styrkeområden inledningsvis pekades ut ges ingen definition kring vilka verksamheter som exakt ingår i respektive styrkeområde. Därför har vi i denna rapport undersökt vilka definitioner som finns inom respektive område. Definitionerna utgår i största möjliga utsträckning från vedertagna definitioner från tidigare rapporter och kartläggningar. Definitionerna utgår i största möjliga utsträckning från vedertagna definitioner från tidigare rapporter och kartläggningar. (lägg till och kartläggningar). Definitionerna utgår i största möjliga utsträckning på vedertagna definitioner från tidigare rapporter. Tabellen nedan beskriver kortfattat hur definitionerna har utformats. För att se exakt vilka SNI-koder¹ som ingår i vilket styrkeområde och delområde, se Bilaga 1 – Definition av styrkeområden.

Tabell 1. Sammanställning av Stockholmsregionens identifierade styrkeområden

Besöksnäring	Branschdefinitionerna från Turismräkenskaperna, som genomförs på uppdrag av Tillväxtverket
Finans	SNI-grupperna 64–66 (finans- och försäkringsverksamhet)
Högspec. ind.	Framtagen definition av WSP efter industribranscher med hög specialisering i Stockholms län
IKT	Baseras på SNI-koder för IKT-sektorn i rapporten "Ekosystemet ICT & digital" framtagen 2015 av Länsstyrelsen Stockholm
KKN	Definition från Tillväxtverkets analysrapport Kreametern ²
Life science	Tillväxtanalys definition/kartläggning av sektorn 2018 ³
Miljöteknik	Urvalet av koder baseras på rapporten "Klusteranalys miljöteknik" av Business Region Göteborg (BRG) ⁴

¹ SNI är en standard för svensk näringsgrensindelning. En SNI-kod beskriver verksamhetens bransch.

² Kreametern – https://tillvaxtverket.se/download/18.6855bfcf184896002ff9eb/1668765673299/TVV_Rapport_Kreametern_171030.pdf

³ Den svenska life science-industrins utveckling (tillvaxtanalys.se) https://www.tillvaxtanalys.se/download/18.62dd45451715a00666f194a2/1586366154910/pm_2018_06_Den%20svenska%20life%20science-industrins%20utveckling.pdf

⁴ Miljöteknik – <https://www.businessregiongoteborg.se/publikationer/klusteranalys-miljoteknik-2018>

Det bör påpekas att statistiken och en SNI-indelning inte redogör för hela bilden av ett område/bransch. Det är exempelvis rimligt att anta att olika områden är bättre lämpade för en SNI-indelning än vad andra är. Rimligtvis finns det företag som faller inom flera verksamhetsområden vilket leder till att det uppstår en risk för bortfall. Den statistik som redovisas kommer från SCB om inte annat anges.

Denna rapport beräknar och visar på, baserat på sysselsättningsstatistik, vilken grad av specialisering de olika styrkeområdena i Stockholmsregionen och dess ingående branscher uppvisar relativt övriga Sverige.

Ett avsnitt belyser pendlingen, företagsstrukturen och utbildningsnivån för respektive styrkeområde. Därutöver görs en internationell utblick där styrkeområdenas utveckling i Stockholms län jämförs med övriga Nuts 2-regioner i Europa med hjälp av statistik från Eurostat. Med hjälp av ny statistik över tjänsteexport på länsnivå redovisas hur stor den totala exporten (varu- och tjänsteexport) från Stockholms län är och jämförs med övriga län.

I rapporten belyses även hur den framtida kompetensförsörjningen kan tänkas utvecklas för respektive styrkeområde. Detta görs genom att jämföra styrkeområdenas yrkesstruktur med framtida efterfrågan och utbud på utbildad arbetskraft enligt SCB:s länsprognos för ett antal utbildningsgrupper i Stockholms län.

Avslutningsvis redovisas hur sysselsättning och specialisering för styrkeområdena fördelas på Stockholms läns regionala stadskärnor.

Styrkeområdena idag

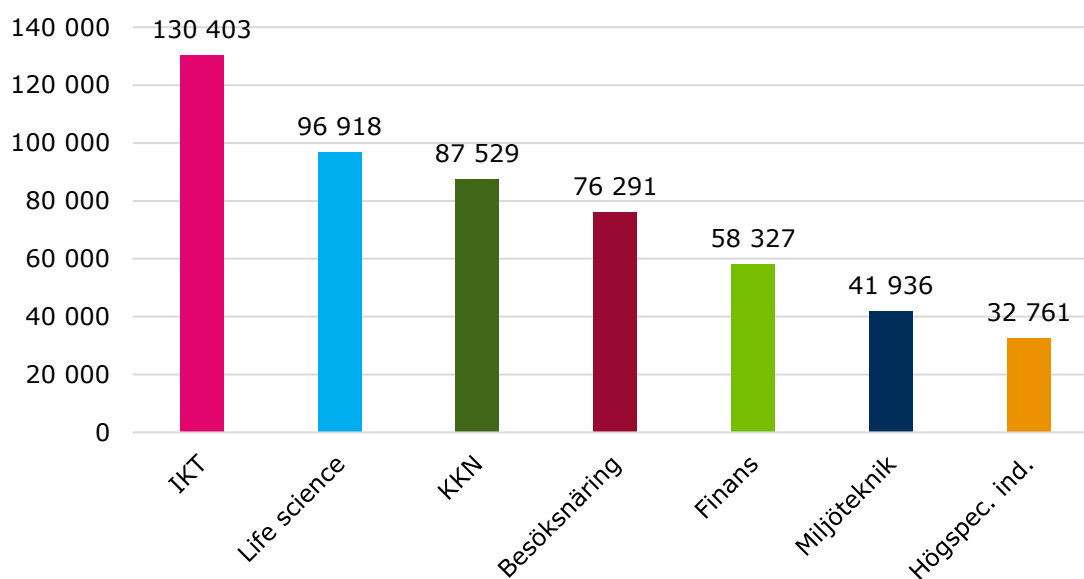
I detta kapitel beskrivs nuläget för de sju styrkeområdena avseende sysselsättning, omsättning och sysselsättningsspecialisering. I slutet av kapitlet studeras även sysselsättning och specialisering inom delområden till respektive styrkeområde. Pendling, företagsstruktur och utbildningsnivå för respektive styrkeområde beskrivs i ett kapitel längre fram. Där görs även en internationell jämförelse och en genomgång av länets export i jämförelse med övriga län.

Sysselsättning och omsättning

År 2020 var 1 265 000 sysselsatta i Stockholms län. Det motsvarar en fjärdedel av hela Sveriges sysselsättning. Sammantaget sysselsätter de sju styrkeområdena 524 000 personer vilket motsvarar 41 procent av den totala sysselsättningen i länet.

IKT är det största styrkeområdet och sysselsätter 130 000 personer medan Högspecialiserad industriell produktion är det minsta med knappt 33 000 sysselsatta.

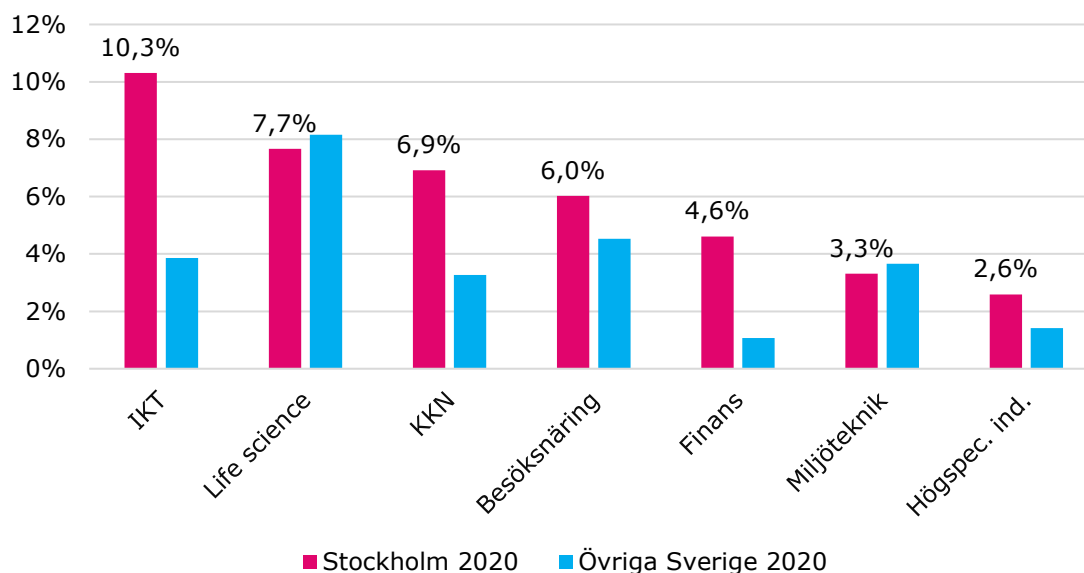
Figur 1. Antal sysselsatta per styrkeområde i Stockholms län 2020

I Figur 2 nedan redovisas hur stor andel av den totala sysselsättningen som respektive styrkeområde sysselsätter. Andelen i Stockholmsregionen jämförs med andelen i övriga Sverige. I fem av sju styrkeområden är andelen sysselsatta inom området större i Stockholmsregionen jämfört med övriga Sverige 2020. Miljöteknik och Life science är de enda områden som sysselsätter en lägre andel än vad motsvarande områden gör i övriga Sverige. Life science-sektorn inkluderar många typer av vårdpersonal – läkare, sjuksköterskor med flera – vilket innebär att det är ett område som är starkt befolkningsanknutet, där människor bor finns det behov av vårdservice. IKT, KKN och Finans uppvisar en sysselsättningsandel som är mer än dubbelt så hög i Stockholmsregionen jämfört med övriga Sverige. I Stockholmsregionen svarar styrkeområdet Finans för 4,6 procent av den totala sysselsättningen. Motsvarande andel i övriga

Sverige är 1,1 procent. Det visar på att finansbranschen är mycket starkt lokaliserad till Stockholmsregionen.

Figur 2. Andel av total sysselsättning för respektive styrkeområde, Stockholmsregionen och övriga Sverige, 2020

Som ett komplement till sysselsättningsstatistiken kan omsättningen inom respektive styrkeområde redovisas. Därmed kan styrkeområdena beskrivas utifrån det ekonomiska avtryck de ger och inte enbart utifrån deras sysselsättningsbidrag. Omsättningsstatistiken inkluderar dock inte statistik för SNI-grupperna 64,65,66 och 84⁵. Eftersom de tre förstnämnda SNI-grupperna ingår i styrkeområdet Finans innebär det att omsättningsstatistik för detta styrkeområde inte presenteras.⁶ Med omsättning (nettoomsättning) avses intäkter från företagets huvudsakliga rörelse för sålda varor och utförda tjänster. Tabell 2 visar den faktiska omsättningen i absoluta tal för regionens styrkeområden.

Tabell 2. Omsättning (tkr) för styrkeområden, 2020

Besöks- näring	Högspec. industri	IKT	KKN	Life science	Miljöteknik
92 140 473	161 738 122	488 953 379	210 728 210	239 828 336	96 764 141

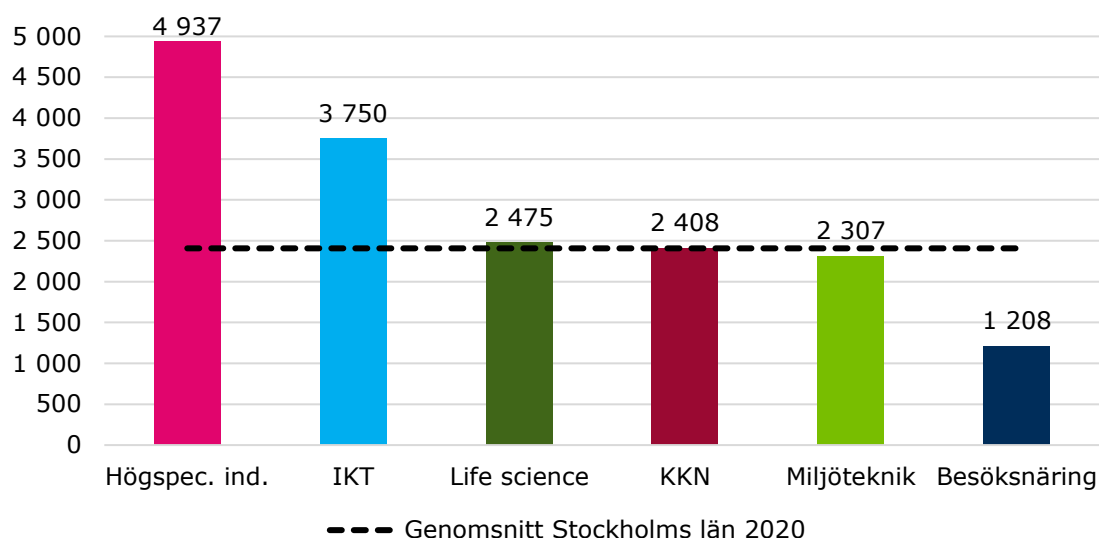
Figur 3 visar omsättningen per sysselsatt, i tusental kronor (tkr), för alla styrkeområden utom Finans. Den genomsnittliga omsättningen per sysselsatt var 2 400 tkr i Stockholms län år 2020. Högst omsättning per sysselsatt uppvisade Högspecialiserad industriell produktion (nästan 5 000 tkr) följt av IKT (drygt 3 750 tkr). Jämfört med Besöksnäringen där den genomsnittliga omsättningen per sysselsatt endast uppgick till 1 200 tkr år. 2020 omsätter IKT drygt tre och Högspecialiserad industriell produktion

⁵ 64,65 och 66 är SNI-grupperna som ingår i Finans och de ingår inte i undersökningen Företagens ekonomi.

⁶ Omsättningsstatistiken är beställd från SCB och Företagens ekonomi.

drygt fyra gånger så mycket per sysselsatt. Övriga tre styrkeområden uppvisar en omsättning per sysselsatt i nivå med genomsnittet för samtliga sysselsatt i Stockholms län. Att omsättningen per sysselsatt är lägre i Besöksnäringen jämfört med övriga styrkeområden är väntat då Covid-pandemin hade en större negativ effekt på omsättningen inom Besöksnäringen jämfört med övriga styrkeområden.

Figur 3. Omsättning (tkr) per sysselsatt i respektive styrkeområde 2020, exklusive Finans

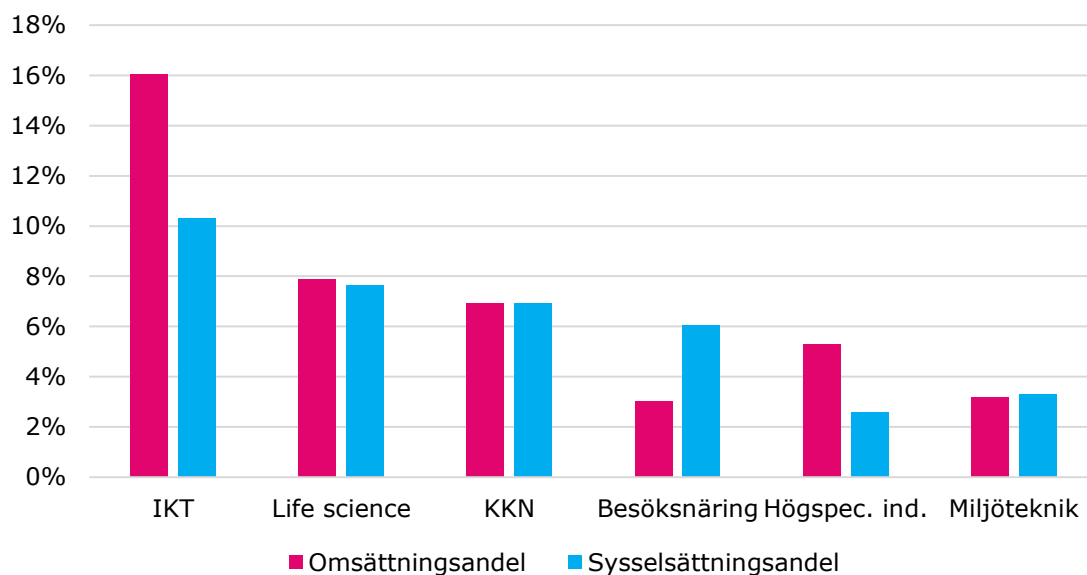

Figur 4 redovisar respektive styrkeområdes andel av länets totala omsättning (första stapeln). Som referens visas även sysselsättningsandelen för varje styrkeområde (andra stapeln).

Av regionens totala omsättning (exklusive Finans) svarar styrkeområdena för ungefär 42 procent. Motsvarande sysselsättningsandel (inklusive Finans) var 41 procent. Störst omsättningsandel svarar IKT för. IKT stod för 16 procent av länets omsättning år 2020. Högspecialiserad industriell produktion uppvisade en hög omsättning per sysselsatt men då området sysselsätter relativt få svarar området för endast ca 5 procent av länets omsättning. Högspecialiserad industriell produktion sysselsatte 33 000 år 2020 jämfört med IKT som sysselsatte 130 000. Efter IKT är det Life science och KKN som svarar för störst andel av länets totala omsättning, 8 respektive 7 procent. Miljöteknik och Besöksnäring svarar var för sig för ca 3 procent av länets totala omsättning.

Jämförs omsättningsandel och sysselsättningsandel för respektive styrkeområde är det tydligt att IKT och Högspecialiserad industriell produktion till följd av hög omsättning per sysselsatt har ett betydligt högre bidrag till regionens omsättning jämfört med deras bidrag till regionens sysselsättning. Noterbart är att IKT svarar för såväl störst omsättningsandel som störst sysselsättningsandel av regionens styrkeområden. Styrkeområdet Besöksnäring svarar för ett större bidrag till regionens totala sysselsättning jämfört med dess bidrag till omsättningen. För styrkeområdena Miljöteknik, Life science och KKN ligger omsättningsandelen i nivå med sysselsättningsandelen.

Figur 4. Styrkeområdenas omsättningsandel av länets totala omsättning samt sysselsättningsandel av länets totala sysselsättning, 2020, exklusive Finans

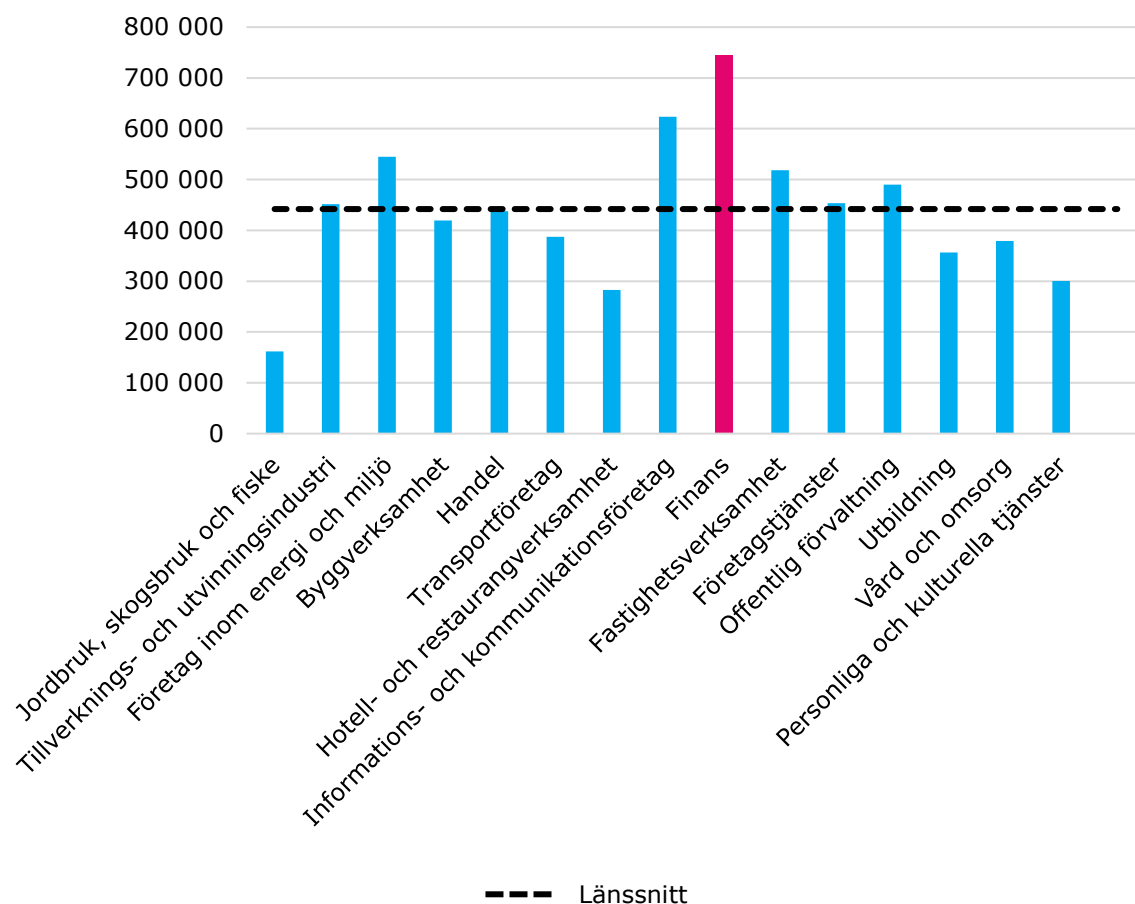

Finans

De branscher som ingår i styrkeområdet Finans omfattas inte av den SCB-undersökning som ligger till grund för redovisningen av omsättningen ovan. För att kunna beskriva hur styrkeområdet Finans står sig gentemot övriga branscher har lönesumma per sysselsatt inom Finans jämförts med motsvarande mått för andra branscher på s.k. grov branschnivå.⁷

⁷ Styrkeområdet Finans definition motsvarar de SNI-koder som ingår i branschen Finans på grov branschnivå som redovisas i Figur 5.

Figur 5. Lönesumma per sysselsatt, 2020

Måttet lönesumma per sysselsatt är inte direkt jämförbart med omsättningsstatistiken ovan men ger en indikation på värdet som varje sysselsatt producerar inom Finans jämfört med övriga branschaggregat och genomsnittet för länet. Finans har den högsta lönesumman per sysselsatt av alla branschaggregat. Det indikerar att värdet som varje sysselsatt producerar inom Finans är väldigt högt jämfört med övriga branscher.

Specialisering

Specialiseringskvoter beräknas för att ställa styrkeområden i relation till övriga regionen samt Sverige. Specialiseringskvoten indikerar om en region uppvisar en specialisering eller inte inom ett specifikt område. Kvoterna är avseende sysselsatta och beräknas på enligt följande:

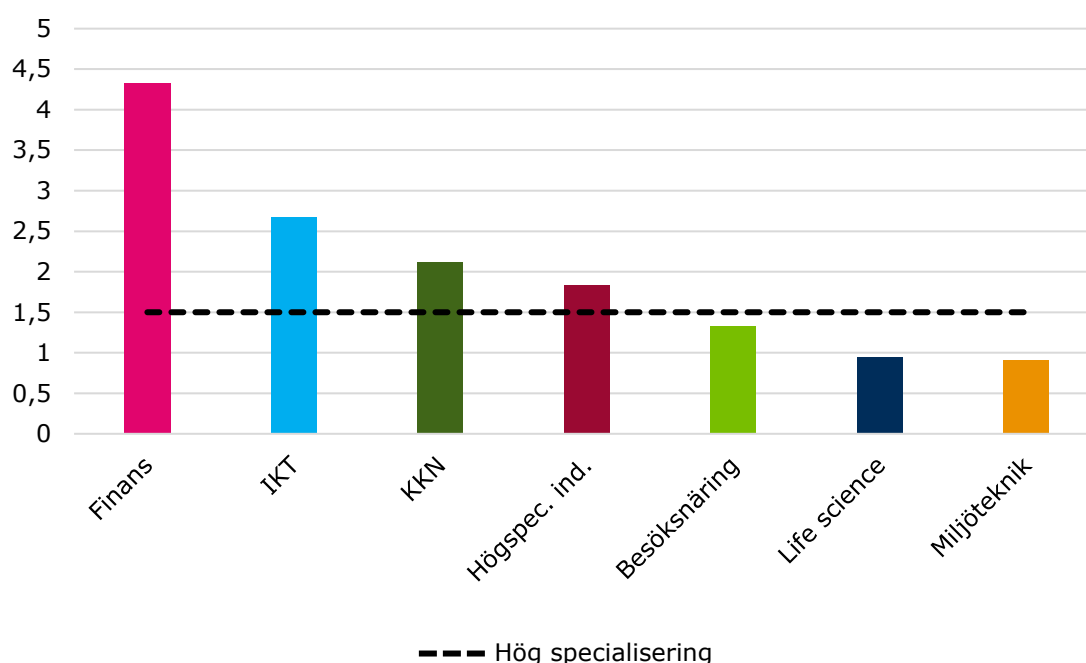
$$\frac{\text{Andel sysselsatta i bransch X i Stockholms län relativt länets totala sysselsättning}}{\text{Andel sysselsatta i bransch X i övriga Sverige relativt övriga Sveriges totala sysselsättning}}$$

En specialiseringskvot över 1 betyder att andelen är större i regionen jämfört med jämförelseregionen, i detta fall övriga Sverige. En kvot på exempelvis 2 betyder att andelen sysselsatta inom bransch X är den dubbla jämfört med motsvarande andel i övriga Sverige. Ju högre kvot en bransch har desto högre grad av regional specialisering

för denna bransch. Det finns inget givet värde som indikerar att en bransch kan anses vara regionalt specialiserad. Två förekommande mått är 1,5 och 2,0; alltså de kvoter där en viss bransch är 50 procent respektive 100 procent vanligare i länet jämfört med övriga riket.

Figur 5 visar specialiseringskvoterna för samtliga styrkeområden. Den streckade linjen är satt efter vad som klassificerats som "hög specialisering", i detta fall en kvot på 1,5 eller större. Fyra områden uppvisar en hög specialisering i länet. Dessa är IKT, KKN, Finans och Högspecialiserad industriell produktion. Miljöteknik och Life science erhåller en kvot under 1 och Besöksnäringens motsvarande kvot är 1,32, vilket betyder att regionen har en specialisering men inte tillräckligt hög för att klassas som ett område med hög specialisering.

Figur 6. Specialiseringskvoter för respektive styrkeområde i Stockholms län, 2020

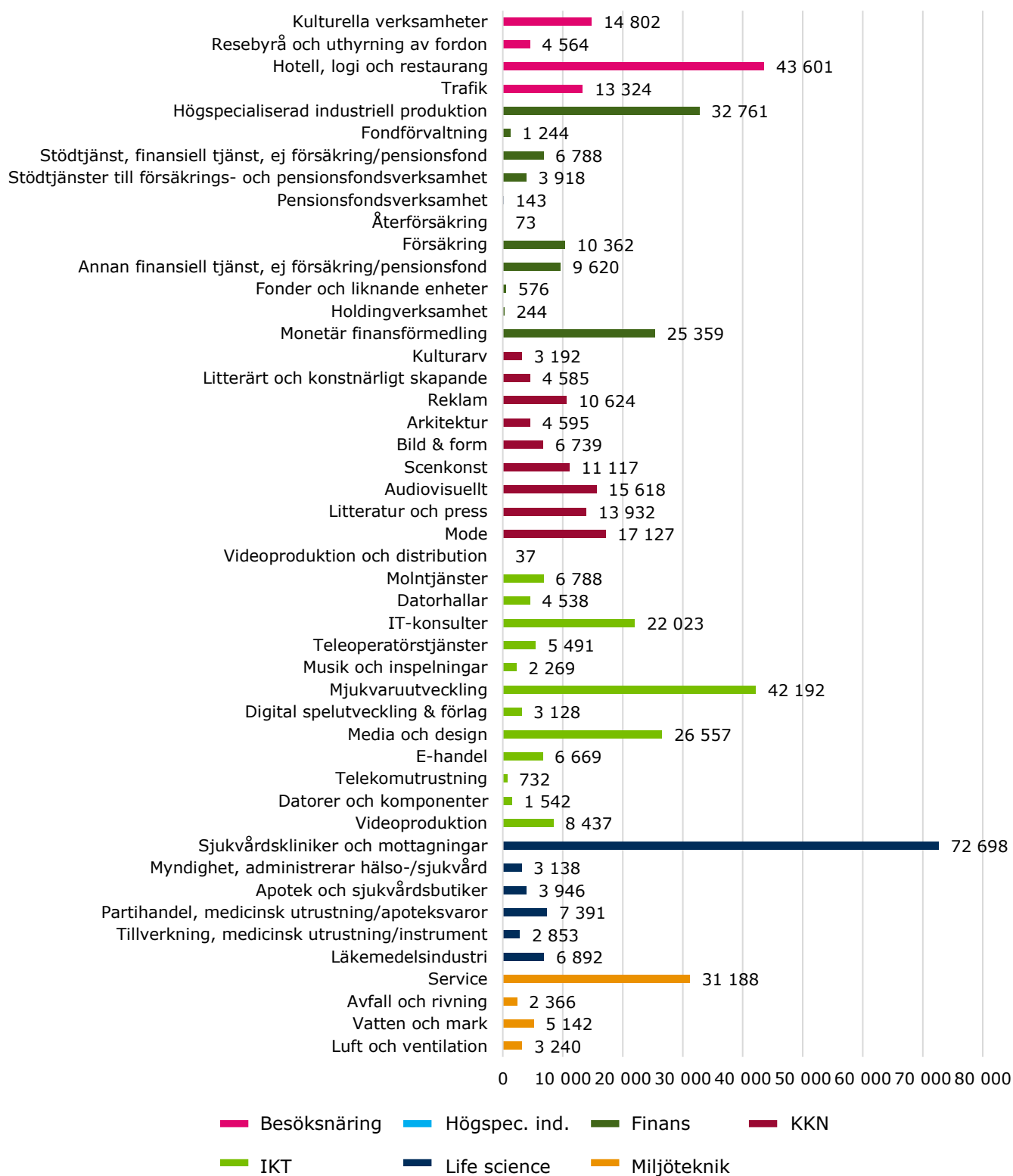
En hög specialiseringskvot kan inte ensamt tolkas som ett mått på huruvida en bransch spelar en nyckelroll för den regionala konkurrenskraften eller inte. Specialiseringskvoten anger hur många personer branschen sysselsätter i länet i jämförelse med övriga riket. En betydligt högre andel i länet jämfört med övriga riket resulterar i en hög specialiseringskvot vilket indikerar att branschen har bättre förutsättningar eller komparativa fördelar av att verka i länet. Men branscher med låg specialisering kan ha en stor regional sysselsättning i absoluta tal givet länets stora arbetsmarknad. Både Life science och Besöksnäring är två områden med stark anknytning till befolkning; fler invånare leder till högre efterfrågan på vårdcentraler och restauranger. Det finns också branscher som i sig inte är högt specialiserade men som agerar som möjliggörare för andra branscher med hög specialiseringsgrad. Ett exempel på det är utbildning i Stockholmsregionen som sett till andelen sysselsatta ligger nära riksgenomsnittet, samtidigt som länets högspecialiserade branscher till stor del är kunskapsintensiva näringar som kräver utbildning.

Delområden

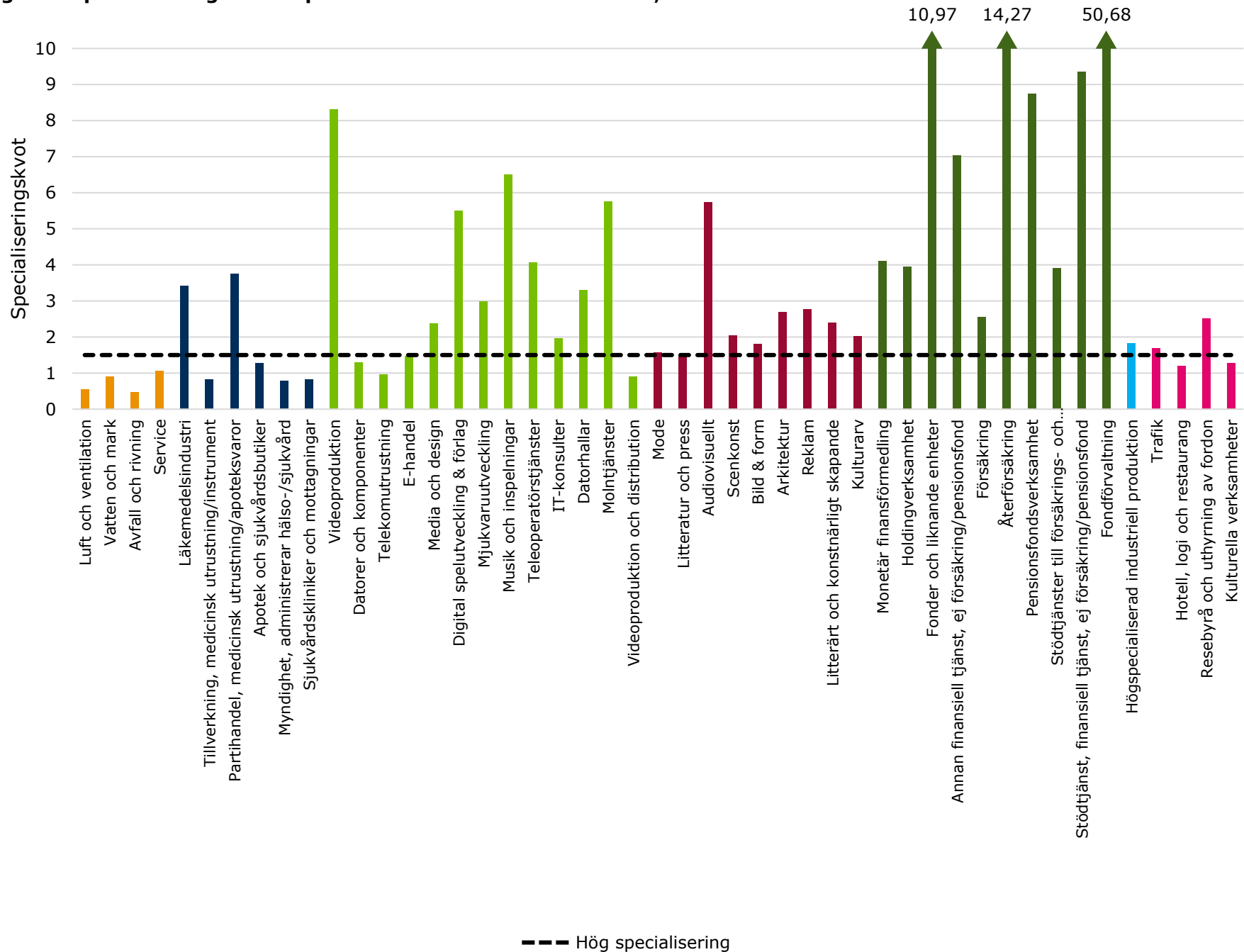
Med undantag för Högspecialiserad industriell produktion delas samtliga styrkeområden upp i delområden. Högspecialiserad industriell produktion inkluderar betydligt färre SNI-koder än övriga områden samtidigt som det redan är ett mer avsmalnat område än övriga styrkeområden, vilket motiverar avsaknaden av delområden.

Följande del redovisar antalet sysselsatta inom respektive delområde 2020 (Figur 7) samt en specialiseringskvot för samtliga områden (Figur 8). Kvoten har beräknats på samma sätt som ovan, det vill säga med en jämförelse mot övriga Sverige.

Figur 7. Sysselsatta per delområden i Stockholms län, 2020

Figur 8. Specialiseringskvoter per delområden i Stockholms län, 2020

En första iakttagelse avseende sysselsatta inom delområden är att antalet varierar kraftigt mellan olika områden. Det minsta delområdet, med 37 sysselsatta år 2020, var videoproduktion och distribution. Det största delområdet år 2020 var sjukvårdskliniker och mottagningar med 72 698 sysselsatta vilket motsvarar 75 procent av den totala sysselsättningen inom Life science. Samtidigt är det inte ett delområde som Stockholmsregionen uppvisar någon specialisering inom. Även det näst största delområdet avseende sysselsatta, hotell, logi och restaurang, uppvisar en specialiseringskvot under 1. Det är stora och betydelsefulla delområden med många sysselsatta, men andelarna skiljer sig inte nämnvärt från övriga delar av Sverige vilket indikerar att det är områden som är starkt befolkningsanknutna och därmed uppvisas ingen specialisering.

Samtliga delområden inom finans uppvisar en specialisering. Tidigare har det konstaterats att Finans är starkt knutet till Stockholmsregionen. Exempelvis fondförvaltning, med den högsta specialiseringskvoten (50,68), sysselsatte år 2020 1 244 i Stockholm och i övriga Sverige var den totala sysselsättningen 72. Områden med relativt få sysselsatta kan lätt leda till väldigt höga specialiseringskvoter vilket är fallet inom delområden av Finans.

Vidare uppvisas en hög specialisering i ett eller flera delområden för samtliga styrkeområden förutom Miljöteknik. Den högsta kvoten inom Miljöteknik uppvisas inom service med 1,05, det är alltså ett område som enbart har en marginellt större andel jämfört med riket i stort. Övriga kvoter inom Miljöteknik erhåller en kvot under 1.

Sammanfattande punkter

- De sju styrkeområdena samlar 41 procent av den totala sysselsättningen i Stockholms län år 2020.
- IKT är det största styrkeområdet, avseende sysselsatta, och svarar ensamt för 10 procent av länets sysselsättning.
- Sjukvårdskliniker och mottagningar är det största delområdet och svarar för 75 procent av den totala sysselsättningen inom Life science.
- År 2020 svarade styrkeområdena, exklusive Finans, för 42 procent av länets totala omsättning.
- Stockholmsregionen uppvisar en hög specialisering, specialiseringskvot över 1,5, inom fyra av sju styrkeområden: IKT, KKN, Högspecialiserad industriell produktion och Finans.
- Regionens sju styrkeområden inkluderar totalt 47 delområden. 32 av dessa uppvisar en hög specialisering.
- Med undantag för Miljöteknik uppvisar ett eller flera delområden inom respektive styrkeområde en hög specialisering. Inom Finans svarar samtliga delområden för en hög specialisering.
- Finans har en särställning i Stockholm jämfört med övriga Sverige. Flera delområden sysselsätter ett större antal i Stockholmsregionen jämfört med hela övriga Sverige.
- Även inom IKT inkluderar flertalet delområden med hög specialisering (9 av 13)
- Högspecialiserad industriell produktion visar på högst omsättning per sysselsatt, nästan 5 000 tkr per sysselsatt.

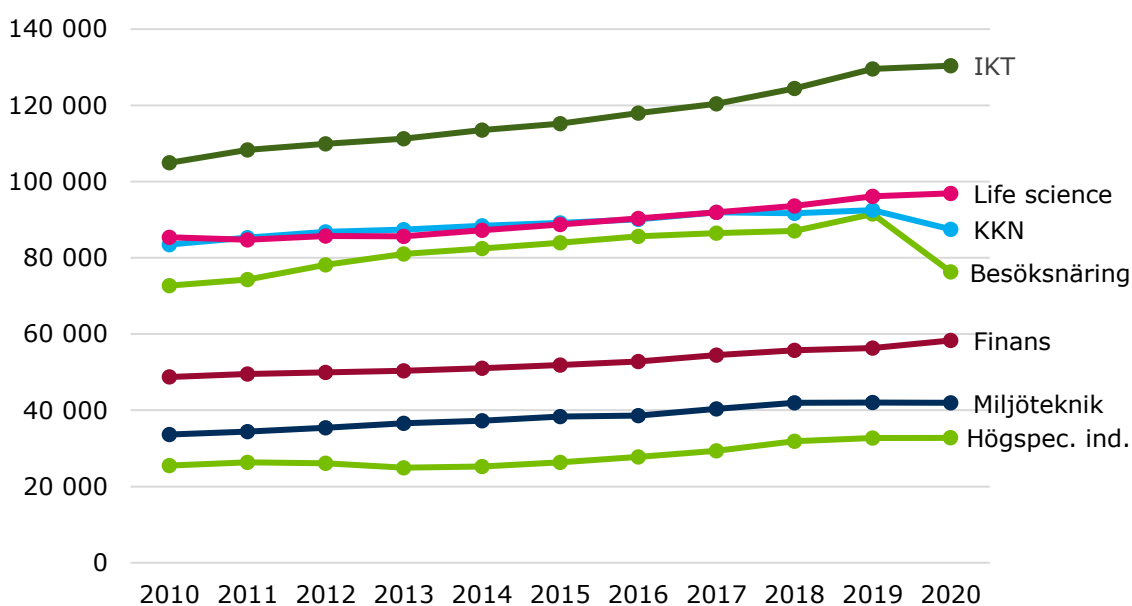
Styrkeområdenas utveckling

I detta kapitel beskrivs styrkeområdenas utveckling av sysselsättning och omsättning mellan år 2010 och 2020, vilket är den huvudsakliga tidsperioden som studeras i denna rapport. Men eftersom Covid-pandemin påverkade sysselsättningen och omsättningen inom framförallt Besöksnäringen men även KKN år 2020 redovisas även sysselsättningsuppgifter för år 2021 i slutet av avsnittet om sysselsättningen samt omsättningsuppgifter för 2021 i slutet av avsnittet om omsättning. Även sysselsättningsutvecklingen inom styrkeområdenas delområden redovisas. Avslutningsvis visas på samband mellan specialisering och sysselsättningstillväxt för styrkeområdena och deras delområden.

Sysselsättning

Samtliga styrkeområden har vuxit i antal sysselsatta mellan 2010 och 2020. Det är tydligt från Figur 9 att sysselsättningen inom styrkeområdena Besöksnäring och KKN påverkades starkt av Covid-pandemin år 2020.⁸

Figur 9. Sysselsättningsutveckling styrkeområden, 2010–2020

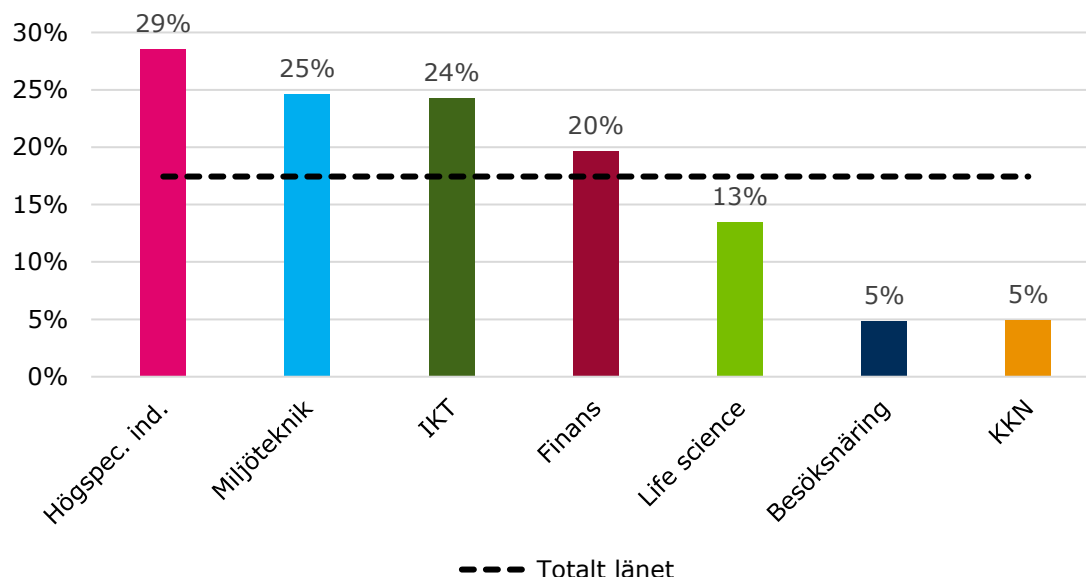

Mellan år 2010 och 2020 växte Stockholms läns arbetsmarknad med 17 procent, motsvarande 188 000 sysselsatta. Jämfört med länets genomsnittliga sysselsättningstillväxt uppvisar 4 styrkeområden en starkare sysselsättningstillväxt sedan år 2010. Dessa är Högspecialiserad industriell produktion, Miljöteknik, IKT och Finans. Life science men framför allt KKN och Besöksnäring har haft en svagare sysselsättningsutveckling jämfört med länets genomsnittliga utveckling. I fallet med KKN och Besöksnäring beror

⁸ Sysselsättningen inom Besöksnäring och KKN återhämtade sig år 2021. Enligt SCB uppgick sysselsättningen inom Besöksnäringen till 83 414 sysselsatta år 2021 i Stockholms län. För KKN ökade sysselsättningen till 89 462. Se avsnitt "Besöksnäringen och KKN återhämtade sig 2021" längre ned i rapporten.

det till stor del på den sysselsättningsminskning som drabbade dessa styrkeområden i samband med Covid-pandemin år 2020.

Figur 10. Sysselsättningsutveckling styrkeområden, 2010–2020

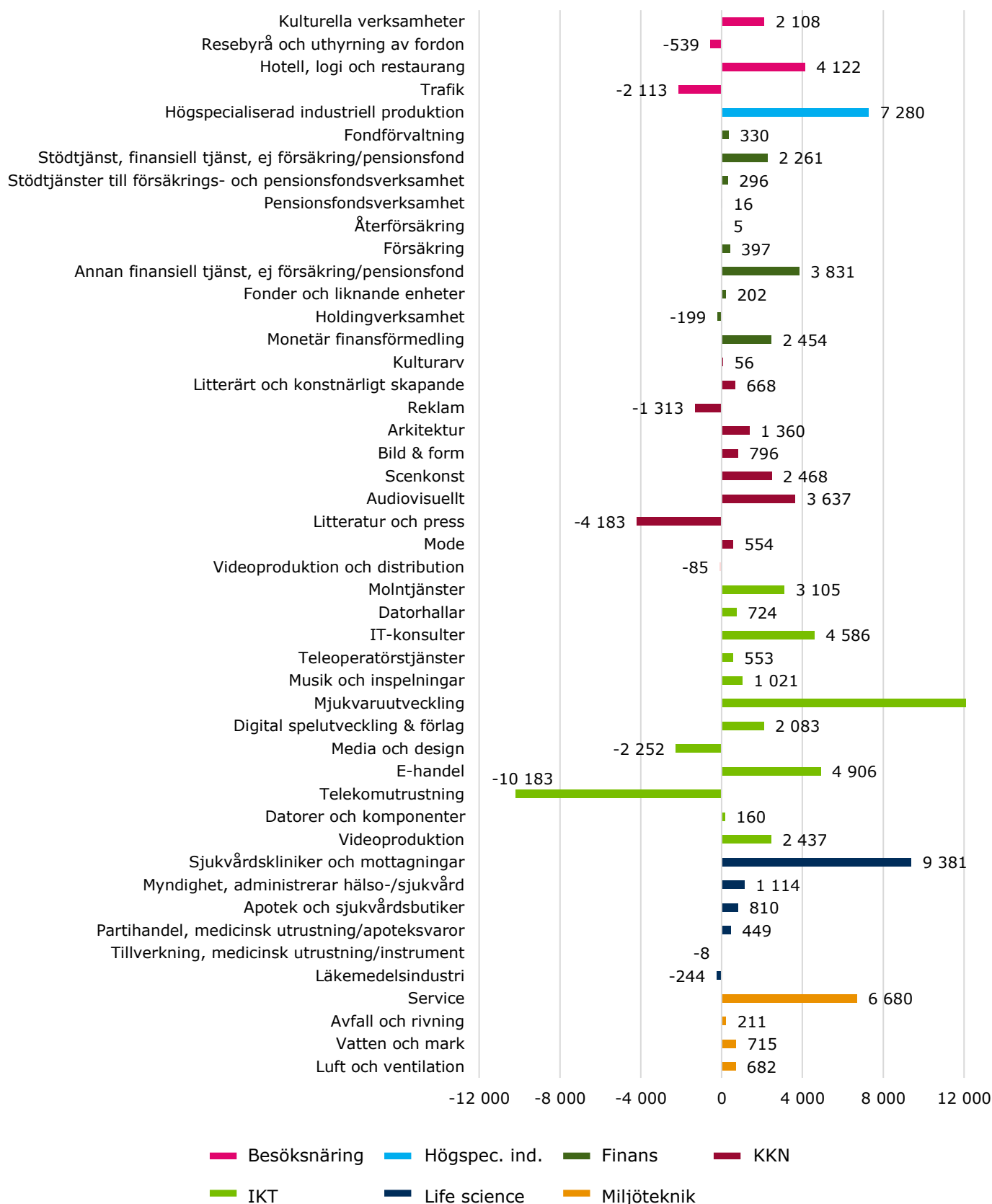
Figur 11 redovisar förändringen i sysselsättning mellan år 2010 och 2020 i styrkeområdenas delområden. Inom Högspecialiserad industriell produktion redovisas inga delområden men styrkeområdet är det som vuxit kraftigast sedan år 2010, nästan 29 procent. Det motsvarar en sysselsättningsstillväxt på nästan 7 300 sysselsatta. Trots hög produktivitet utveckling så är tillväxten så pass god att det spiller över på ökad sysselsättning inom Högspecialiserad industriell produktion. Flera företag inom området arbetar på en världsmarknad och producerar varor/tjänster på en världsmarknad med hög efterfrågan.

Inom Miljöteknik som är det styrkeområdet som uppvisar näst bäst utveckling uppvisar samtliga delområden en positiv sysselsättningsutveckling. Delområdet service uppvisar en mycket stark sysselsättningsutveckling. Detta delområde innehåller teknisk konsultverksamhet, provning och analys samt naturvetenskaplig forskning och utveckling.

Inom IKT, som är ett annat styrkeområde med stark sysselsättningsutveckling, är det framförallt delområdena mjukvaruutveckling, e-handel, IT-konsulttjänster och molntjänster som uppvisar stark utveckling medan delområdet telekomutrustning minskar kraftigt.

Inom styrkeområdet Life science växer delområdet sjukvårdskliniker och mottagningar med drygt 9 000 sysselsatta vilket är en följd av den positiva befolkningsutvecklingen i länet under 2010-talet.

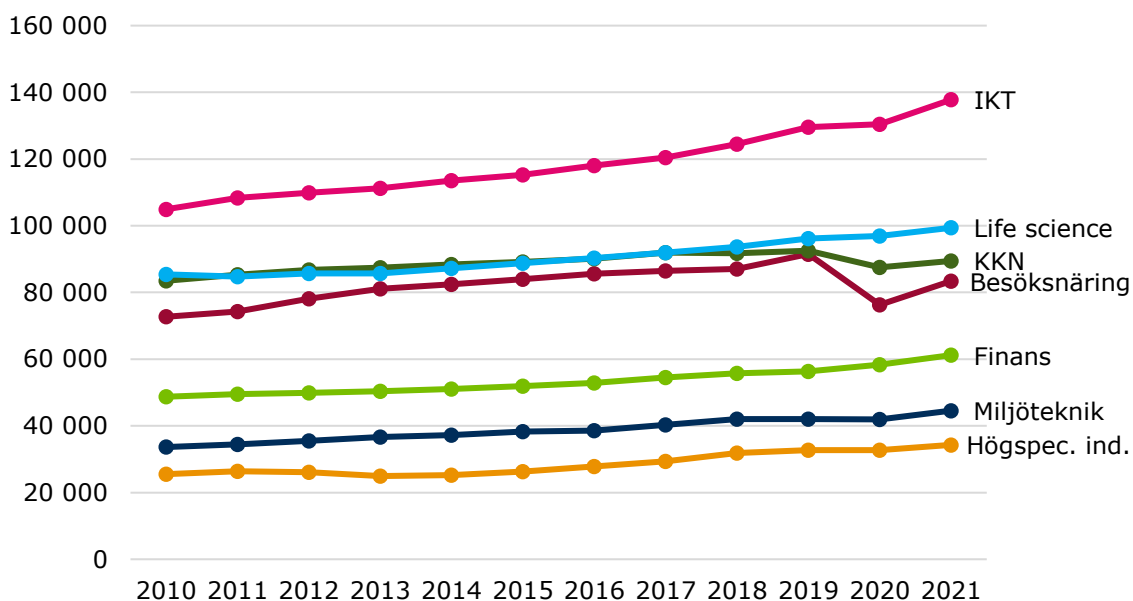
Figur 11. Sysselsättningsutveckling delområden, 2010–2020

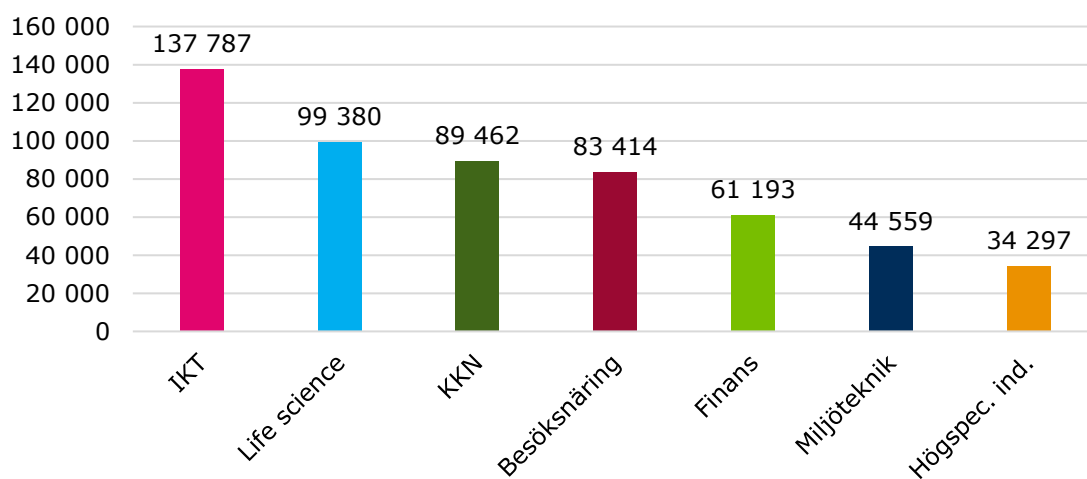
Återhämnning av sysselsättning för Besöksnäring och KKN 2021

Figur 12 visar antal sysselsatta 2021, sysselsättningsutvecklingen 2010–2021 och den totala utvecklingen mellan 2010 och 2021 för respektive styrkeområde. Det är tydligt från figuren att särskilt Besöksnäringen drabbades av en kraftig sysselsättningsminskning under Covid-pandemin. Besöksnäringen uppvisar den kraftigaste återhämtningen från 2020 till 2021.

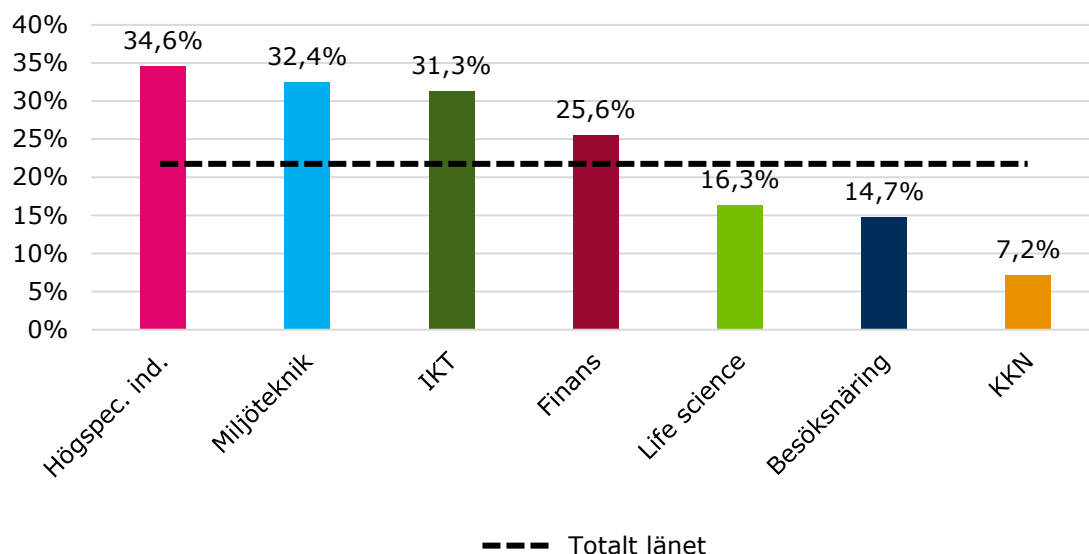
Figur 12. Sysselsättning per styrkeområde, 2010–2021 samt 2021

Antal sysselsatta 2021

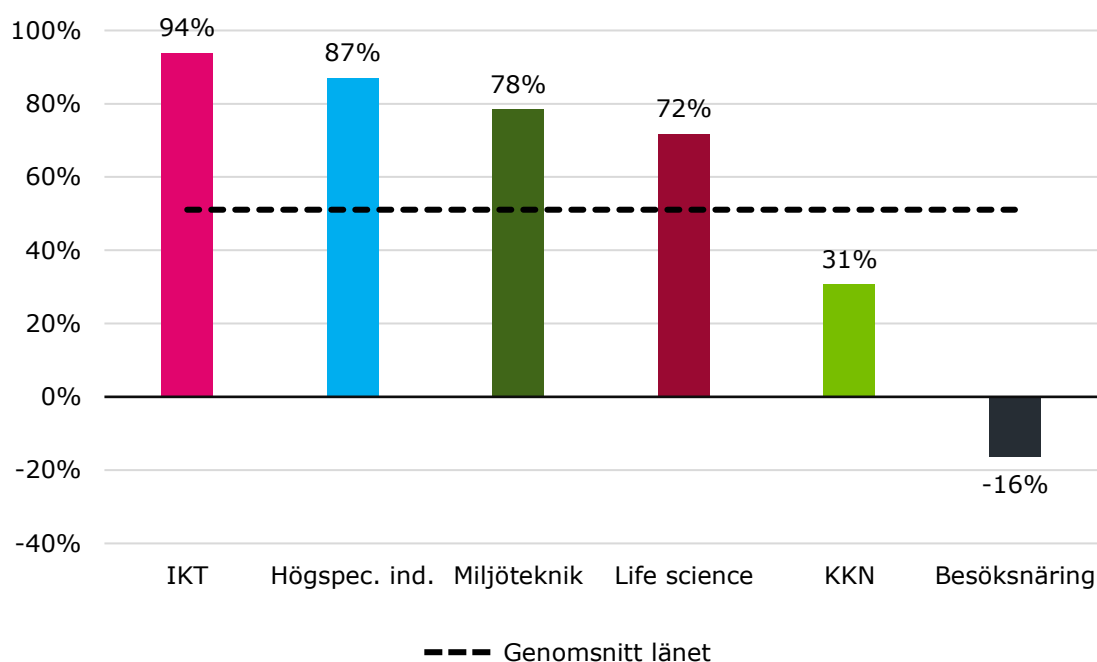
Sysselsättningsutveckling (procent), 2010-2021

Omsättning

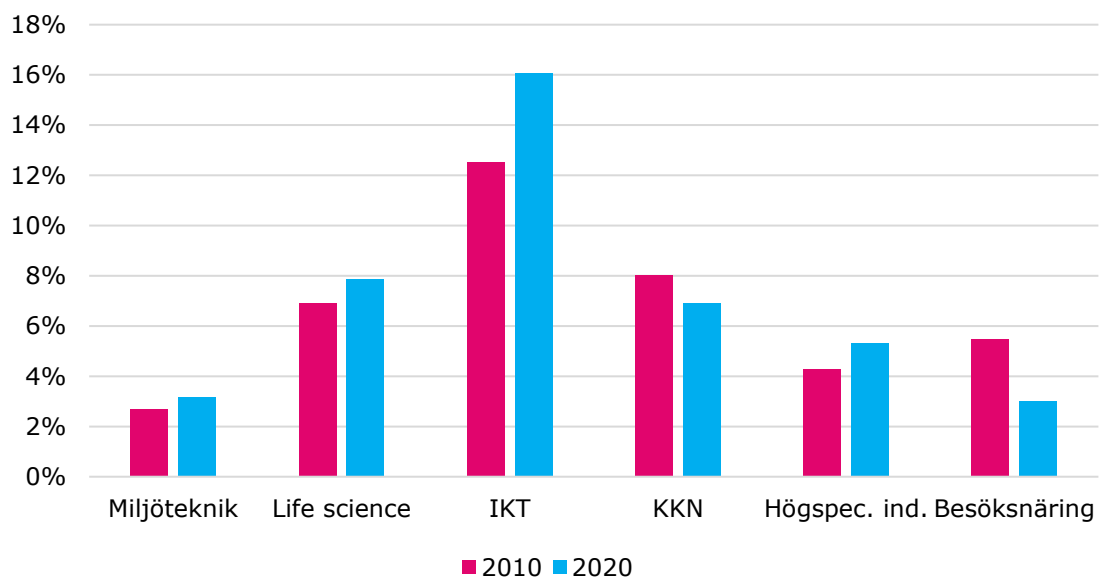
Genomsnittligt i länet ökade omsättningen med drygt 50 procent under perioden 2010–2020. Inom alla styrkeområden utom KKN och Besöksnäring ökade omsättningen mer än jämfört med genomsnittet för länet. För Besöksnäringen är utvecklingen av omsättningen negativ jämfört med år 2010. IKT har haft den starkaste utvecklingen avseende omsättning. Omsättningen ökade med 94 procent mellan 2010 och 2020 samtidigt som sysselsättningen inom IKT ökade med 24 procent.

Figur 13. Procentuell omsättningsutveckling styrkeområden, 2010–2020, exklusive Finans

I Figur 14 redovisas respektive styrkeområdes (exklusive Finans) andel av total omsättning. Totalt sett ökade styrkeområdenas andel av total omsättning i Stockholms län från 40 procent år 2010 till 42 procent år 2020. IKT:s andel av total omsättning ökade under perioden med 3,5 procent och svarar år 2020 för 16 procent av omsättningen i länet. Besöksnäringens andel av total omsättning i länet minskade med 2,4 procent och tillsammans med Miljöteknik svarar de år 2020 var för sig för 3 procent av omsättningen i länet.⁹

Figur 14. Andel av total omsättning per styrkeområde, 2010 och 2020, exklusive Finans

Omsättning 2021 – ingen återhämtning för Besöksnäringen

Figur 15 visar omsättningsstatistik för styrkeområden med uppdaterad statistik från 2021. Omsättningen per sysselsatt har minskat jämfört med 2020 för Life science, högspecialiserad industriell produktion och besöksnäring. KKN har haft den tydligaste ökningen från 2 408 tkr till 2 729 tkr.

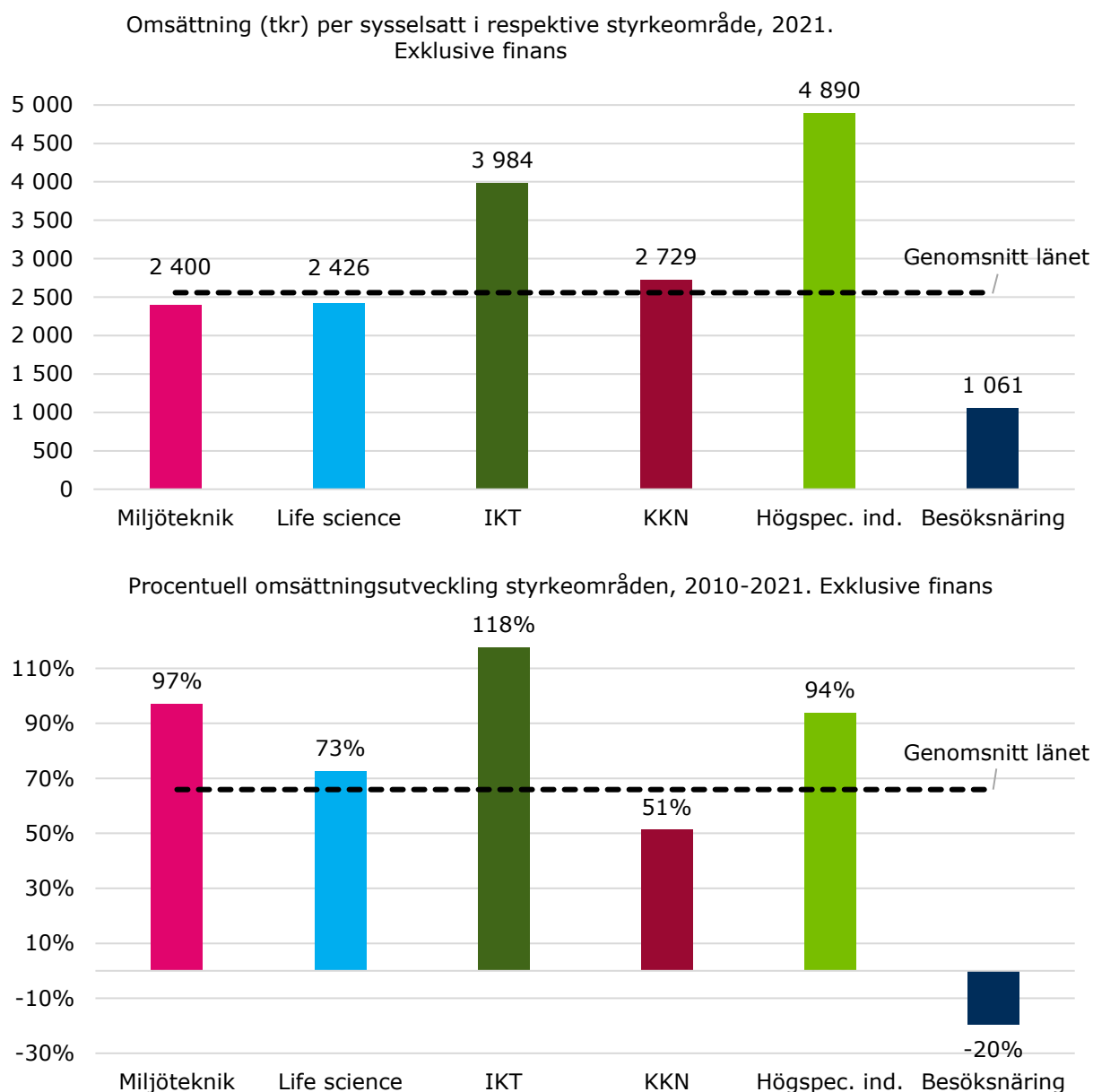
Utvecklingen av omsättningen för perioden 2010–2021 visar att omsättningen ökar jämfört med utvecklingen under perioden 2010–2020 (se Figur 13) inom samtliga styrkeområden utom Besöksnäringen. Under perioden 2010–2020 minskade omsättningen med 16 procent för Besöksnäringen. Då de restriktioner som infördes under 2020 till följd av pandemin kraftigt påverkade Besöksnäringens möjligheter att verka fanns en förhoppning om en återhämtning avseende omsättningen inom Besöksnäringen för 2021. Särskilt med tanke på att sysselsättningen inom styrkeområdet växte mellan 2020 och 2021. I stället minskade den totala omsättningen inom

⁹ Minskningen av omsättningen inom Besöksnäringen påverkas troligen av Covid-pandemin år 2020 som drabbade besöksnäringens verksamheter särskilt hårt. I avsnittet nedan "Omsättning 2021 – minskad omsättning i styrkeområden" beskrivs utvecklingen av omsättningen med för år 2021.

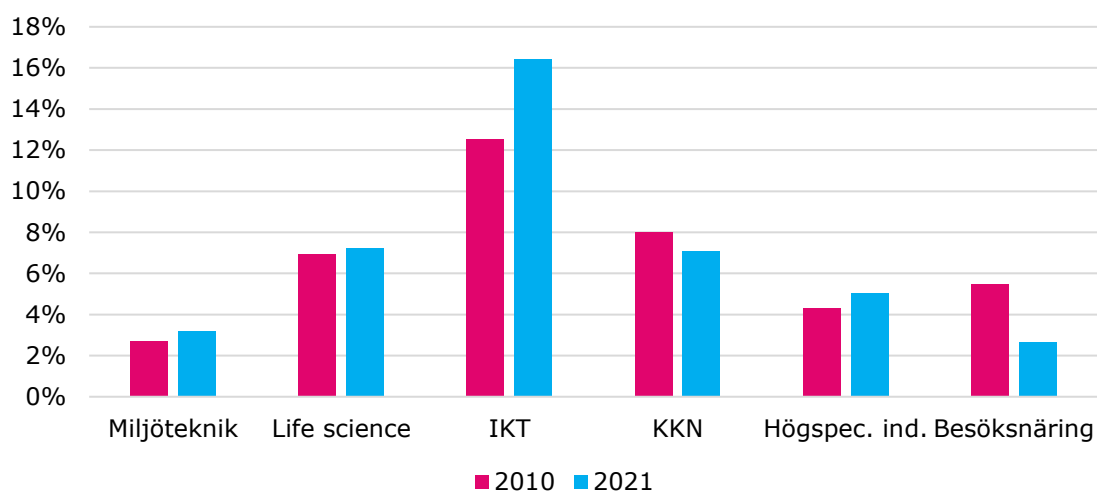
Besöksnäringen med fyra procent mellan 2020 och 2021 och enligt omsättningsstatistiken skedde inte den återhämtning som det fanns för förhoppningar om för 2021.

Respektive styrkeområdes andelar av den totala omsättningen är i princip samma 2021 som 2020. Både år 2020 och 2021 svarade styrkeområdena exklusive Finans för 42 procent av den totala omsättningen i Stockholms län.

Figur 15. Omsättningsstatistik per styrkeområde, 2021

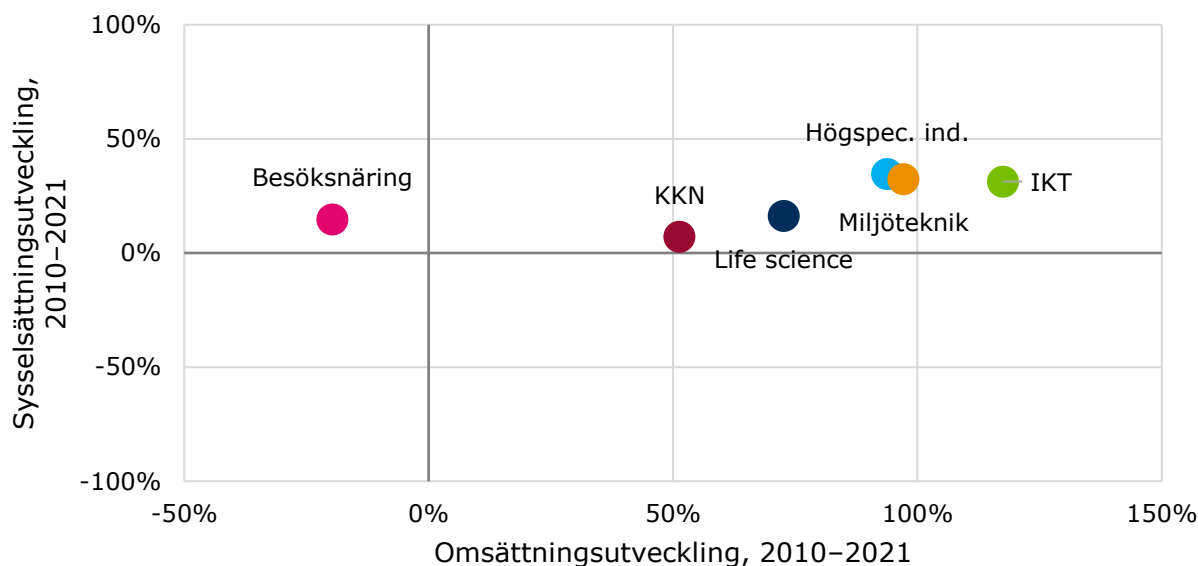
Andel av total omsättning styrkeområden, med procentuell skillnad mellan startår och slutår, 2010 och 2021. Exklusive finans

Sysselsättnings- och omsättningsutveckling, 2010–2021

Figur 16 visar ett punktdiagram med omsättningsutvecklingen 2010–2021 på x-axeln och sysselsättningsutvecklingen 2010–2021 på y-axeln. Samtliga styrkeområden har haft en positiv sysselsättningsutveckling och Besöksnäring är det enda område som har haft en negativ omsättningsutveckling, det vill säga omsättningen var år 2021 lägre än år 2010.

Figur 16. Sysselsättnings- och omsättningsutveckling, 2010–2021

Specialisering och sysselsättningstillväxt

Följande del redovisar så kallade "bubbeldiagram" för styrkeområden och delområden.

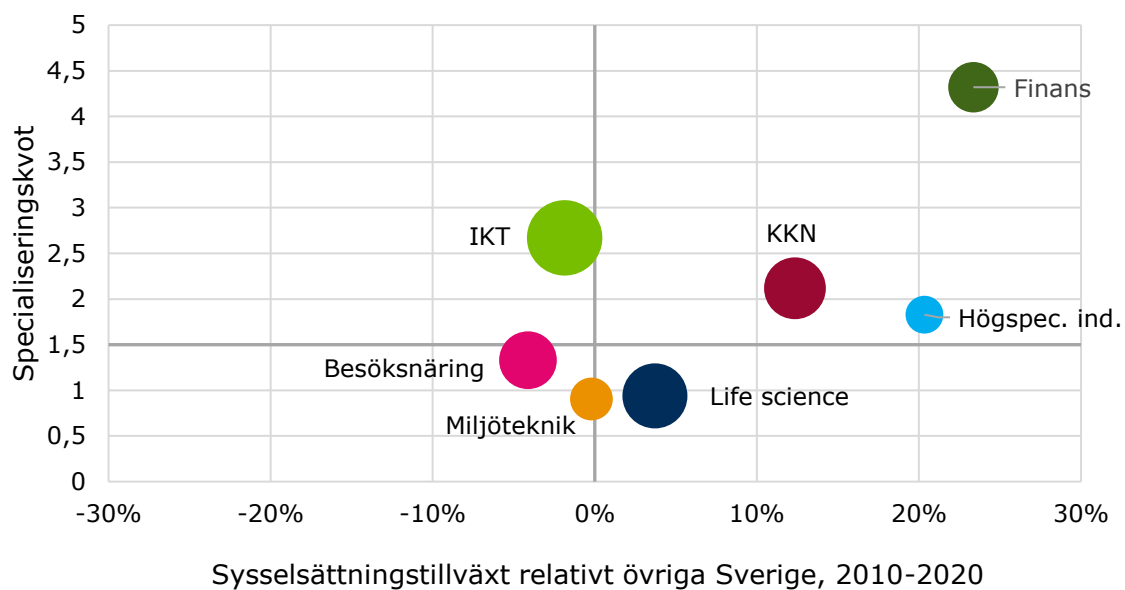
I Figur 17 visas de sju styrkeområdena som bubblor fördelade efter specialiseringskvot och sysselsättningstillväxt relativt övriga riket. Styrkeområdets storlek i antal sysselsatta (i länet) avgör storleken på bubblan. Figuren ger information om styrkeområdenas specialisering i Stockholms län och deras relativa sysselsättningstillväxt jämfört med övriga riket och bildar en s.k. fyrfältare där varje kvadrant kännetecknas av specifika egenskaper.

Kvadrant 1 (högst upp till höger) samlar de styrkeområden som är högt specialiserade och som uppvisar en positiv sysselsättningstillväxt relativt övriga riket. Styrkeområdena Finans, KKN och Högspecialiserad industriell produktion återfinns i denna kvadrant. Eftersom dessa styrkeområden både uppvisar en specialisering till länet samt en positiv sysselsättningstillväxt relativt övriga riket bedöms dessa tre styrkeområden vara nyckelområden för Stockholmsregionen.

I kvadrant 2 (högst upp till vänster) återfinns IKT. Denna kvadrant kännetecknas av hög specialisering men svagare sysselsättningstillväxt jämfört med övriga riket. Styrkeområdet IKT är starkt specialiserad till Stockholms län men sysselsättningsutvecklingen relativt övriga riket indikerar att utvecklingen i länet inte längre är lika positiv och om sysselsättningen inom IKT fortsätter att utvecklas svagare i länet än i övriga Sverige kommer specialiseringsgraden på sikt att minska. Denna kvadrant brukar samla branscher som beskrivs som mogna när motsvarande analys görs för enskilda branscher. IKT har funnits under relativt lång tid och det är rimligt att anta att när de branscher som ingår i IKT började växa skedde mycket av tillväxten i Stockholmsregionen till följd av hög kompetens hos arbetskraft och företag. Med tiden mognar verksamheten och i samband med det brukar verksamheter spridas från de mest centrala och täta delarna. Det finns anledning att misstänka att sysselsättningstillväxten inom IKT framöver inte kommer att vara starkare i Stockholmsregionen jämfört med övriga riket.

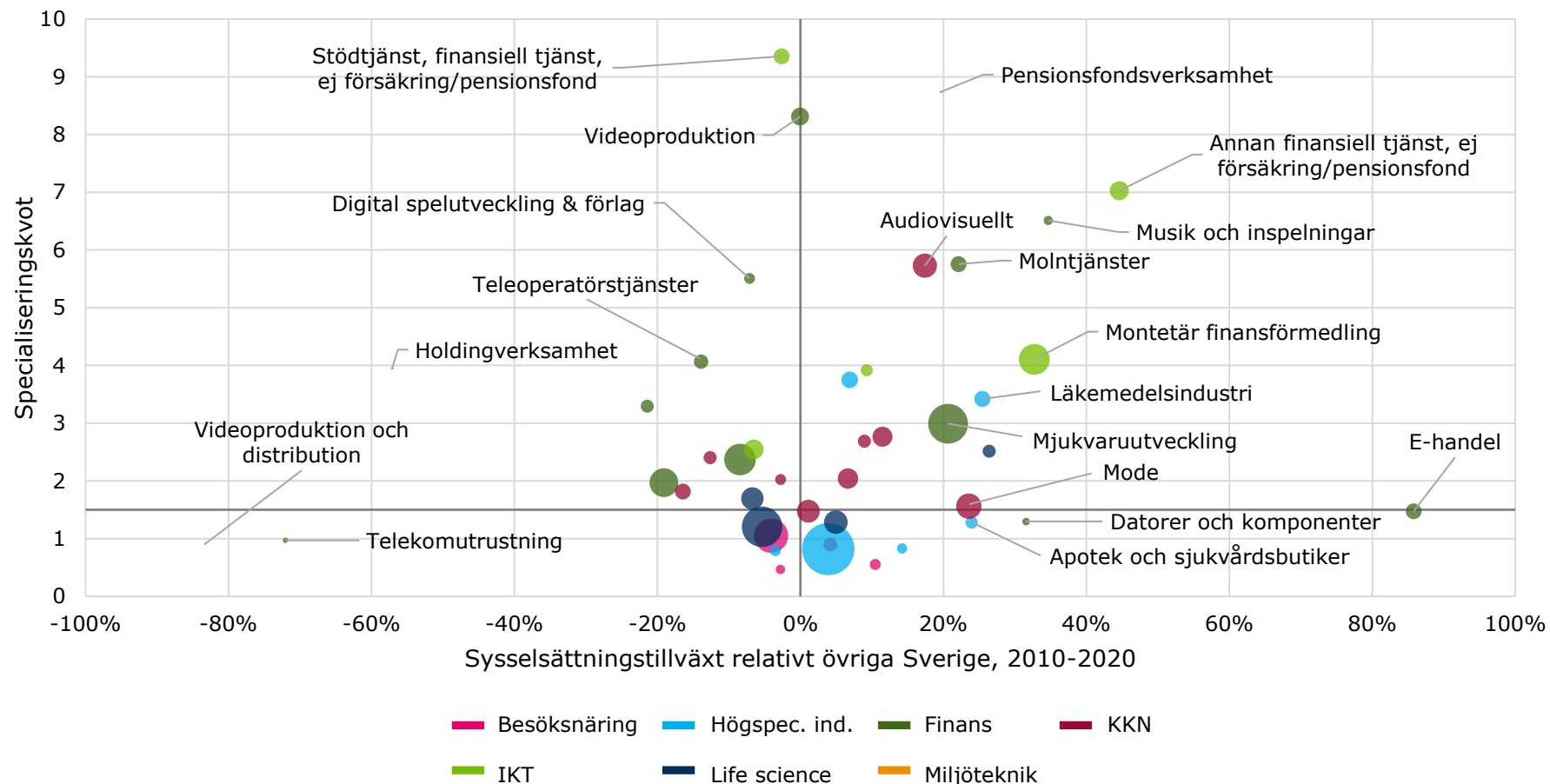
I kvadrant 3 (längst ned till vänster) återfinns styrkeområdena Besöksnäring och Miljöteknik. De uppvisar en genomsnittlig specialiseringsgrad samt negativ sysselsättningstillväxt relativt övriga riket. Life science återfinns i kvadrant 4. När motsvarande analys görs för branscher brukar de branscher som hamnar i denna kvadrant bedömas vara branscher med utvecklingspotential i regionen. De uppvisar visserligen ingen specialisering men dess sysselsättningstillväxt relativt riket medför att specialiseringskvoten kommer att öka på sikt. Att Life science återfinns inom denna kvadrant beror till stor del på Stockholmsregionens goda befolkningstillväxt och sysselsättningen inom Life science är starkt korrelerad med befolkningsutvecklingen.

Figur 17. Specialisering och sysselsättningstillväxt för styrkeområden

I Figur 18 återfinns motsvarande diagram över specialisering och sysselsättningstillväxt för styrkeområdenas delområden. De delområden som är särskilt betydelsefulla för regionens näringslivsutveckling återfinns inom kvadrant 1 och till del i kvadrant 4 enligt beskrivningen ovan.

Figur 18. Specialisering och sysselsättningstillväxt för delområden, exklusive delområden inom Finans med specialisering över 10

Sammanfattande punkter

- Sysselsättningen har ökat inom samtliga styrkeområden sedan år 2010.
- Däremot finns det skillnader inom de olika styrkeområdena med ett antal delområden som har minskat i antal.
- Delområdet telekomutrustning inom IKT sticker ut genom att ha minskat mest i antal sysselsatta med en minskning på 10 000.
- Mjukvaruutveckling är det delområde som har vuxit mest i antal, 18 000.
- Relativt övriga Sverige är Finans det styrkeområde som har växt mest och E-handel (IKT) är det delområde som har växt mest inom ett styrkeområde.
- Högspecialiserad industriell produktion har haft den starkaste utvecklingen avseende sysselsättning och IKT har haft den starkaste utvecklingen avseende omsättning.
- 17 delområden placeras i kvadrant 1 (Figur 18) och uppvisar därmed både en hög specialisering samt en positiv sysselsättningsstillväxt relativt övriga Sverige
- 15 delområden placeras i kvadrant 2 (Figur 18) vilket tyder på att dessa har haft en svagare sysselsättningsutveckling jämfört med övriga riket.
- 9 delområden placeras i kvadrant 4 (Figur 18) och har haft en starkare tillväxt, jämfört med övriga Sverige, men delområdet uppvisar inte en hög specialisering. Kraftig sysselsättningsstillväxt, exempelvis E-handel, indikerar att området vandrar upp mot kvadrant 1.

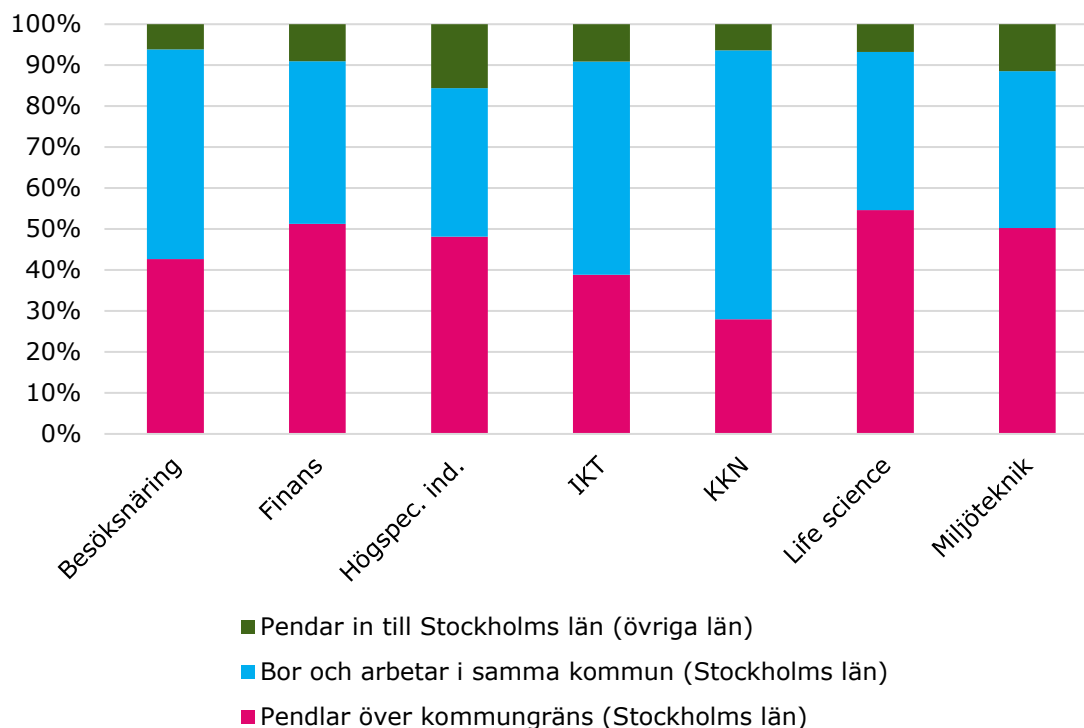
Pendling, företagsstruktur, utbildningsnivå, internationell utblick och export

I detta kapitel beskrivs vad som kännetecknar de olika styrkeområdena utifrån arbetspendling, företagsstruktur och utbildningsnivå. Därutöver ges en internationell utblick där en översiktlig jämförelse görs av hur styrkeområdenas utveckling i Stockholmsregionen står sig i en europeisk kontext. Avslutningsvis redovisas exportstatistik på länsnivå för år 2021 enligt en ny sammanställning från Tillväxtverket vilket gör det möjligt att särredovisa tjänsteexport.

Pendling

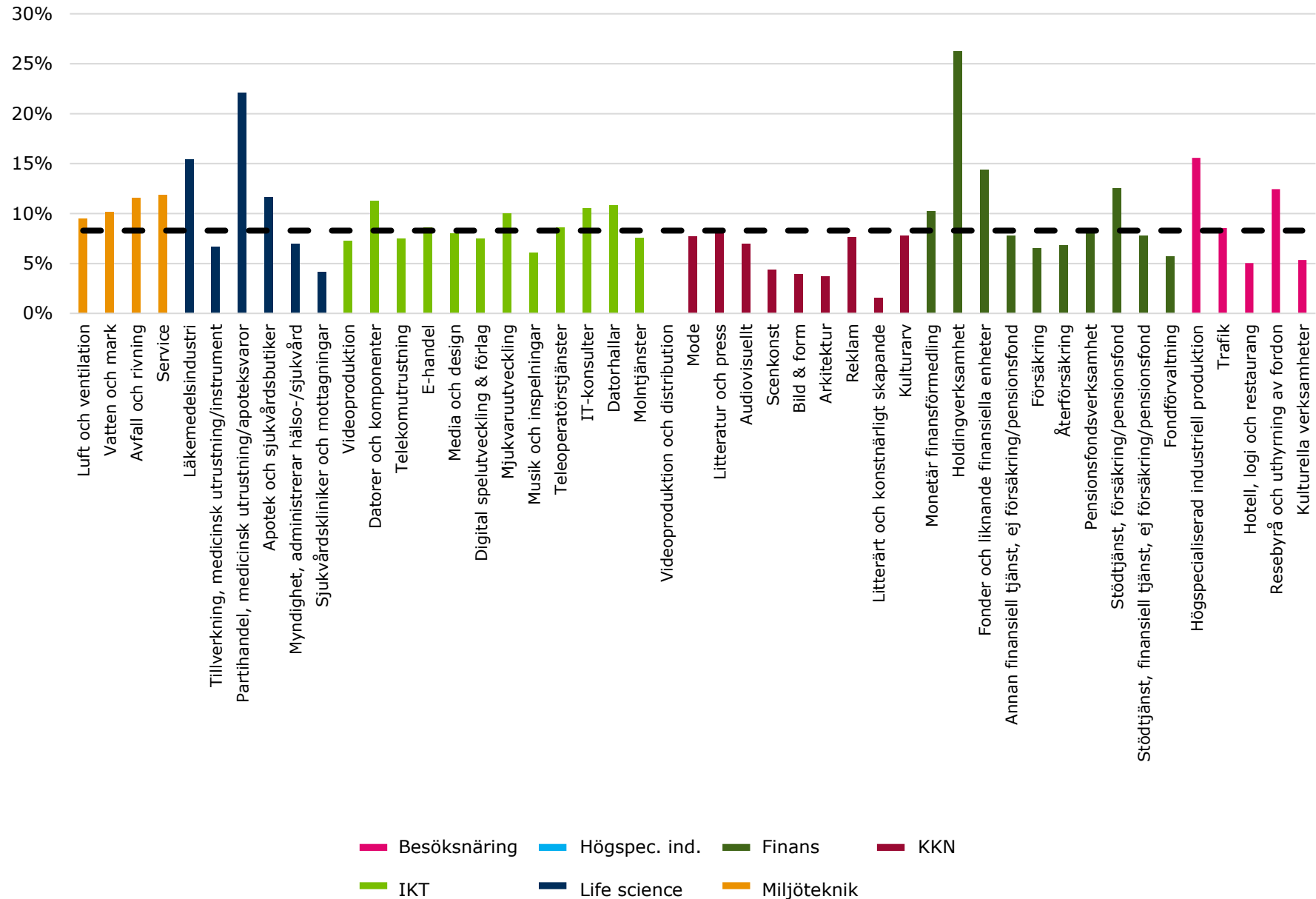
Figur 19 visar pendlingsrelationerna för de sysselsatta inom respektive styrkeområde i länet. Högspecialiserad industriell produktion är det område som har störst inpendling från andra län. En möjlig förklaring till detta är att området sysselsätter ett stort antal i Södertälje som ligger nära länsgränsen till Södermanland. Den största andelen som bor och arbetar i samma kommun är KKN, 65 procent. Även Besöksnäring och IKT har en majoritet av de sysselsatta som bor och arbetar i samma kommun. Finans, Life science och Miljöteknik är de tre områden som har en majoritet av de sysselsatta inom kategorin ”pendlar över kommungräns i Stockholms län”.

Figur 19. Pendlingsrelationer för respektive styrkeområde, 2020

Figur 20 visar andelen sysselsatta, inom respektive delområde, som pendlar in till Stockholms län från andra delar av Sverige. På styrkeområdesnivå är det Högspecialiserad industriell produktion som har högst andel inpendling över länsgräns. När styrkeområdena delas upp i delområden visar figuren att delområdet holdingverksamhet (Finans) är det område med störst andel pendlare in till Stockholms län från övriga län. Även partihandel med medicinsk utrustning och apoteksvaror har en större andel än styrkeområdet Högspecialiserad industriell produktion. Däremot bidrar dessa delområden inte till några stora pendlingsflöden då båda delområdena är relativt små.

Figur 20. Andel som pendlar in till Stockholms län från andra delar av Sverige, för respektive delområde, 2020

Företagsstruktur

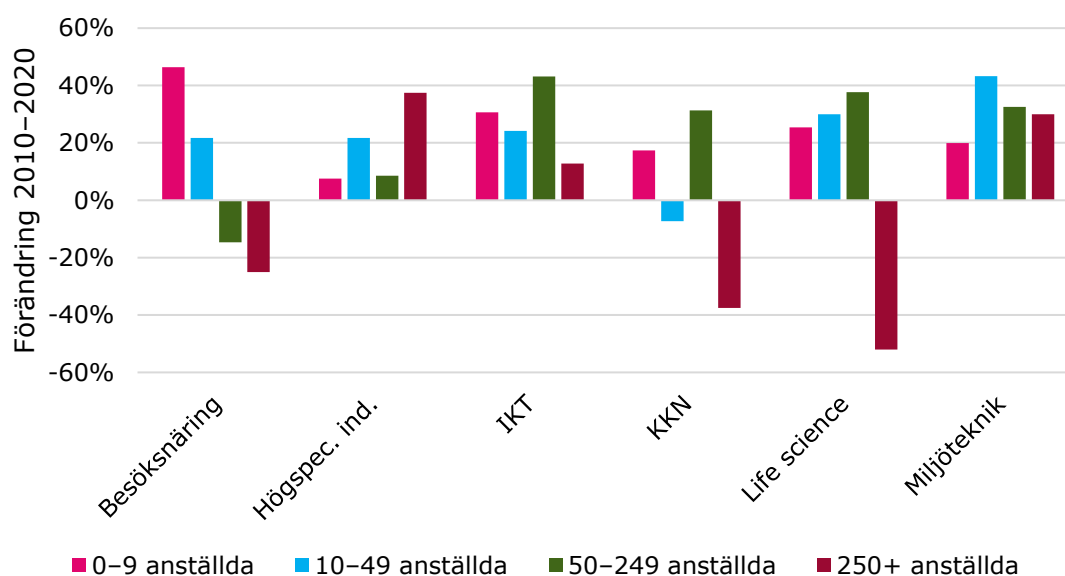
Statistiken som används för att beskriva företagsstrukturen är likt omsättningsstatistiken beställd från SCB. Även för denna statistik saknas uppgifter för att beskriva styrkeområdet Finans. Lokal verksamhetsenhet (LVE) är den lokala fördelningen av verksamheter som denna statistik baseras på. Ett arbetsställe kan ha ett eller flera LVE. För att ett arbetsställe skall delas upp flera LVE:n behöver företaget vara stort och ha flera tydligt skilda verksamheter. Samtliga styrkeområden visar att runt 95 procent av alla LVE faller inom kategorin ”0–9 anställda”. IKT svarar för det största antalet LVE inom den största kategorin, 250 eller fler anställda, medan högspecialiserad industriell produktion svarar för den största andelen.

Tabell 3. Antal LVE efter anställda och styrkeområde 2020, andel i parentes. Totalrad med summering styrkeområden, exklusive finans.

Styrkeområde	0–9	10–49	50–249	250+
Miljöteknik	10 726 (94,2%)	540 (4,7%)	114 (1,0%)	13 (0,1 %)
Life science	13 127 (94,0%)	706 (5,1 %)	128 (0,9%)	12 (0,1%)
IKT	48 222 (96,3%)	1 522 (3,0%)	315 (0,6%)	44 (0,1%)
KKN	54 396 (98,3%)	785 (1,4%)	155 (0,3%)	10 (0,0%)
Högspec. ind.	4 110 (95,6 %)	140 (3,3%)	38 (0,9%)	11 (0,3%)
Besöksnäring	25 694 (95,3%)	1 165 (4,3%)	93 (0,3%)	12 (0,0%)
Totalt	156 185 (96,4%)	4 858 (3,0%)	843 (0,5%)	102 (0,1%)

I Figur 21 redovisas utvecklingen av LVE mellan 2010 och 2020. Inom samtliga styrkeområden antalet små LVE (0–9 anställda) ökat sedan år 2010.

Figur 21. Utveckling av LVE, 2010–2020, för respektive styrkeområde i Stockholms län

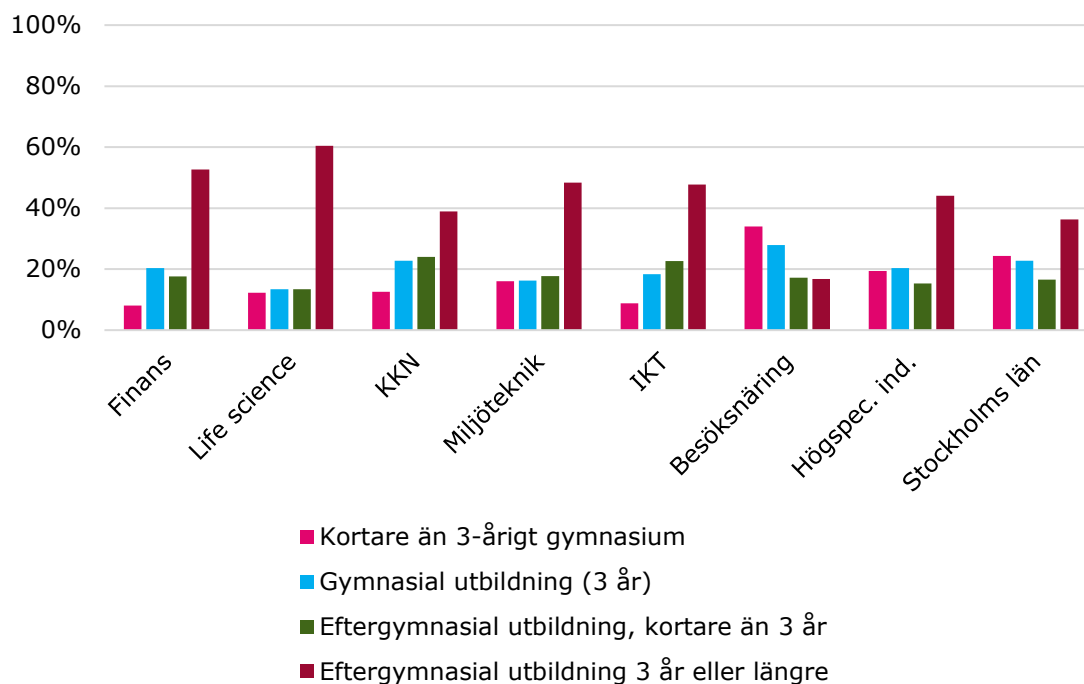

Inom Miljöteknik, IKT och Högspecialiserad industriell produktion har samtliga storlekskategorier ökat under perioden. Inom Besöksnäring, KKN och Life science har antalet stora verksamhetsenheter minskat relativt kraftigt under 2010-talet. Exempelvis har antalet verksamhetsenheter med fler än 250 anställda minskat med 52 procent inom Life science. Om det är en effekt av att verksamheter styckats upp i mindre verksamhetsenheter eller ej ger inte statistiken någon säker uppgift om.

Utbildningsnivå

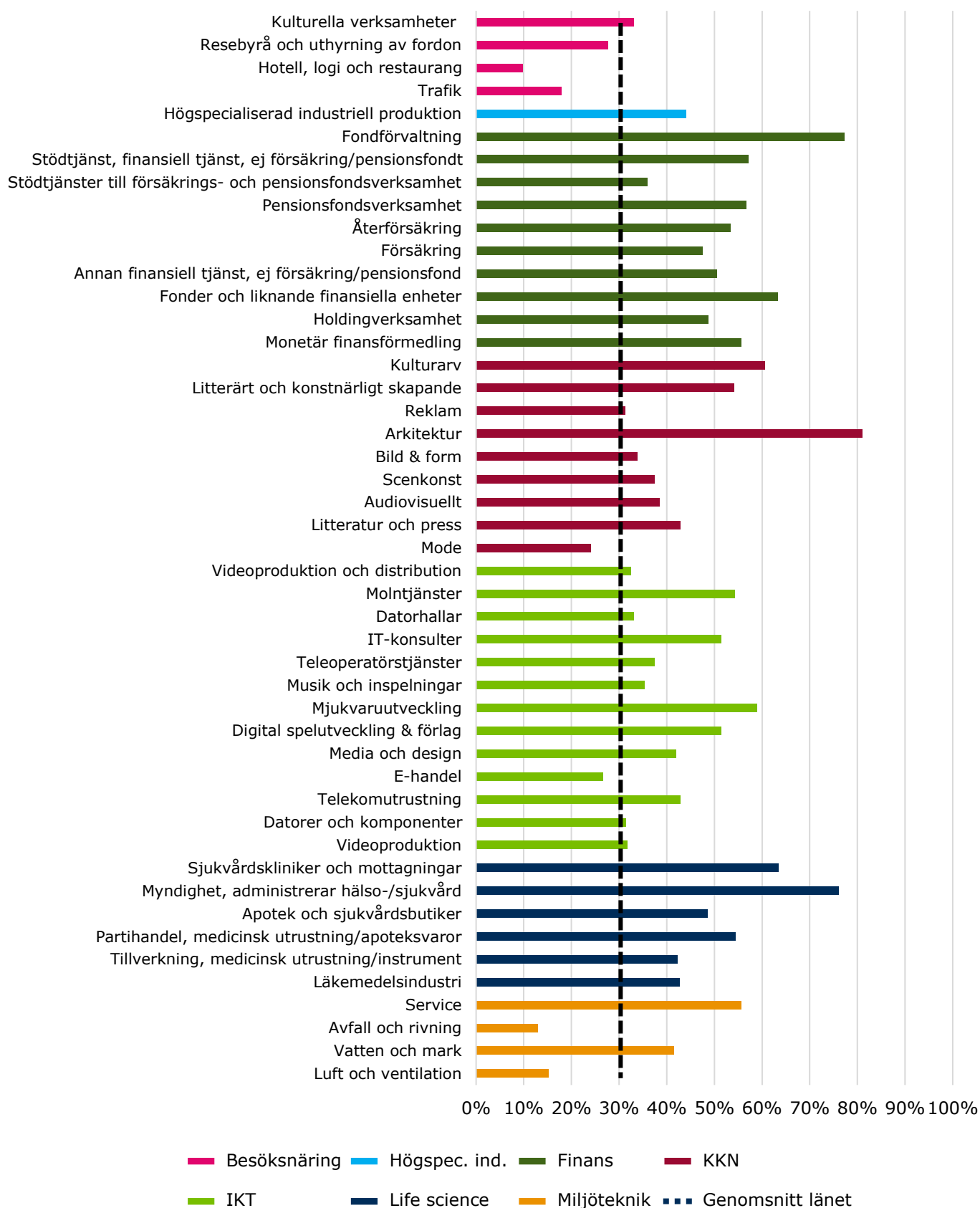
Figur 22 visar andelen sysselsatta efter utbildningsnivå, Figur 1 (se sid 9) visar exakta antalet sysselsatta inom respektive styrkeområde. Den största andelen med lång eftergymnasial utbildning, tre år eller längre, svarar Life science för, vilket är väntat då denna sektor innehåller branscher inom hälso- och sjukvård som uppvisar hög utbildningsnivå. Samtliga styrkeområden, med undantag för Besöksnäring, visar på hög utbildningsnivå genom att den vanligast förekommande kategorin är ”eftergymnasial tre år eller längre”. Undantaget, Besöksnäring, skiljer sig tydligt från övriga områden genom att den största andelen finns inom kategorin kortare än 3-årigt gymnasium. Det indikerar att kunskapskraven inom besöksnäringen är betydligt lägre än inom övriga styrkeområden i Stockholmsregionen. Besöksnäringen kännetecknas därmed av en hög andel jobb med låga utbildningskrav vilket innebär att den ofta utgör en instegsbransch för ungdomar.

Figur 22. Utbildningsnivå för respektive styrkeområde, 2020

Figur 23 visar andelen med lång eftergymnasial utbildning för samtliga delområden, antalet sysselsatta inom respektive delområde visar Figur 7 (se sid. 16). Den streckade linjen illustrerar den totala andelen med lång eftergymnasial utbildning i Stockholmsregionen. De två delområden med störst andel är fondförvaltning (Finans) och arkitektur (KKN). Lägst andel inhyses inom delområden kopplade till Besöksnäring men även Miljöteknik har ett par delområden med relativt låg andel, avfall och rivning samt ”uft och ventilation.

Figur 23. Andel med lång eftergymnasial utbildning (minst 3 år) för respektive delområde, 2020

Internationell utblick

Internationella jämförelser för regionens styrkeområden genomförs i detta avsnitt med hjälp av offentlig statistik från EU:s statistikmyndighet Eurostat. Internationellt används näringsgrensstandarden NACE som motsvarar den svenska SNI-indelningen på de fyra första nivåerna (skiljer sig enbart på femsiffernivå)¹⁰. Regionens styrkeområden har definierats på den femsiffriga nivån för att fånga upp områdena på bästa möjliga sätt. Det är därmed inte möjligt att genomföra jämförelser internationellt med de exakta styrkeområdena. På Eurostats hemsida är det dock möjligt att inhämta regional statistik avseende sysselsatta motsvarande den svenska tvåsiffernivån för SNI. Den regionala statistiken är uppdelad på Nuts 2-regioner med enstaka undantag. Stockholms län är en egen Nuts 2-region, övriga svenska Nuts 2-regioner inkluderar flera län.

Jämförelser med regionens styrkeområden har genomförts med hjälp av NACE-indelningen (två-siffrig SNI-nivå) enligt Tabell 4. Två styrkeområden har exkluderats från jämförelsen då det saknas data för att konstruera en jämförbar indelning: Life science och Högspecialiserad industriell produktion. Den finaste indelningen för industri som Eurostat redovisar samlar hela tillverkningsindustrin vilket är betydligt bredare än den definition som gäller för Högspecialiserad industriell produktion. Av liknande skäl görs ingen jämförelse för styrkeområdet Life Science. Tidigare rapporter visar att Sverige och speciellt Stockholm sticker ut som en stark aktör jämfört med andra delar av Europa¹¹

Tabell 4. Definition av styrkeområden enligt NACE

Styrkeområde	NACE-indelning
Besöksnäring	Wholesale and retail trade, transport, accommodation and food service activities
Finans	Financial and insurance activities
IKT	Information and communication
KKN	Arts, entertainment and recreation; other service activities; activities of household and extra-territorial organizations and bodies
Miljöteknik	Professional, scientific and technical activities; administrative and support service activities

För att presentera jämförelserna redovisas specialiseringskvoter och sysselsättningsförändring relativt övriga Nuts 2-regioner. Det saknas komplett statistik för ett antal Nuts 2-regioner vilket gör att de exkluderas. Exempelvis saknar Nuts 2-regionen Övre Norrland komplett statistik vilket innebär att denna region inte redovisas i figurerna nedan.

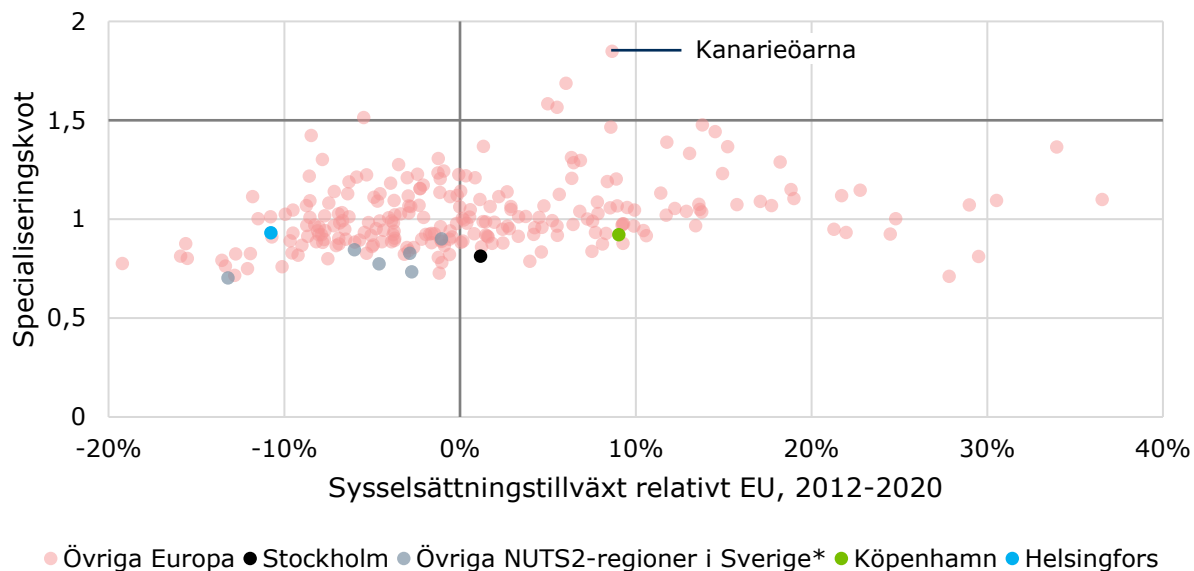
Vidare finns det ett fåtal länder som saknar Nuts 2-regioner. I de fallen redovisas landet, ett exempel är Luxemburg. Det tidigaste möjliga året för statistik är 2012 så

¹⁰ Standard för svensk näringsgrensindelning (SNI) – <https://www.scb.se/dokumentation/klassifikationer-och-standarder/standard-for-svensk-naringsgrensindelning-sni/>

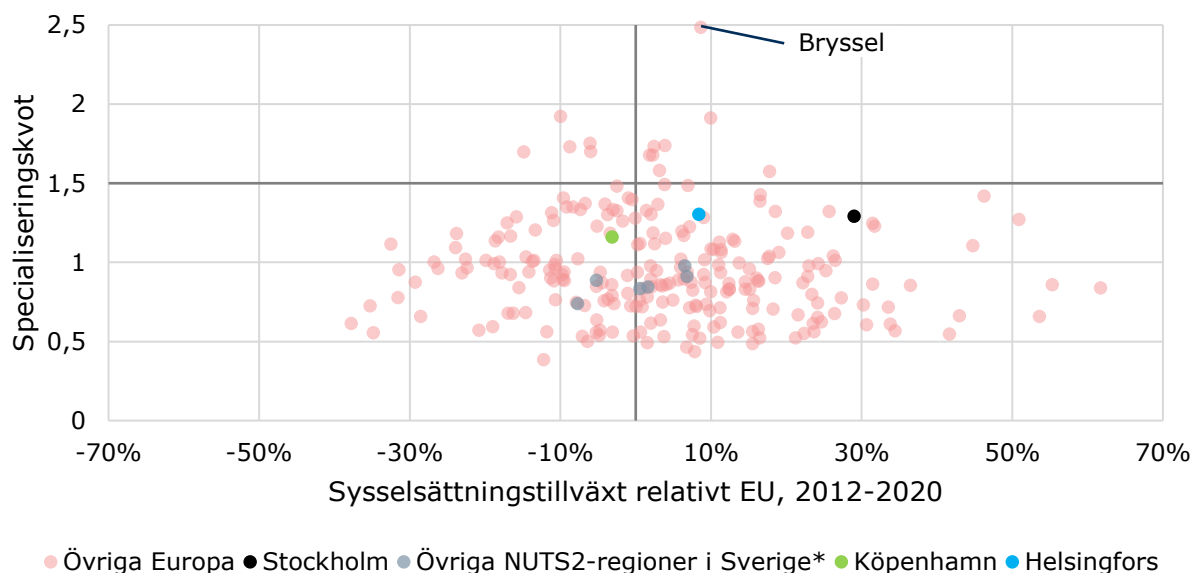
¹¹ Ny rapport: Konkurrenskraften inom svenska Life Science-kluster <https://www.lif.se/nyheter/2014/8/ny-rapport-konkurrenskraften-inom-svenska-life-science-kluster/>

sysselsättningsförändring i figurerna nedan är för perioden 2012–2020. Utöver Stockholm, så färgmarkeras även övriga svenska Nuts 2-regioner (med undantag för Övre Norrland). Även Köpenhamn och Helsingfors har färgmarkerats för att se hur Stockholm förhåller sig till storstäder i närområdet.

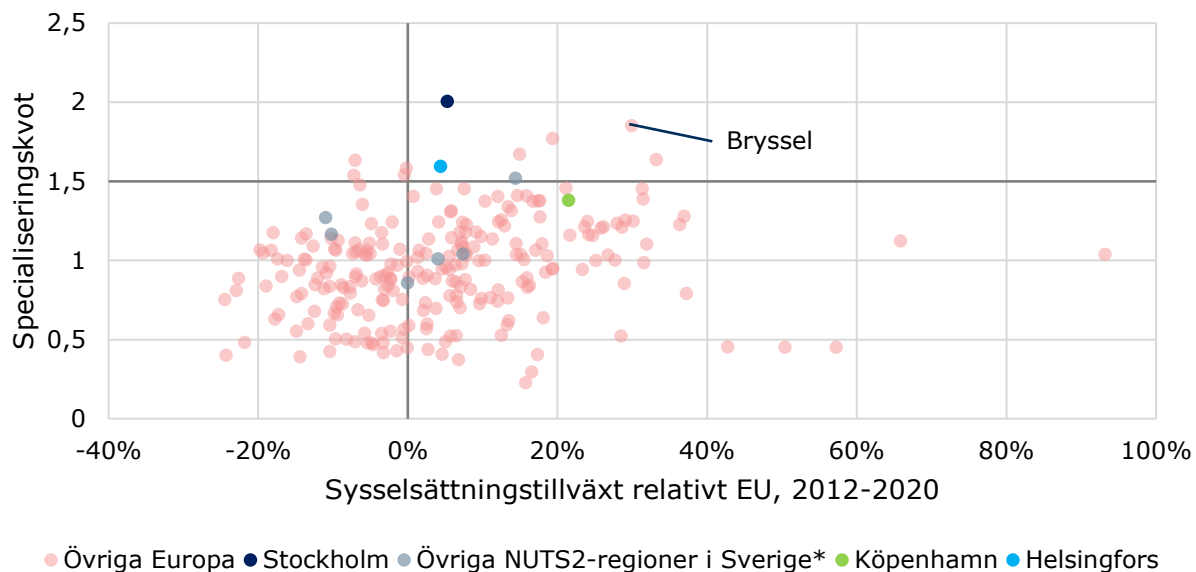
Figur 24. Besöksnäring

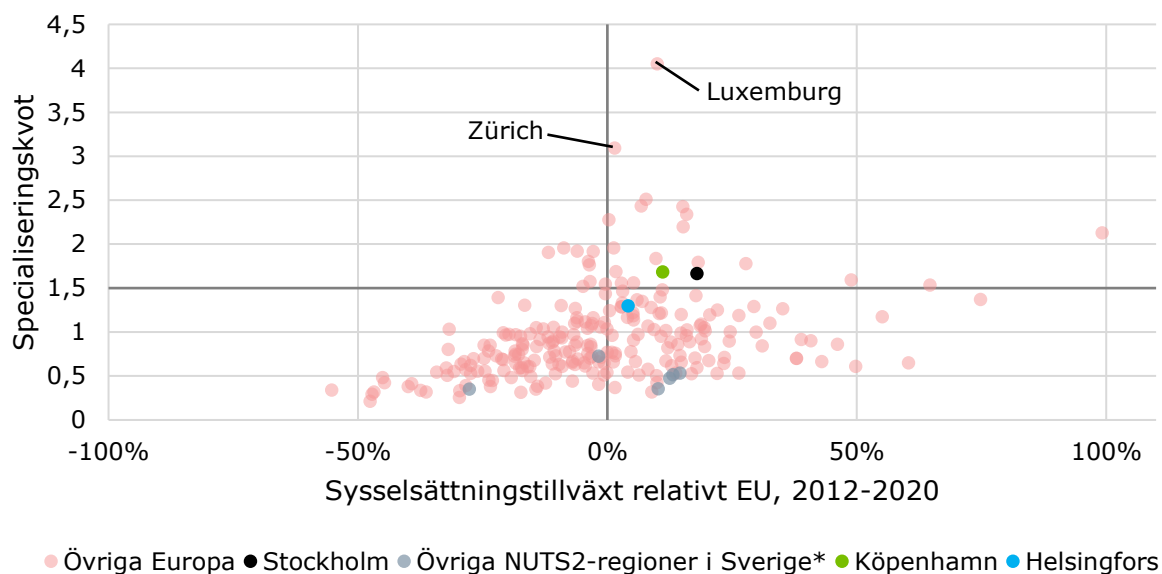
Figur 25. KKN

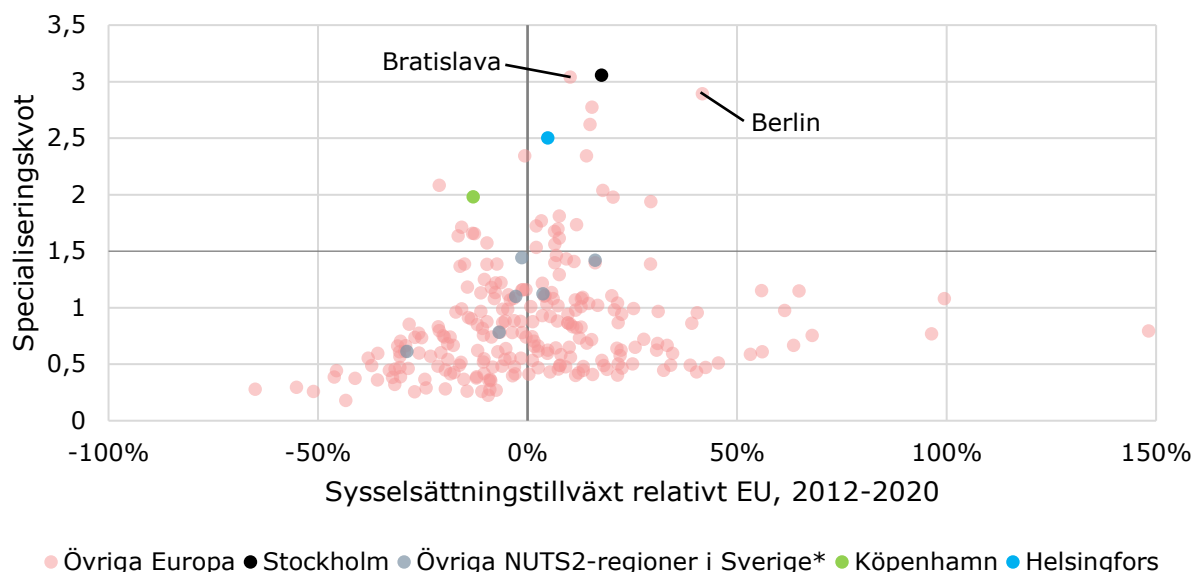
Figur 26. Miljöteknik

Figur 27. Finans

Figur 28. IKT

I Tabell 5 nedan jämförs specialiseringskvoterna med Eurostat-statistik med tidigare redovisade kvoter med den nationella SCB-statistiken. Som tidigare påpekats skiljer sig definitionerna av områdena i varierad utsträckning från den tidigare definitionen.

Tabell 5. Jämförelse mellan specialiseringskvoter och dataunderlag

Styrkeområde	Eurostat	SCB	Skillnad
Besöksnäring	0,81	1,33	-0,52
KKN	1,29	2,12	-0,83
Miljöteknik	2,00	0,91	1,09
Finans	1,67	4,32	-2,65
IKT	3,06	2,67	0,39

IKT tycks vara det område som liknar rapportens definition i högsta grad, skillnaden mellan kvoterna är 0,39. Figur 28 visar, avseende antalet sysselsatta, att Stockholmsregionen har den högsta specialiseringskvoten av samtliga regioner som ingått i beräkningarna. Beräkningen förstärker antagandet att IKT är ett område som Stockholmsregionen både nationellt och internationellt uppvisar en hög specialisering inom.

Inom Finans har regionen uppvisat hög specialisering på nationell nivå. Även med statistiken från Eurostat uppvisar Stockholmsregionen en hög specialisering. Dock finns det andra regioner med betydligt högre kvoter. Luxemburg är inte uppdelat i Nuts 2-regioner vilket innebär att statistiken är beräknad på hela landet. Landet uppvisar den högsta specialiseringen inom Finans, näst högst specialisering uppvisar Nuts 2-regionen Zürich (Schweiz).

I fråga om Miljöteknik har tidigare beräkningar för Sverige och den använda definitionen visat att Stockholm ej uppvisat en specialisering över 1. I indelningen

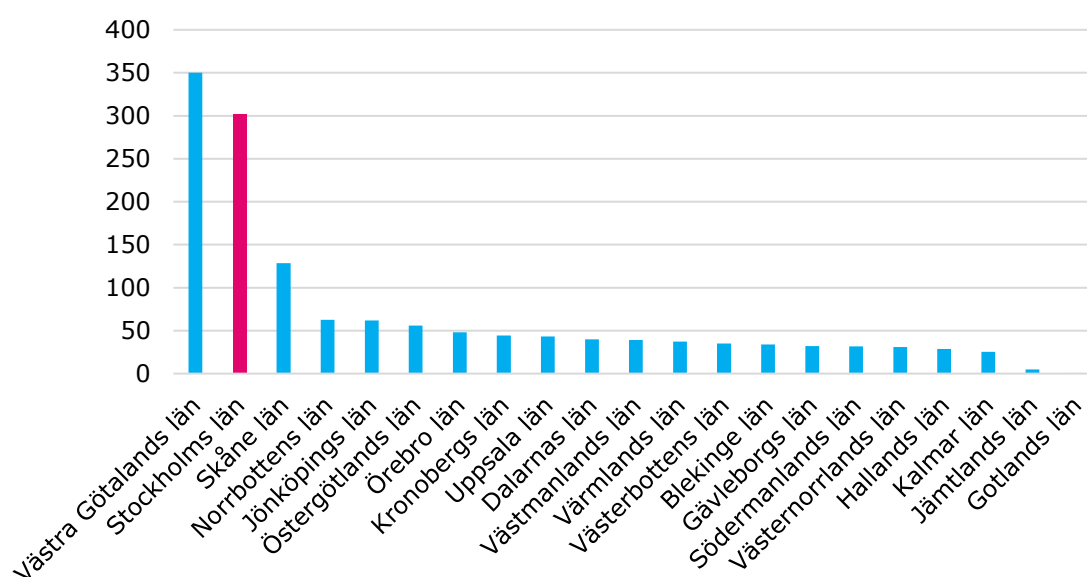
som har använts för Miljöteknik från Eurostat däremot framträder Stockholmsregionen som regionen med högst specialisering.

Export

Regional exportstatistik från SCB har tidigare endast omfattat varuexport och utgått från var företagets huvudkontor är beläget. Tillväxtverket har tagit fram en ny statistik som beskriver var i Sverige produktionen sker av de varor/tjänster som exporteras.¹² Stockholms län får ett lägre exportvärde med denna nya metod då man i tidigare regionala sammanställningar av export har gynnats då länet har många huvudkontor. En fördel med Tillväxtverkets nya exportstatistik är att den redovisas fördelat på varu- och tjänsteexport. Tidigare har inte tjänsteexport från regioner kunnat särredovisas.

Storstadslänen står för den största varuexporten. Stockholms län exporterade varor till ett värde av 302 miljarder kronor 2021 vilket motsvarar en femtedel av Sveriges varuexport. Störst varuexport har Västra Götalands län (350 miljarder kronor). Mellan 2016 och 2021 ökade värdet på varuexporten från Stockholms län med 45 procent vilket är högre än motsvarande genomsnitt i Sverige (36 procent). Studeras varuexporten per invånare kommer den dock ut lägre i länet jämfört med riket, 125 tkr jämfört med 137 tkr.

Figur 29. Varuexportvärde (miljarder kronor) fördelat på arbetsställe och län, 2021

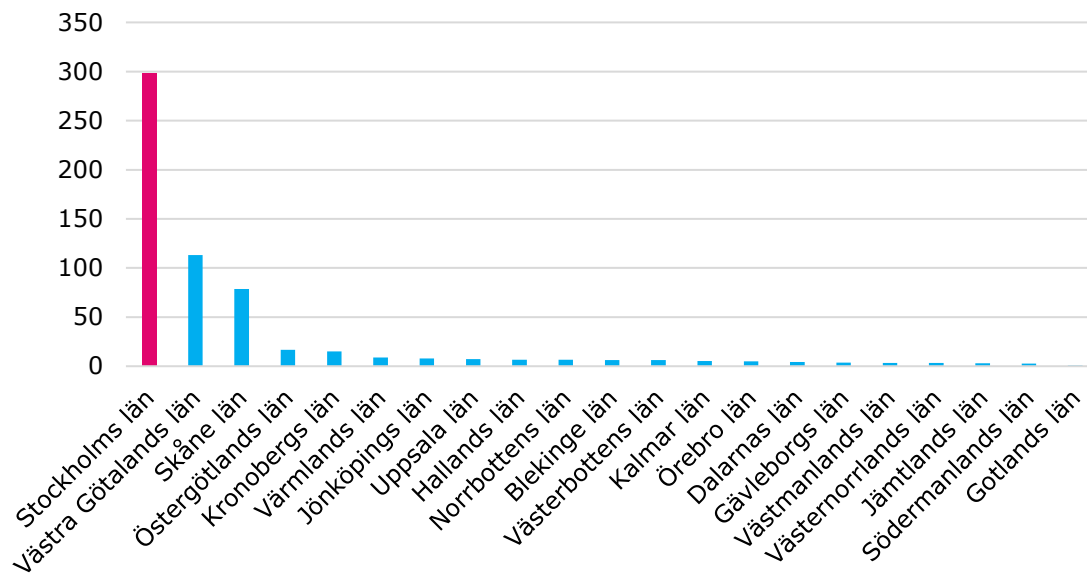

Tidigare har inte tjänsteexport kunnat särredovisas fördelat på län. När det nu kan göras framstår det tydligt hur Stockholms län dominerar tjänsteexporten. Nästan hälften av Sveriges tjänsteexport genereras från Stockholms län. År 2021 exporterade

¹² Modellen som används tar hänsyn till hur många som är anställda på de respektive arbetsställen som ett företag har. Om ett företag har två arbetsställen där det jobbar totalt 100 personer och det första arbetsstället har 60 stycken anställda och det andra arbetsstället har 40 stycken anställda så kommer fördelningen av exportvärdena vara 60 respektive 40 procent på de två arbetsställena. Detta gör att län som har många produktionsenheter men få huvudkontor får ett högre exportvärde.

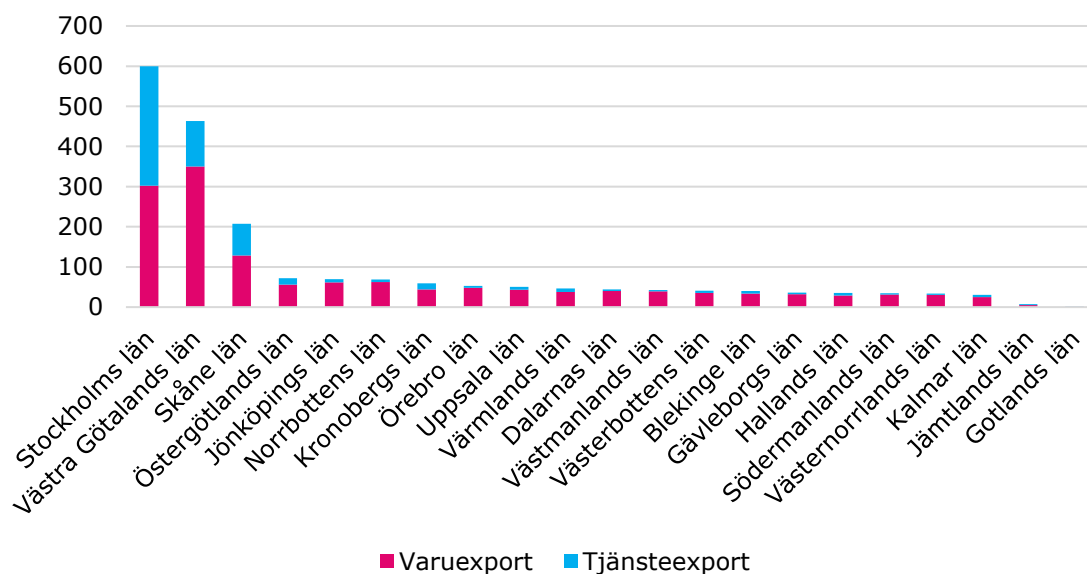
Stockholms län tjänster till ett värde på 298 miljarder kronor (602 miljarder kronor totalt i Sverige). Därmed är tjänsteexporten från Stockholms län i princip lika stor som dess varuexport. Även om tjänsteexportvärdet per invånare studeras så hamnar Stockholms län i topp med 123 tkr vilket kan jämföras med genomsnittet i Sverige på 58 tkr.

Figur 30. Värdet på tjänsteexporten (miljarder kronor) fördelat på arbetsställe och län, 2021

I Figur 31 har varu- och tjänsteexporten slagits ihop. Sammantaget är Stockholm det största exportlänet i Sverige. Stockholms län svarade år 2021 för nästan 30 procent av Sveriges totala varu- och tjänsteexport.

Figur 31. Värdet på exporten (miljarder kronor) fördelat på arbetsställe och län, 2021

Sammanfattande punkter

- Högspecialiserad industriell produktion har störst inpendling från andra län.
- KKN har störst andel sysselsatta som bor och arbetar i samma kommun.
- Life science har störst andel sysselsatta som pendlar över kommungräns inom Stockholms län.
- Högspecialiserad industriell produktion har störst andel LVE med 250 eller fler anställda. IKT har däremot flest antal.
- Med 60 procent av sysselsatta med lång eftergymnasial utbildning har Life science den största andelen högutbildade sysselsatta. Även finans har en majoritet av de sysselsatta med en lång eftergymnasial utbildning (minst 3 år).
- Delområdena visar på spridningen inom respektive styrkeområde. Exempelvis är delområdet Arkitektur (KKN) det delområde med störst andel högutbildade 82 procent samtidigt som styrkeområdet i sin helhet enbart har en större andel högutbildade än Besöksnäring.
- Avseende sysselsatta med enbart förgymnasial utbildning är Besöksnäring det enda styrkeområde som har en större andel än länssnittet. Det förklaras av att området domineras av yrken med låga utbildningskrav.
- Med undantag för Besöksnäring har samtliga styrkeområden en större andel med lång eftergymnasial utbildning jämfört med länssnittet.
- I en jämförelse med övriga Europa uppvisar Stockholmsregionen den högsta specialiseringen (avs. sysselsatta) inom områdena IKT och Miljöteknik.
- Utöver IKT och Miljöteknik placeras Stockholm även i kvadrant 1 för Finans, det vill säga stark sysselsättningstillväxt och hög specialisering.
- Besöksnäring och KKN tycks vara på frammarsch i Stockholmsregionen då båda dessa områden placeras i kvadrant 4, det vill säga en stark sysselsättnings-tillväxt men ingen specialisering.
- Stockholms län är det län i Sverige som har störst export mätt som värde. Länet svarar för en femtedel av Sveriges varuexport och nästan hälften av Sveriges tjänsteexport. Totalt sett svarar Stockholms län för 30 procent av Sveriges totala export.

Kompetensförsörjning och styrkeområdena

Detta avsnitt redovisar resultat från en kompetensförsörjningsanalys kopplad till regionens styrkeområden. I avsnittet redovisas resultaten från analysen kortfattat. Bilaga 4 inkluderar samtliga tabeller och figurer som har legat till grund för analysen. Analysen synliggör de vanligaste yrkena (yrkesstrukturen) inom respektive styrkeområde samt antalet sysselsatta inom respektive yrkeskategori (SSYK¹³).

En yrkeskvot har beräknats som visar hur vanligt förekommande yrket är inom styrkeområdet jämfört med länet som helhet. En yrkeskvot på 1 innebär att andelen verksamma inom yrket på det aktuella styrkeområdet är lika stor som andelen verksamma inom yrket på länets arbetsmarknad som helhet. En kvot på 2 innebär att yrket är dubbelt så vanligt förekommande inom styrkeområdet jämfört med länet som helhet och att yrket kan sägas uppvisa en specialisering inom det aktuella området. Yrkeskvoten indikerar därmed yrkenas relativa betydelse för styrkeområdet.

För att få en bild av hur den framtida kompetensförsörjningen kan tänkas utvecklas jämförs styrkeområdenas yrkesstruktur med framtida efterfrågan och utbud på utbildad arbetskraft. År 2022 publicerade Prognosinstitutet vid SCB länsvisa prognoser för ett antal utbildningsgrupper¹⁴ och det är dessa prognoser som ligger till grund för den framtida bedömningen.

I så stor utsträckning som möjligt har yrken kopplats till en, eller i ett fåtal fall flera, utbildningsgrupper. I Bilaga 4 listas de 15 vanligaste yrkena inom respektive styrkeområde som har varit möjligt att koppla till en specifik utbildning. Chefsyrken faller i regel bort samt yrken som inte kräver en specifik utbildning. I slutändan har totalt 38 yrken kopplats till en utbildning. De flesta yrken är vanligt förekommande i flera styrkeområden. I Tabell 6 listas de vanligast förekommande yrkena inom respektive styrkeområde samt en färg som indikerar det framtida prognostiserade arbetsmarknadsläget för år 2035 enligt SCB. Exempelvis betyder en röd cirkel för civilingenjörsyrket att det bedöms råda brist på individer med civilingenjörsexamen år 2035, samtidigt visar tabellen också att civilingenjörer är en stor grupp inom högspecialiserad industriell produktion, IKT och miljöteknik.

Av de 38 yrken som visas i Tabell 6 bedöms det råda brist på 20 av dessa yrken i framtiden. Fem yrken bedöms det vara överskott på. KKN och IKT har vardera fyra yrken med bedömt överskott 2035. De yrken som ingår i Tabell 6 är samtliga kopplade till de vanligaste yrkena inom regionens styrkeområden.

¹³ SSYK – standard för svensk yrkesklassificering.

¹⁴ Trender och prognoser 2020 – https://www.scb.se/contentassets/3fbf2376d5aa43d6a8c52b7911bd3f59/uf0515_2020i35_br_am85br2101.pdf

**Tabell 6. Framtida arbetsmarknadsläge för de utbildningsgrupper som kopplas till de vanligaste yrkena inom respektive styrkeområde¹⁵.
Grön = överskott, orange = balans, blå = balans/brist och röd = brist.**

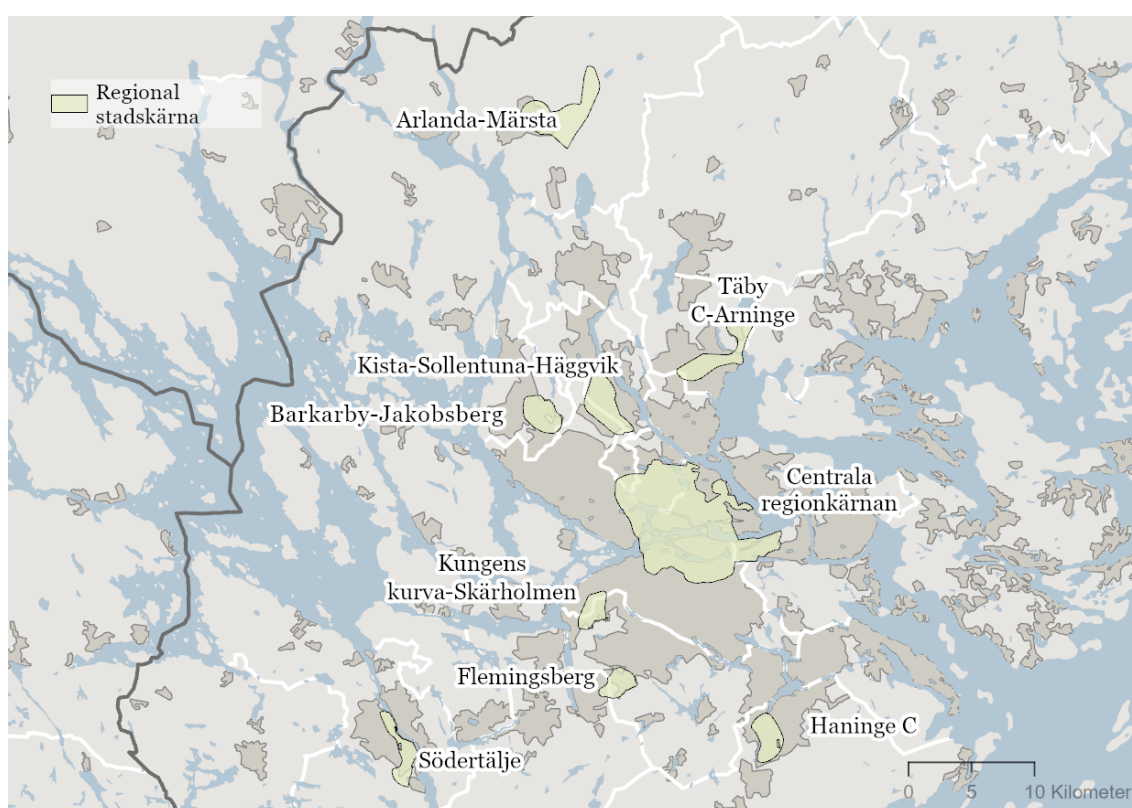
Yrke	BN	FIN	HI	IKT	LS	KKN	MT
Fysiker och kemister m.fl.							●
Civilingenjörsyrken			●	●			●
Arkitekter och lantmätare						●	
Designer och formgivare				●		●	
Läkare					●		
Sjuksköterskor					●		
Sjuksköterskor (specialisering)					●		
Psykologer och psykoterapeuter					●		
Naprapater, sjukgymnaster, arbetsterapeuter m.fl.					●		
Revisorer, finansanalytiker, fondförvaltare m.fl.		●					●
Organisationsutvecklare, utredare, HR-specialister m.fl.		●	●	●	●	●	●
Marknadsförare och informatörer m.fl.		●		●		●	
IT-arkitekter, systemutvecklare, testledare m.fl.		●	●	●		●	●
Jurister		●					
Museiintendenter och bibliotekarier m.fl.	●					●	
Författare, journalister och tolkar m.fl.				●		●	
Konstnärer, musiker och skådespelare m.fl.	●			●		●	
Ingenjörer och tekniker			●	●			●
Arbetsledare inom bygg och tillverkning m.m.			●				
Biomedicinska analytiker, tandtekniker, laboratorieingenjörer m.fl.			●		●		
Banktjänstemän, redovisningsekonomer m.fl.		●					
Försäkringsrådgivare, företagssäljare, inköpare m.fl.	●	●	●	●	●	●	●
Juristsekreterare, chefssekreterare, institutionssekreterare m.fl.		●					
Skatte- och socialförsäkringshandläggare m.fl.							●
Idrottsutövare, fritidsledare m.fl.	●						
Drift-, support- och nätverkstekniker m.fl.		●	●	●			●
Kabinpersonal, tågmästare och guider m.fl.	●						
Kockar och kallskänkor	●						
Hovmästare, servitörer och bartendrar	●						
Butikspersonal	●			●	●	●	
Undersköterskor					●		
Skötare, vårdare, personliga assistenter m.fl.					●		
Tandsköterskor					●		
Snickare, murare och anläggningsarbetare							●
Takmontörer, golvläggare, VVS-montörer m.fl.							●
Fordonsmekaniker och reparatörer m.fl.			●				
Maskinoperatörer, kemiska och farmaceutiska produkter m.m.			●				
Snabbmatspersonal, köks- och restaurangbiträden m.fl.	●						

¹⁵ BN = besöksnäring, FIN = finans, HI = högspecialiserad industriell produktion, LS = Life science och MT = Miljöteknik

Regionala stadskärnor och styrkeområden

I den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUFS, fastställs det att regionen ska utvecklas till att bli en flerkärnig region. Regionen har arbetat för en flerkärnig region sedan RUFS 2001. I arbetet mot en flerkärnig region identifieras åtta regionala stadskärnor som tillsammans med den centrala regionkärnan ska utvecklas till attraktiva områden som genererar bra möjligheter för näringsliv, besökare och boende. De regionala stadskärnorna beskrivs alla som unika med olika förutsättningar vilket innebär att de kompletterar varandra¹⁶. Figur 32 visar de regionala stadskärnorna.

Figur 32. Regionala stadskärnor

Detta kapitel fokuserar på de regionala stadskärnorna och dess kopplingar till Stockholmregionens gemensamma styrkeområden. Koncentrationen av arbetskraft inom de olika områdena skiljer sig från kärna till kärna. Rimligtvis dominerar den centrala regionkärnan då området ensamt sysselsätter nästan 50 procent av regionens totala sysselsättning. Övriga regionala stadskärnor sysselsätter tillsammans 11,5 procent av regionens totala sysselsättning.

¹⁶ Regionala stadskärnor - Region Stockholm <https://www.regionstockholm.se/verksamhet/Regional-utveckling/vara-verksamhetsomraden/regional-utvecklingsplanering2/regional-utvecklingsplanering/regionala-stadskarnor/>

Tabell 7. Sysselsatta regionala stadskärnor, 2020

Regional stadskärna	Antal sysselsatta	Andel av regionens sysselsättning
Arlanda-Märsta	13 802	1,1%
Barkarby-Jakobsberg	13 069	1,0%
Centrala regionkärnan	624 340	49,3%
Flemingsberg	13 455	1,1%
Haninge C	9 953	0,8%
Kista-Sollentuna-Häggvik	46 415	3,7%
Kungens kurva-Skärholmen	10 688	0,8%
Södertälje	24 993	2,0%
Täby C-Arninge	14 022	1,1%

Tabell 8 visar antalet sysselsatta uppdelat på styrkeområden i respektive stadskärna. Högspecialiserad industriell produktion är det enda område som inte domineras av den centrala regionkärnan; Södertälje har flest sysselsatta inom detta område. Tidigare har det konstaterats att Life science är det område som tydligast är kopplat till befolkningen, vilket även visas avseende sysselsatta i de regionala stadskärnorna: Flemingsberg, Haninge, Kungens kurva-Skärholmen och Täby C-Arninge har alla flest sysselsatta inom Life science. Utöver den centrala regionkärnan uppvisar Arlanda-Märsta ett högt antal sysselsatta inom besöksnäringen vilket förklaras av att landets största flygplats är lokaliserad dit med mycket sysselsättning inom de branscher som ingår i Besöksnäringen. Kista-Sollentuna-Häggvik sticker ut som en kärna med stor dominans av IKT och Flemingsberg med stor dominans av Life science.

Tabell 8. Sysselsatta regionala stadskärnor uppdelat på styrkeområden¹⁷, 2020

Regional stadskärna	BN	FIN	HI	IKT	KKN	LS	MT
Arlanda-Märsta	1 987	88	34	89	253	302	153
Barkarby-Jakobsberg	606	55	1 428	293	628	858	1544
Centrala regionkärnan	40 013	52 726	4 457	91 523	64 060	48 839	23 012
Flemingsberg	200	–	35	139	128	6 659	60
Haninge C	568	44	12	254	397	1 052	65
Kista-Sollentuna-Häggvik	1 310	480	308	16 253	1 245	2 469	2 425
Kungens kurva-Skärholmen	729	38	306	133	422	1 068	323
Södertälje	568	176	16 343	101	358	2 602	446
Täby C-Arninge	618	93	24	710	753	824	371

¹⁷ BN = besöksnäring, FIN = finans, HI = högspecialiserad industriell produktion, LS = Life science och MT = Miljöteknik

Tabell 9 visar hur stor andel av sysselsättningen inom respektive styrkeområde som varje regional stadskärna svarar för. Centrala regionkärnan dominerar men det är även möjligt att se ett antal områden där andra kärnor sticker ut. Exempelvis Arlanda-Märsta med 4,3 procent i Besöksnäring, Kista-Sollentuna-Häggvik med 14,8 procent i IKT och Södertälje med 71,2 procent i Högspecialiserad industriell produktion.

Tabell 9. Kärnans andel av total sysselsättning inom kärnorna för respektive område¹⁸

Regional stadskärna	BN	FIN	HI	IKT	KKN	LS	MT
Arlanda-Märsta	4,3%	0,2%	0,1%	0,1%	0,4%	0,5%	0,5%
Barkarby-Jakobsberg	1,3%	0,1%	6,2%	0,3%	0,9%	1,3%	5,4%
Centrala regionkärnan	85,9%	98,2%	19,4%	83,6%	93,9%	75,5%	81,0%
Flemingsberg	0,4%	0,0%	0,2%	0,1%	0,2%	10,3%	0,2%
Haninge C	1,2%	0,1%	0,1%	0,2%	0,6%	1,6%	0,2%
Kista-Sollentuna-Häggvik	2,8%	0,9%	1,3%	14,8%	1,8%	3,8%	8,5%
Kungens kurva-Skärholmen	1,6%	0,1%	1,3%	0,1%	0,6%	1,7%	1,1%
Södertälje	1,2%	0,3%	71,2%	0,1%	0,5%	4,0%	1,6%
Täby C-Arninge	1,3%	0,2%	0,1%	0,6%	1,1%	1,3%	1,3%

Specialiseringskvoter beräknas även för de regionala stadskärnorna. Likt tidigare kvoter som beräknats med övriga Sverige som jämförelseregion används samma jämförelse även för dessa¹⁹. Det förenklar tolkningen av kvoterna och gör det lättare att ställa de mer lokala kvoterna till hela regionens sammanlagda kvot. Med undantag för Haninge C uppvisar samtliga stadskärnor en hög specialisering inom ett eller flera områden. Barkarby-Jakobsberg och den centrala regionkärnan uppvisar båda en hög specialisering inom tre områden. Övriga stadskärnor uppvisar enbart en hög specialisering inom ett område. De regionala stadskärnornas specialisering inom olika styrkeområden varierar vilket visar att stadskärnornas karaktär och branschstruktur skiljer åt från varandra. Det kan finnas branscher som är kraftigt specialiserade i kärnorna men som inte ingår i något av regionens styrkeområden.

¹⁸ BN = besöksnäring, FIN = finans, HI = högspecialiserad industriell produktion, LS = Life science och MT = Miljöteknik

¹⁹ För beskrivning hur kvoterna beräknas, se sida 12.

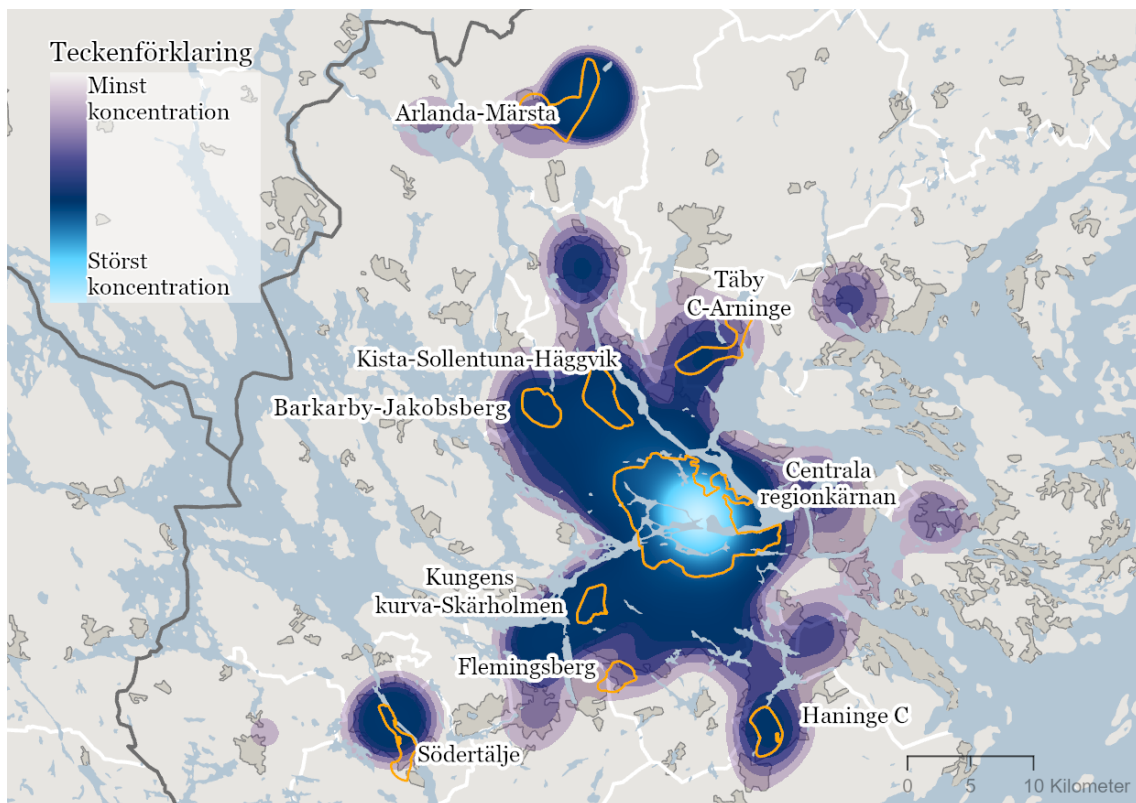
Tabell 10. Specialiseringskvoter styrkeområden²⁰. regionala stadskärnor. Röd markering = hög specialisering

Regional stadskärna	BN	FIN	HI	IKT	KKN	LS	MT
Arlanda-Märsta	3,2	0,6	0,2	0,2	0,6	0,3	0,3
Barkarby-Jakobsberg	1,0	0,4	7,7	0,6	1,5	0,8	3,2
Centrala regionkärnan	1,4	7,9	0,5	3,8	3,1	1,0	1,0
Flemingsberg	0,3	-	0,2	0,3	0,3	6,1	0,1
Haninge C	1,3	0,4	0,1	0,7	1,2	1,3	0,2
Kista-Sollentuna-Häggvik	0,6	1,0	0,5	9,1	0,8	0,7	1,4
Kungens kurva-Skärholmen	1,5	0,3	2,0	0,3	1,2	1,2	0,8
Södertälje	0,5	0,7	46,2	0,1	0,4	1,3	0,5
Täby C-Arninge	1,0	0,6	0,1	1,3	1,6	0,7	0,7

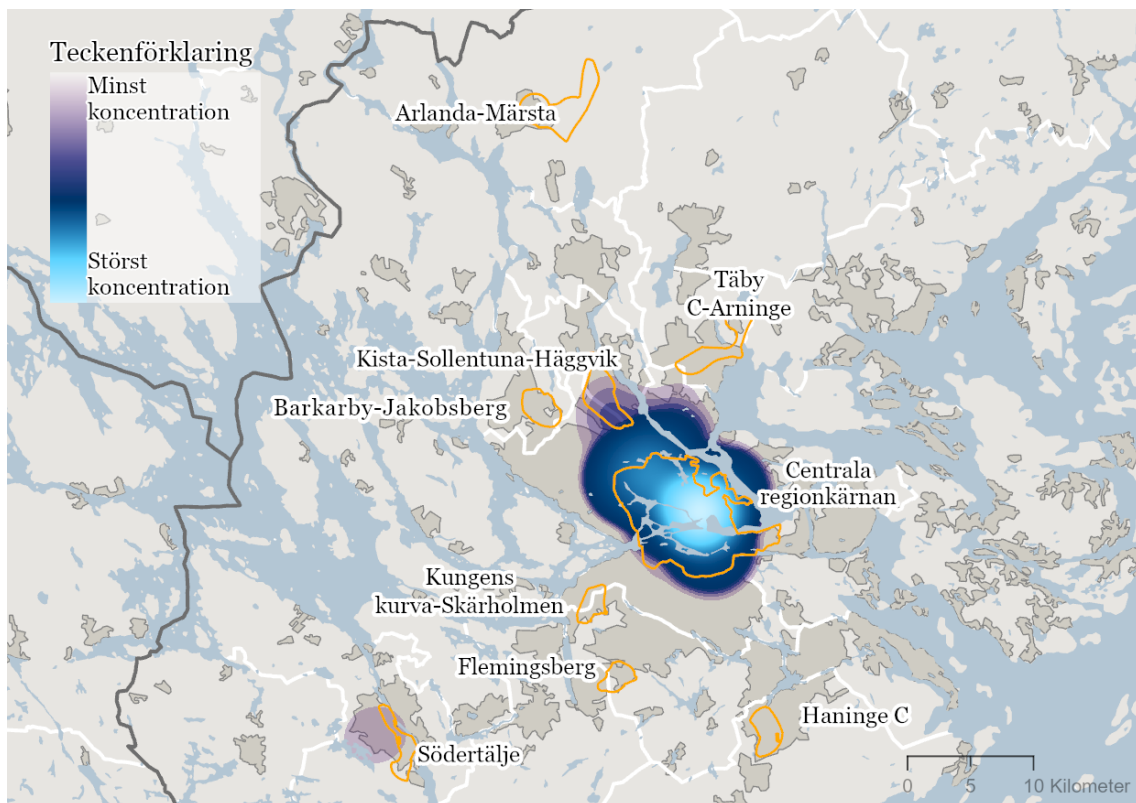
Med hjälp av rutnätsstatistik på 100 x 100 metersrutor har heatmaps (alt. intensitetskartor) framställts. En heatmap visar koncentrationen av sysselsättningen inom respektive område. Den visar därmed inte områden med hög specialisering, eftersom den inte tar hänsyn till andelar. Det innebär exempelvis att den centrala regionkärnan har störst koncentration inom exempelvis IKT fastän Kista-Sollentuna-Häggvik har en högre specialisering. En karta som innefattar hela Stockholms län samt en karta med fokus på de regionala stadskärnorna har tagits fram för samtliga styrkeområden. I huvudrapporten presenteras kartor som inkluderar de centrala regionkärnorna. För att studera koncentrationen av sysselsatta inom styrkeområden för hela Stockholms län 2020, se Bilaga 5.

²⁰ BN = besöksnäring, FIN = finans, HI = högspecialiserad industriell produktion, LS = Life science och MT = Miljöteknik

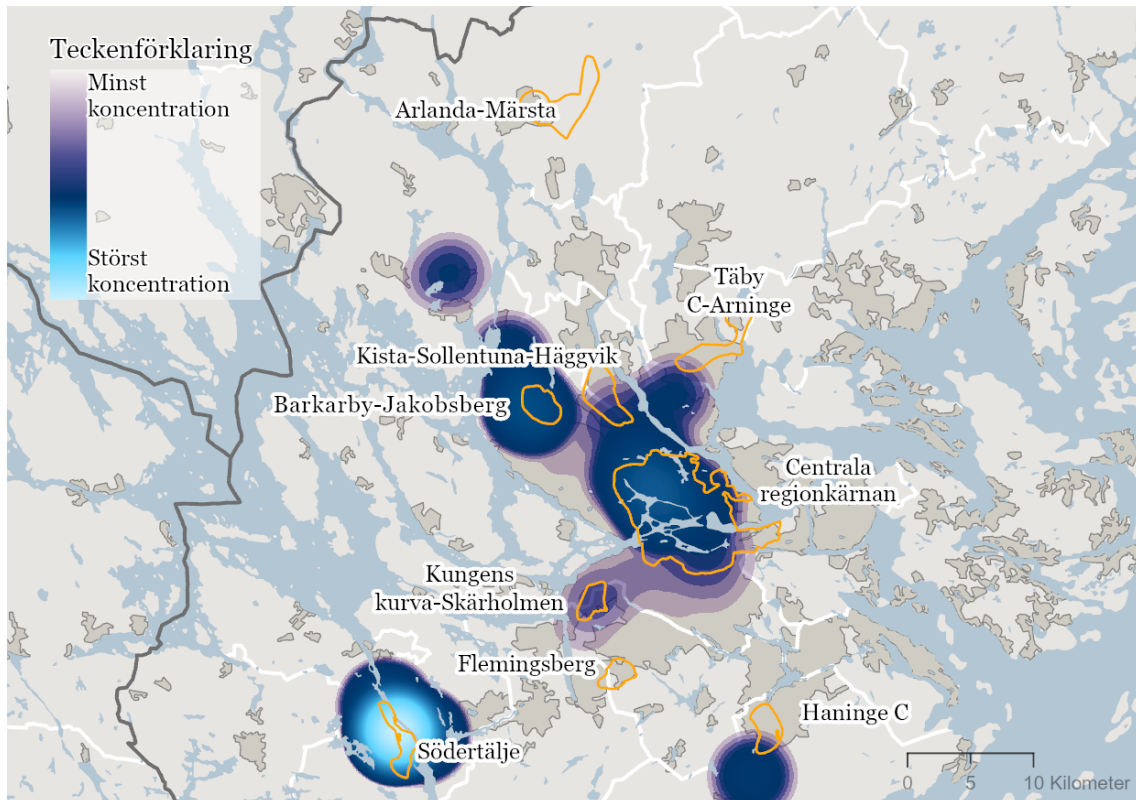
Figur 33. Heatmap Besöksnäring

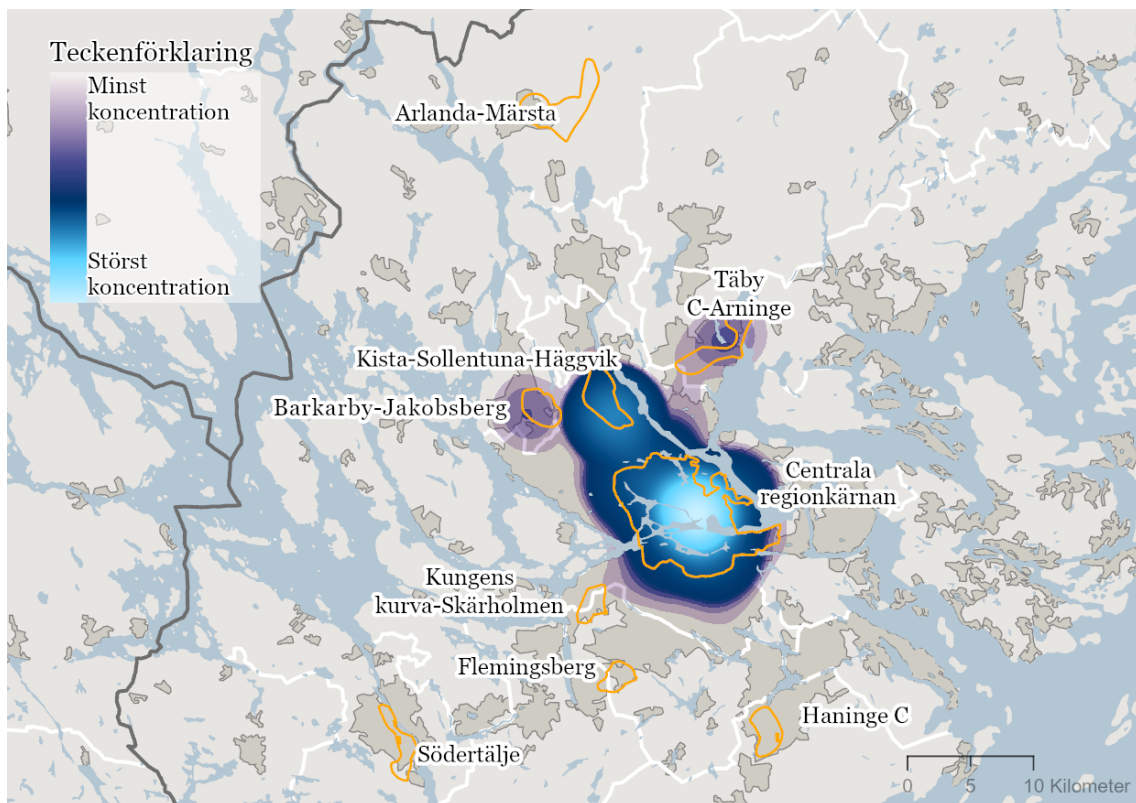
Figur 34. Heatmap Finans

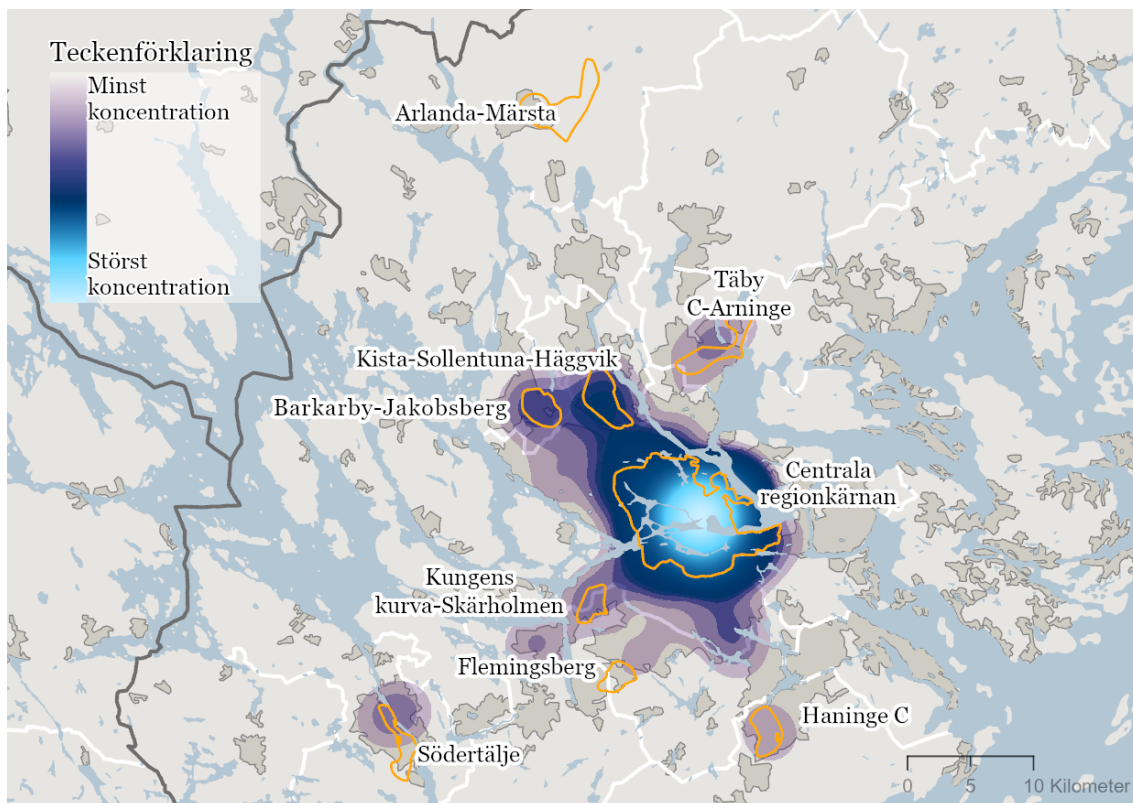
Figur 35. Heatmap Högspecialiserad industriell produktion

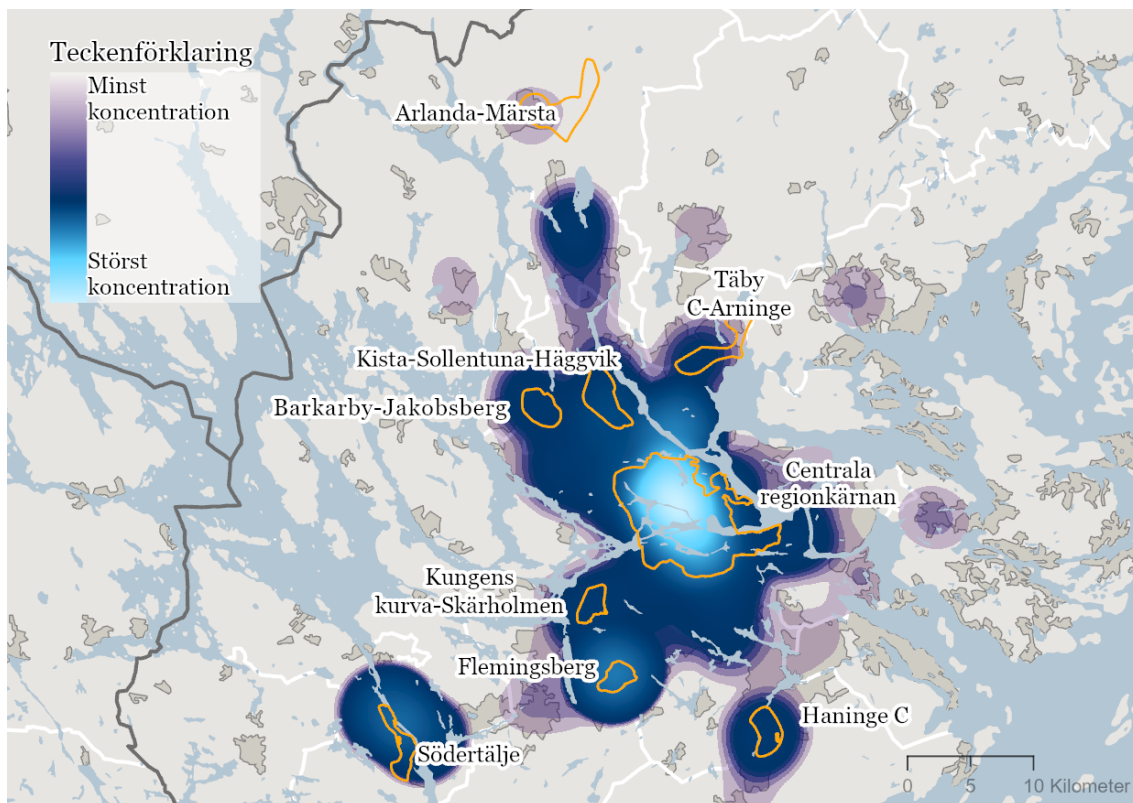
Figur 36. Heatmap IKT

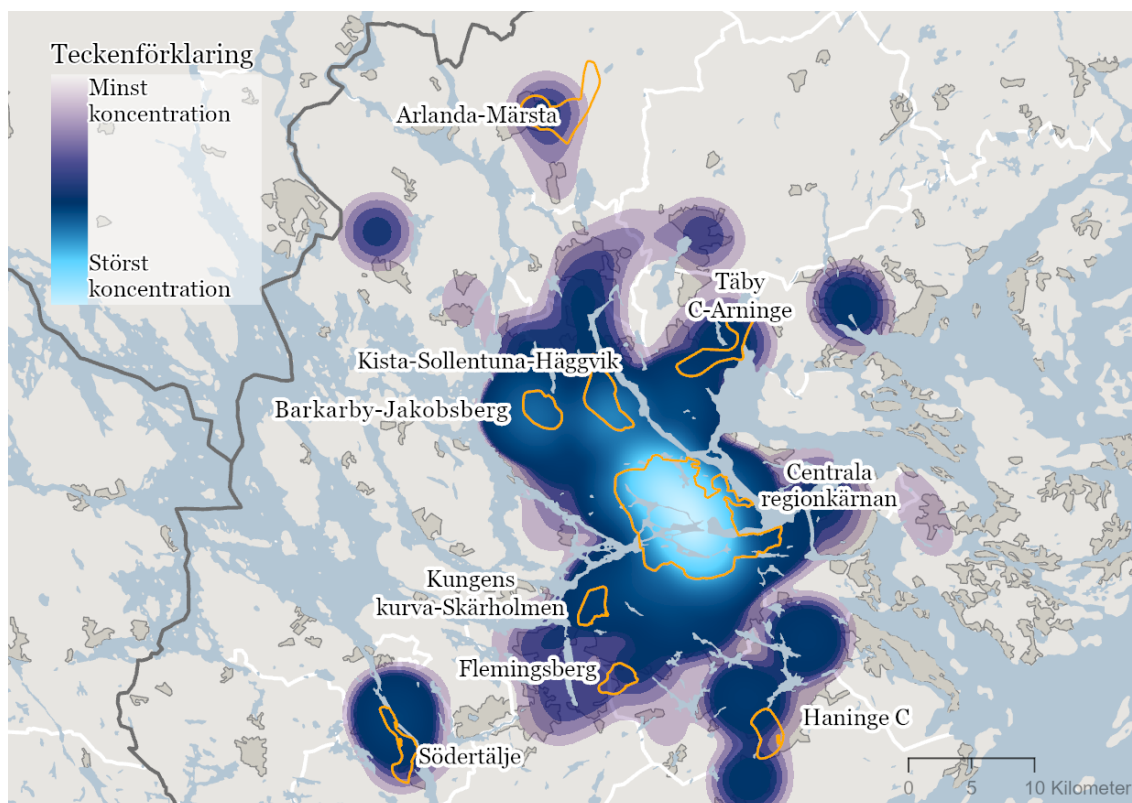
Figur 37. Heatmap KKN

Figur 38. Heatmap Life science

Figur 39. Heatmap Miljöteknik

Kartorna visar spridningen av vilka områden som har stor sysselsättning i olika delar av länet. Finans är det tydligaste exemplet på koncentrerad sysselsättning. Inom detta styrkeområde är sysselsättningen starkt dominerad av den centrala regionkärnan. Flera kartor visar att det finns koncentrationer av sysselsatta strax utanför kärnorna. Ett exempel är kärnan Haninge C och Högspecialiserad industriell produktion. Tabell 8 ovan visar att antalet sysselsatta inom kärnan Haninge C enbart är 12. Men Figur 35 visar att det finns ett stort antal sysselsatta strax söder om kärnans nuvarande gränsdragning. Liknande mönster går att se angående Miljöteknik där det tycks finnas flera betydande arbetsplatser utanför kärnorna.

Till sist belyser kartorna tydligt vilken stor koncentration av sysselsatta som finns i den centrala regionkärnan jämfört med andra kärnor. Högspecialiserad industriell produktion är, som tidigare tabeller har visat, det enda området som har störst koncentration av sysselsatta utanför den centrala regionkärnan.

Bilaga 1 – Definition av styrkeområden

Besöksnäring

Bransch	SNI-kod	Delområde
Hotellverksamhet med restaurangrörelse	55.101	Hotell, logi och restaurang
Drift av konferensanläggningar	55.102	Hotell, logi och restaurang
Hotellverksamhet utan restaurangrörelse	55.103	Hotell, logi och restaurang
Vandrarhemsverksamhet	55.201	Hotell, logi och restaurang
Stugbyverksamhet m.m.	55.202	Hotell, logi och restaurang
Campingplatsverksamhet	55.300	Hotell, logi och restaurang
Restaurangverksamhet	56.100	Hotell, logi och restaurang
Artistisk verksamhet	90.010	Kulturella verksamheter
Stödtjänster till artistisk verksamhet	90.020	Kulturella verksamheter
Drift av teatrar, konserthus o.d.	90.040	Kulturella verksamheter
Museiverksamhet	91.020	Kulturella verksamheter
Vård av historiska minnesmärken och byggnader och liknande sevärdheter	91.030	Kulturella verksamheter
Drift av botaniska trädgårdar, djurparker och naturreservat	91.040	Kulturella verksamheter
Drift av skidsportanläggningar	93.111	Kulturella verksamheter
Drift av golfbanor	93.112	Kulturella verksamheter
Drift av motorbanor	93.113	Kulturella verksamheter
Drift av trav- och galoppbanor	93.114	Kulturella verksamheter
Drift av sporthallar, idrottsplatser och andra sportanläggningar	93.119	Kulturella verksamheter
Nöjes- och temaparksverksamhet	93.210	Kulturella verksamheter
Övrig fritids- och nöjesverksamhet	93.290	Kulturella verksamheter
Uthyrning och leasing av personbilar och lätta motorfordon	77.110	Resebyrå och uthyrning av fordon
Uthyrning och leasing av lastbilar och andra tunga motorfordon	77.120	Resebyrå och uthyrning av fordon
Uthyrning och leasing av fritids- och sportutrustning	77.210	Resebyrå och uthyrning av fordon
Resebyråverksamhet	79.110	Resebyrå och uthyrning av fordon
Researrangemang	79.120	Resebyrå och uthyrning av fordon
Turist- och bokningsservice	79.900	Resebyrå och uthyrning av fordon
Järnvägstransport, passagerartrafik	49.100	Trafik
Taxitrafik	49.320	Trafik
Annan landtransport av passagerare	49.390	Trafik
Reguljär sjötrafik över hav och kust av passagerare	50.101	Trafik
Icke reguljär sjötrafik över hav och kust av passagerare	50.102	Trafik
Reguljär sjötrafik på inre vattenvägar av passagerare	50.301	Trafik
Icke reguljär sjötrafik på inre vattenvägar av passagerare	50.302	Trafik
Reguljär lufttransport av passagerare	51.101	Trafik
Icke reguljär lufttransport av passagerare	51.102	Trafik

Finans

Bransch	SNI-kod	Delområde
Finansiell leasing	64.910	Andra finansiella tjänster utom försäkring och pensionsfondsverksamhet
Annan kreditgivning	64.920	Andra finansiella tjänster utom försäkring och pensionsfondsverksamhet
Investment- och riskkapitalbolagsverksamhet	64.991	Andra finansiella tjänster utom försäkring och pensionsfondsverksamhet
Handel med och förvaltning av värdepapper, för egen räkning	64.992	Andra finansiella tjänster utom försäkring och pensionsfondsverksamhet
Förvaltning av och handel med värdepapper för en begränsad och sluten krets av ägare	64.993	Andra finansiella tjänster utom försäkring och pensionsfondsverksamhet
Diverse övrig finansförmedling	64.999	Andra finansiella tjänster utom försäkring och pensionsfondsverksamhet
Investeringsfonder	64.301	Fonder och liknande finansiella enheter
Andra fonder och liknande finansiella enheter	64.309	Fonder och liknande finansiella enheter
Förvaltning av investeringsfonder	66.301	Fondförvaltning
Annan fondförvaltning	66.309	Fondförvaltning
Fondanknuten livförsäkring	65.111	Försäkring
Övrig livförsäkring	65.119	Försäkring
Skadeförsäkring	65.120	Försäkring
Holdingverksamhet i finansiella koncerner	64.201	Holdingverksamhet
Holdingverksamhet i icke-finansiella koncerner	64.202	Holdingverksamhet
Centralbanksverksamhet	64.110	Monetär finansförmedling
Annan monetär finansförmedling	64.190	Monetär finansförmedling
Pensionsfondsverksamhet	65.300	Pensionsfondsverksamhet
Administrativa tjänster till finansiella marknader	66.110	Stødtjänster till finansiella tjänster utom försäkring och pensionsfondsverksamhet
Verksamhet utförd av värdepappers- och varumäklare	66.120	Stødtjänster till finansiella tjänster utom försäkring och pensionsfondsverksamhet
Andra stødtjänster till finansiella tjänster utom försäkring och pensionsfondsverksamhet	66.190	Stødtjänster till finansiella tjänster utom försäkring och pensionsfondsverksamhet
Risk- och skadebedömning	66.210	Stødtjänster till försäkrings- och pensionsfondsverksamhet
Verksamhet utförd av försäkringsombud och försäkringsmäklare	66.220	Stødtjänster till försäkrings- och pensionsfondsverksamhet
Andra stødtjänster till försäkring och pensionsfondsverksamhet	66.290	Stødtjänster till försäkrings- och pensionsfondsverksamhet
Återförsäkring	65.200	Återförsäkring

Högspecialiserad industriell produktion

Bransch	SNI-kod	Delområde
Industri för övriga kemiska produkter	20.590	X
Läkemedelsindustri	21.200	X
Industri för elektroniska komponenter	26.110	X
Industri för datorer och kringutrustning	26.200	X
Industri för instrument och apparater för mätning, provning och navigering	26.510	X
Lastbilsindustri	29.102	X
Reparationsverkstäder för andra transportmedel	33.170	X
Tekniska konsultbyråer inom industriteknik	71.122	X
Industri- och produktdesignföretag	74.101	X

IKT

Bransch	SNI-kod	Delområde
Postorderhandel och detaljhandel på Internet med brett sortiment	47.911	E-handel
Postorderhandel och detaljhandel på Internet med beklädnadsvaror	47.912	E-handel
Postorderhandel och detaljhandel på Internet med böcker och andra mediavaror	47.913	E-handel
Postorderhandel och detaljhandel på Internet med datorer och annan elektronisk utrustning	47.914	E-handel
Postorderhandel och detaljhandel på Internet med sport- och fritidsutrustning	47.915	E-handel
Postorderhandel och detaljhandel på Internet med bosättningsvaror	47.916	E-handel
Auktioner på Internet	47.917	E-handel
Postorderhandel och detaljhandel på Internet med övriga varor	47.919	E-handel
Datakonsultverksamhet	62.020	IT-konsulter
Bokutgivning	58.110	Media och design
Publicering av kataloger och sändlistor	58.120	Media och design
Utgivning av tidskrifter	58.140	Media och design
Annan förlagsverksamhet	58.190	Media och design
Nyhetservice	63.910	Media och design
Övriga informationstjänster	63.990	Media och design
PR och kommunikation	70.210	Media och design
Reklambyråverksamhet	73.111	Media och design
Direktreklamverksamhet	73.112	Media och design
Övrig reklamverksamhet	73.119	Media och design
Mediebyråverksamhet och annonsförsäljning	73.120	Media och design
Marknads- och opinionsundersökning	73.200	Media och design
industri- och produktdesignföretag	74.101	Media och design
Grafisk designverksamhet	74.102	Media och design
Inredningsarkitektverksamhet	74.103	Media och design

Biblioteksverksamhet	91.011	Media och design
Arkivverksamhet	91.012	Media och design
Utgivning av annan programvara	58.290	Mjukvaruutveckling
Dataprogrammering	62.010	Mjukvaruutveckling
Databehandling, hosting o.d.	63.110	Molntjänster
Webbportaler	63.120	Molntjänster
Ljudinspelning och fonogramutgivning	59.200	Musik och inspelningar
Trådlös telekommunikation	61.200	Teleoperatörstjänster
Telekommunikation via satellit	61.300	Teleoperatörstjänster
Annan telekommunikation	61.900	Teleoperatörstjänster
Reproduktion av inspelningar	18.200	Videoproduktion och distribution
Tillverkning av kommunikationsutrustning	26.300	Telekomutrustning
industri för elektroniska komponenter	26.110	Datorer och komponenter
Tillverkning av kretskort	26.120	Datorer och komponenter
industri för datorer och kringutrustning	26.200	Datorer och komponenter
Datordrifttjänster	62.030	Datorhallar
Andra IT- och datatjänster	62.090	Datorhallar
Utgivning av dataspel	58.210	Digital spelutveckling & förlag
Produktion av film, video och TV-program	59.110	Videoproduktion
Efterproduktion av film, video och TV-program	59.120	Videoproduktion
Film-, video- och TV-programdistribution	59.130	Videoproduktion

KKN

Bransch	SNI-kod	Delområde
Arkivverksamhet	91.012	Kulturarv
Museiverksamhet	91.020	Kulturarv
Vård av historiska minnesmärken och byggnader och liknande sevärdheter	91.030	Kulturarv
Tryckning av dagstidningar	18.110	Litteratur och press
Tryckning av tidskrifter	18.121	Litteratur och press
Tryckning av böcker och övriga trycksaker	18.122	Litteratur och press
Grafiska tjänster före tryckning (prepress/premedia)	18.130	Litteratur och press
Bokbindning och andra tjänster i samband med tryckning	18.140	Litteratur och press
Specialiserad butikshandel med böcker	47.610	Litteratur och press
Specialiserad butikshandel med tidningar	47.621	Litteratur och press
Specialiserad butikshandel med kontorsförbrukningsvaror	47.622	Litteratur och press
Postorderhandel och detaljhandel på Internet med böcker och andra mediavaror	47.913	Litteratur och press
Bokutgivning	58.110	Litteratur och press
Publicering av kataloger och sändlistor	58.120	Litteratur och press
Dagstidningsutgivning	58.131	Litteratur och press
Annonstidningsutgivning	58.132	Litteratur och press
Utgivning av tidskrifter	58.140	Litteratur och press
Annan förlagsverksamhet	58.190	Litteratur och press
Nyhetservice	63.910	Litteratur och press
Översättning och tolkning	74.300	Litteratur och press
Biblioteksverksamhet	91.011	Litteratur och press
Litterärt och konstnärligt skapande	90.030	Litterärt och konstnärligt skapande
Vävnadstillverkning	13.200	Mode
Blekning, färgning och annan textilberedning	13.300	Mode
Tillverkning av läder- och skinnkläder	14.110	Mode
Tillverkning av arbets-, skydds- och överdragskläder	14.120	Mode
Tillverkning av andra gång- och ytterkläder	14.130	Mode
Tillverkning av underkläder, skjortor och blusar	14.140	Mode
Tillverkning av andra beklädnadsvaror och tillbehör	14.190	Mode
Tillverkning av pälsvaror	14.200	Mode
Tillverkning av strumpor	14.310	Mode
Tillverkning av andra trikåvaror	14.390	Mode
Garvning och annan läderberedning; pälsberedning	15.110	Mode
Tillverkning av reseffekter, handväskor, sadel- och seldon m.m.	15.120	Mode
Tillverkning av skodon	15.200	Mode
Provisionshandel med textilier, kläder, skodon och lädervaror	46.160	Mode
Partihandel med kläder och skodon	46.420	Mode

Specialiserad butikshandel med herr-, dam- och barnkläder, blandat	47.711	Mode
Specialiserad butikshandel med herrkläder	47.712	Mode
Specialiserad butikshandel med damkläder	47.713	Mode
Specialiserad butikshandel med barnkläder	47.714	Mode
Specialiserad butikshandel med pälsar	47.715	Mode
Specialiserad butikshandel med skodon	47.721	Mode
Specialiserad butikshandel med väskor, reseffekter och lädervaror	47.722	Mode
Postorderhandel och detaljhandel på Internet med beklädnadsvaror	47.912	Mode
Arkitektverksamhet	71.110	Arkitektur
Reklambyråverksamhet	73.111	Reklam
Direktreklamverksamhet	73.112	Reklam
Övrig reklamverksamhet	73.119	Reklam
Mediebyråverksamhet och annonsförsäljning	73.120	Reklam
Tillverkning av musikinstrument	32.200	Scenkonst
Specialiserad butikshandel med musikinstrument och noter	47.595	Scenkonst
Ljudinspelning och fonogramutgivning	59.200	Scenkonst
Kommunala kulturskolans utbildning	85.521	Scenkonst
Övrig musik-, dans- och kulturell utbildning	85.522	Scenkonst
Artistisk verksamhet	90.010	Scenkonst
Stödtjänster till artistisk verksamhet	90.020	Scenkonst
Drift av teatrar, konserthus o.d.	90.040	Scenkonst
Reproduktion av inspelningar	18.200	Audiovisuellt
Specialiserad butikshandel med inspelade och oinspelade band och skivor för musik och bild	47.630	Audiovisuellt
Utgivning av dataspel	58.210	Audiovisuellt
Produktion av film, video och TV-program	59.110	Audiovisuellt
Efterproduktion av film, video och TV-program	59.120	Audiovisuellt
Film-, video- och TV-programdistribution	59.130	Audiovisuellt
Filmvisning	59.140	Audiovisuellt
Sändning av radioprogram	60.100	Audiovisuellt
Planering av TV-program och sändningsverksamhet	60.200	Audiovisuellt
Uthyrning av videokassetter och dvd-skivor	77.220	Audiovisuellt
Specialiserad butikshandel med konst samt galleriverksamhet	47.783	Bild & form
industri- och produktdesignföretag	74.101	Bild & form
Grafisk designverksamhet	74.102	Bild & form
Inredningsarkitektverksamhet	74.103	Bild & form
Porträttfotoverksamhet	74.201	Bild & form
Reklamfotoverksamhet	74.202	Bild & form
Press- och övrig fotografverksamhet	74.203	Bild & form

Life science

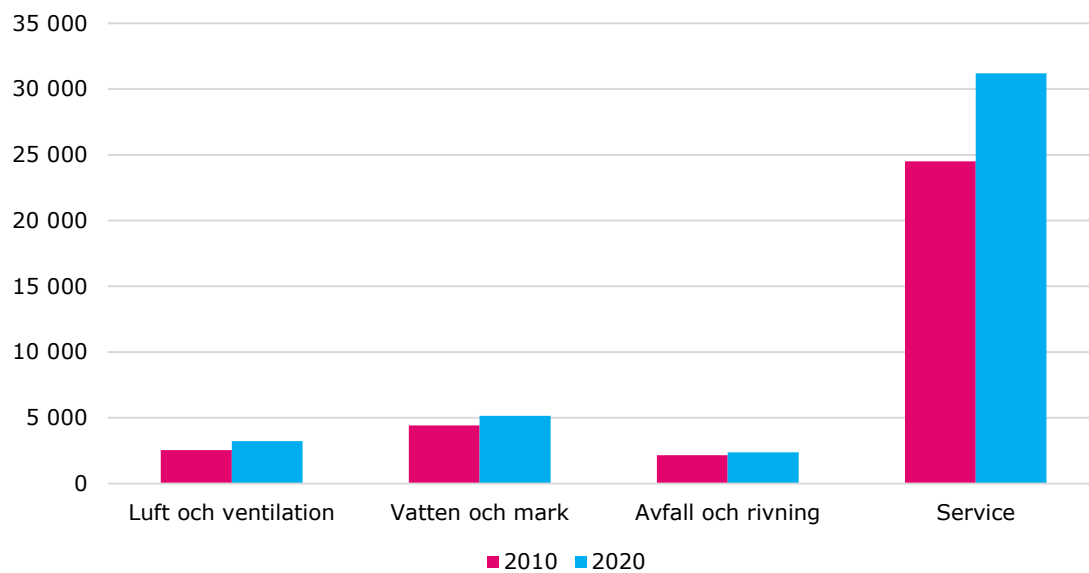
Bransch	SNI-kod	Delområde
Specialiserad butikshandel med hälsokost	47.291	Apotek och sjukvårdsbutiker
Apotekshandel	47.730	Apotek och sjukvårdsbutiker
Specialiserad butikshandel med sjukvårdsartiklar	47.740	Apotek och sjukvårdsbutiker
Tillverkning av farmaceutiska basprodukter	21.100	Läkemedelsindustri
läkemedelsindustri	21.200	Läkemedelsindustri
Bioteknisk forskning och utveckling	72.110	Läkemedelsindustri
Administration av hälso- och sjukvård	84.123	Myndigheter som administrerar hälso- och sjukvård
Partihandel med medicinsk utrustning och apoteksvaror	46.460	Partihandel med medicinsk utrustning och apoteksvaror
Sluten primärvård	86.101	Sjukvårdskliniker och mottagningar
Specialiserad sluten somatisk hälso- och sjukvård på sjukhus	86.102	Sjukvårdskliniker och mottagningar
Specialiserad sluten psykiatrisk hälso- och sjukvård på sjukhus	86.103	Sjukvårdskliniker och mottagningar
Primärvårdsmottagningar med läkare m.m.	86.211	Sjukvårdskliniker och mottagningar
Annan allmän öppen hälso- och sjukvård, ej primärvård	86.212	Sjukvårdskliniker och mottagningar
Specialistläkarverksamhet inom öppenvård, på sjukhus	86.221	Sjukvårdskliniker och mottagningar
Specialistläkarverksamhet inom öppenvård, ej på sjukhus	86.222	Sjukvårdskliniker och mottagningar
Tandläkarverksamhet	86.230	Sjukvårdskliniker och mottagningar
Medicinsk laboratorieverksamhet m.m.	86.901	Sjukvårdskliniker och mottagningar
Primärvård, ej läkare	86.903	Sjukvårdskliniker och mottagningar
Tandhygienistverksamhet	86.904	Sjukvårdskliniker och mottagningar
Fysioterapeutisk verksamhet o.d.	86.905	Sjukvårdskliniker och mottagningar
Annan öppen hälso- och sjukvård, utan läkare	86.909	Sjukvårdskliniker och mottagningar
Tillverkning av strålningsutrustning samt elektromedicinsk och elektroterapeutisk utrustning	26.600	Tillverkning av medicinsk utrustning och instrument
Tillverkning av medicinska och dentala instrument och tillbehör	32.501	Tillverkning av medicinsk utrustning och instrument
Tillverkning av tandproteser	32.502	Tillverkning av medicinsk utrustning och instrument
Specialiserad butikshandel med glasögon och andra optiska artiklar utom fotoutrustning	47.781	Tillverkning av medicinsk utrustning och instrument

Miljöteknik

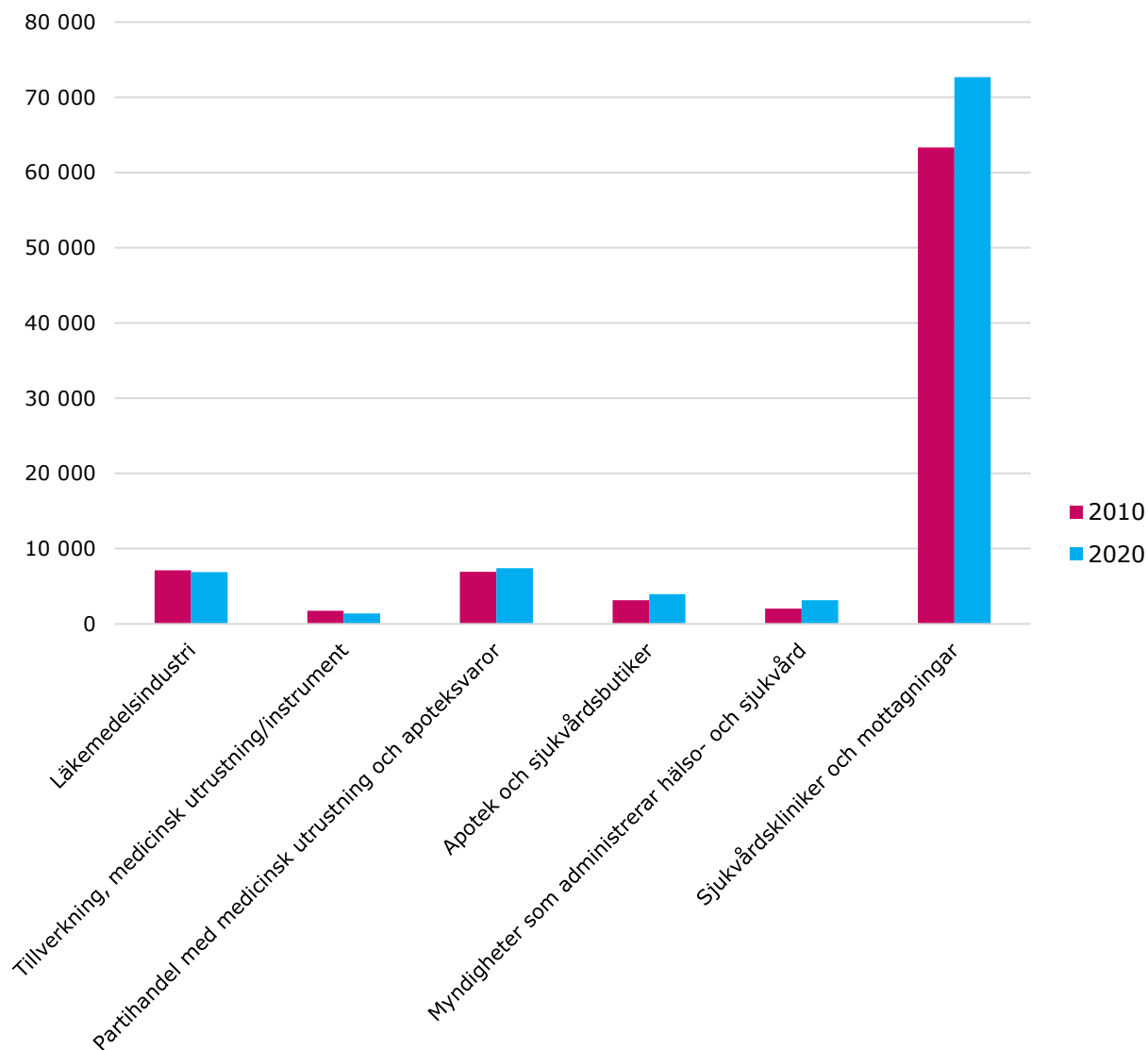
Bransch	SNI-kod	Delområde
Industrigasframställning	20.110	Luft och ventilation
Tillverkning av maskiner och apparater för kyla och ventilation utom för hushåll	28.250	Luft och ventilation
Ventilationsarbeten	43.222	Luft och ventilation
Övriga anläggningsarbeten	42.990	Service
Verksamheter som utövas av huvudkontor	70.100	Service
Teknisk konsultverksamhet inom bygg- och anläggningsteknik	71.121	Service
Tekniska konsultbyråer inom industriteknik	71.122	Service
Teknisk konsultverksamhet inom energi-, miljö- och VVS-teknik	71.124	Service
Övrig teknisk konsultverksamhet	71.129	Service
Teknisk provning och analys	71.200	Service
Annan naturvetenskaplig och teknisk forskning och utveckling	72.190	Service
industri för instrument och apparater för mätning, provning och navigering	26.510	Vatten och mark
Övrig tillverkning av maskiner för allmänt ändamål	28.290	Vatten och mark
Grundvattenförsörjning	36.001	Vatten och mark
Ytvattenförsörjning	36.002	Vatten och mark
Avloppsrening	37.000	Vatten och mark
Sanering, efterbehandling av jord och vatten samt annan verksamhet för föroreningsbekämpning	39.000	Vatten och mark
Vattenbyggnad	42.910	Vatten och mark
Tillverkning av motorer och turbiner utom för luftfartyg och fordon	28.110	Avfall och rivning
Insamling av icke-farligt avfall	38.110	Avfall och rivning
Insamling av farligt avfall	38.120	Avfall och rivning
Behandling och bortskaffande av icke-farligt avfall	38.210	Avfall och rivning
Behandling och bortskaffande av farligt avfall	38.220	Avfall och rivning
Demontering av uttjänta fordon	38.311	Avfall och rivning
Demontering av elektrisk och elektronisk utrustning	38.312	Avfall och rivning
Demontering av övrig kasserad utrustning	38.319	Avfall och rivning

Bilaga 2 – Sysselsatta delområden 2010–2020

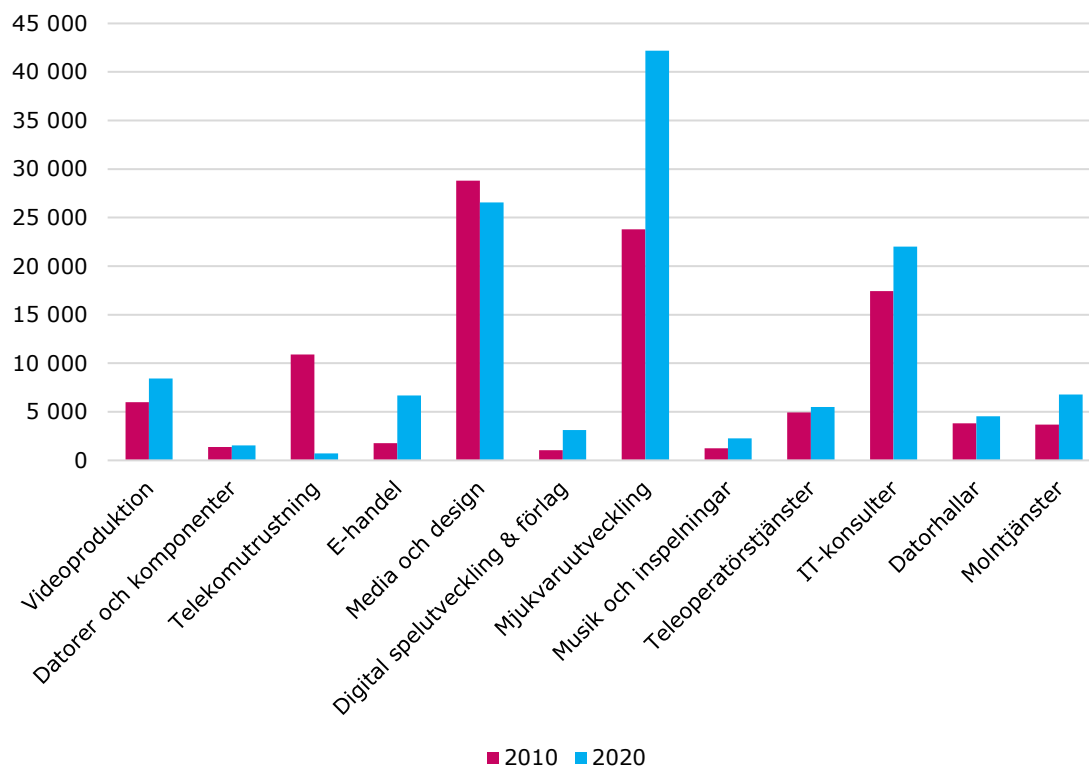
Miljöteknik

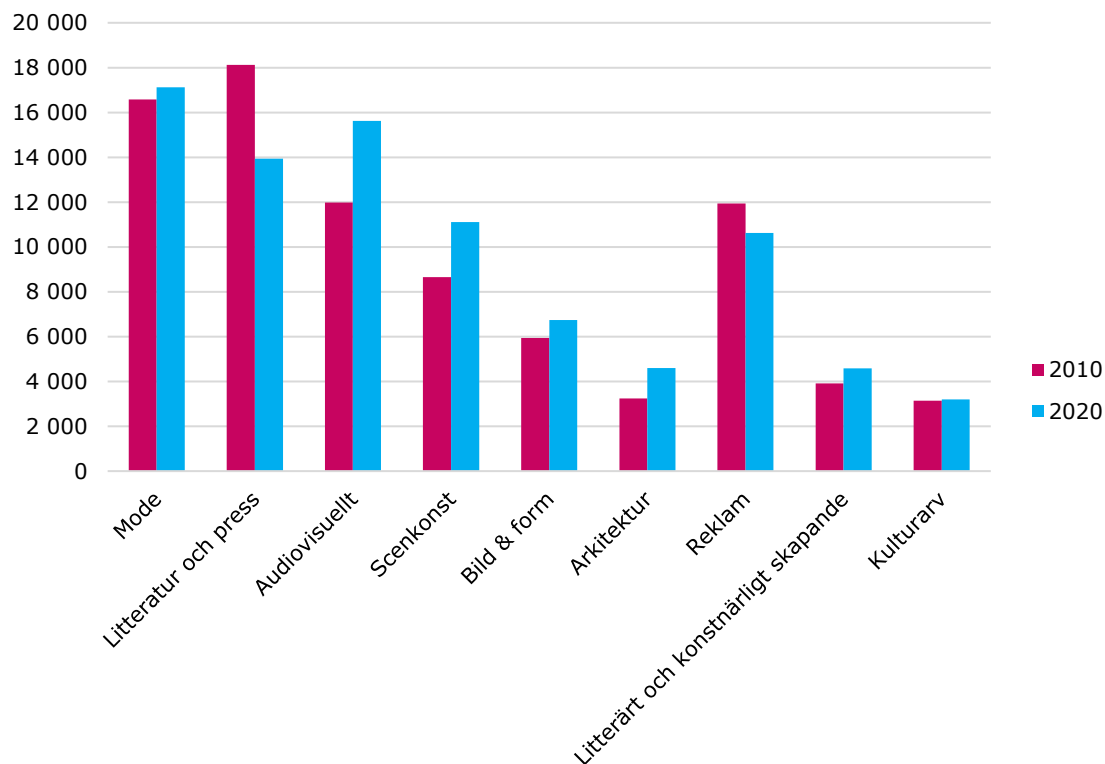
Life science

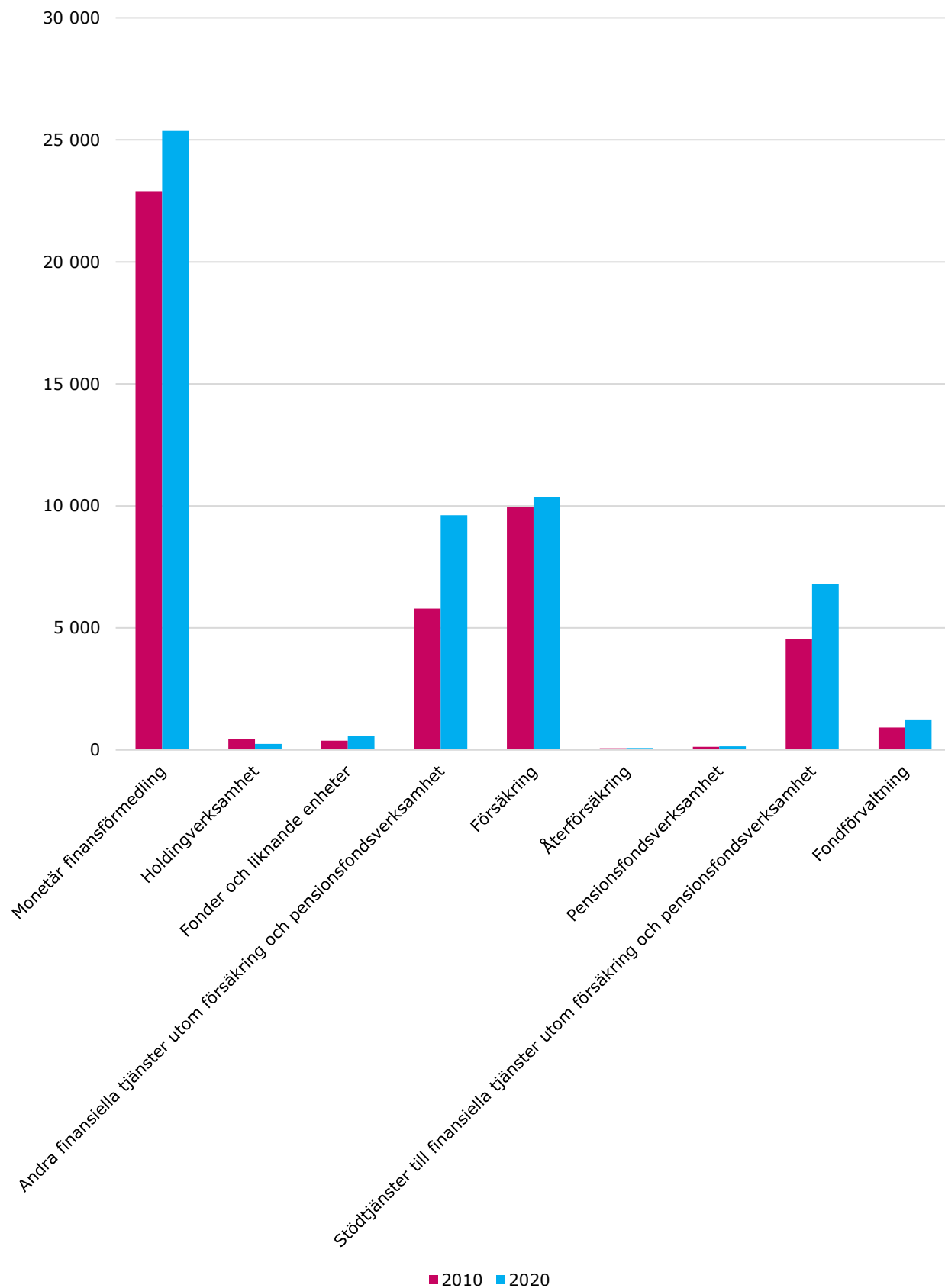
IKT

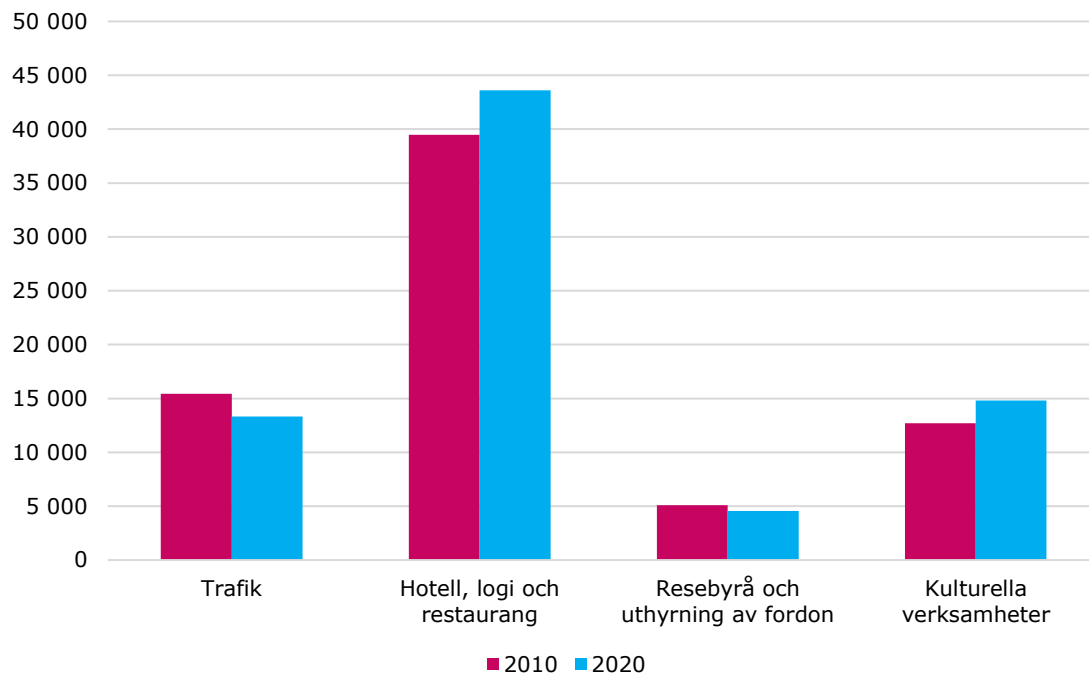
KKN

Finans

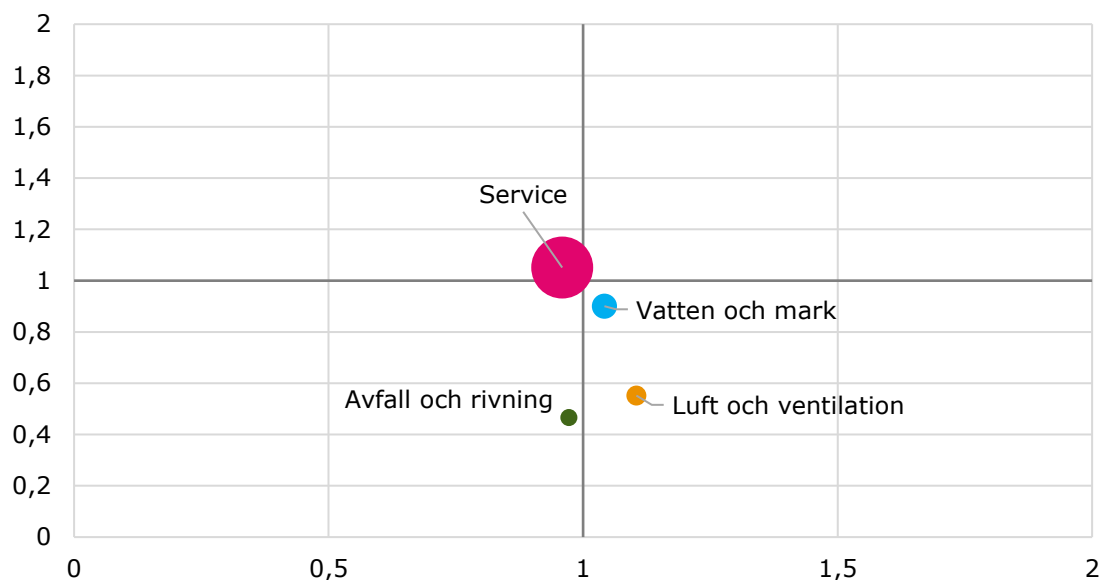

Besöksnäring

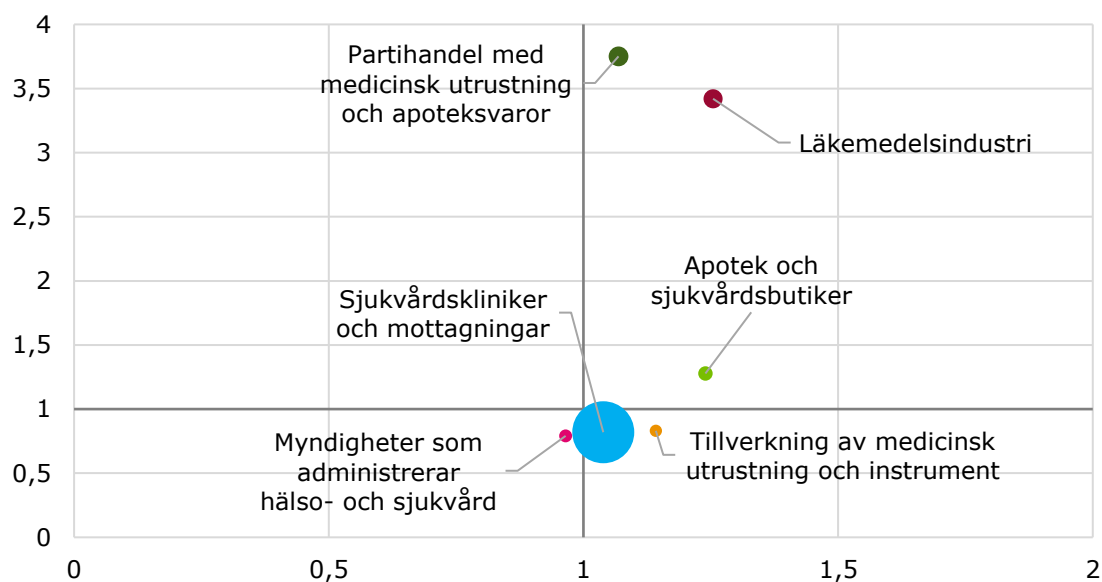

Bilaga 3 – Specialisering och sysselsättningsutveckling 2010–2020

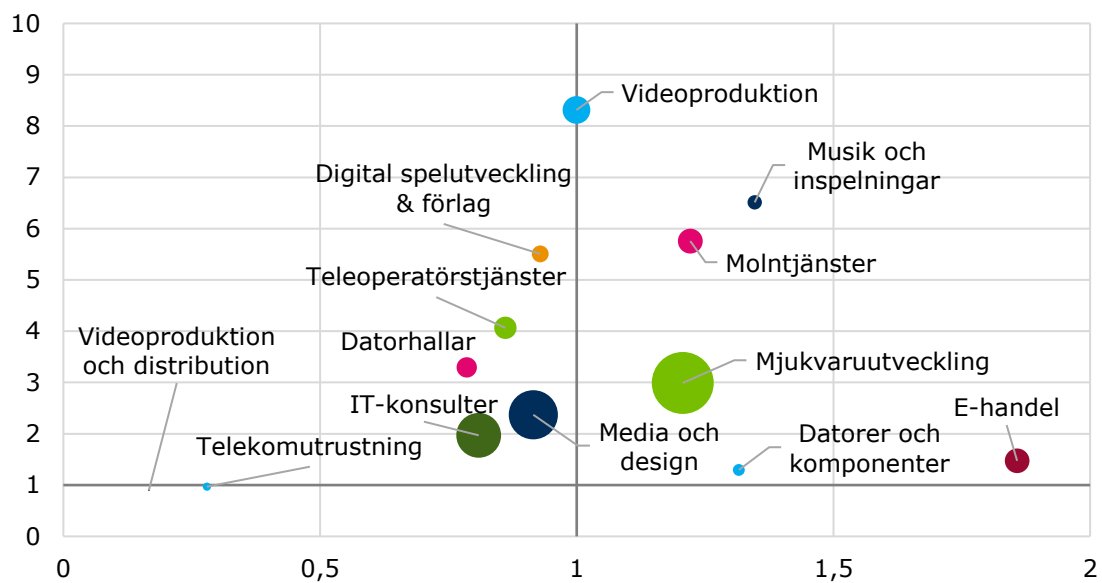
Miljöteknik

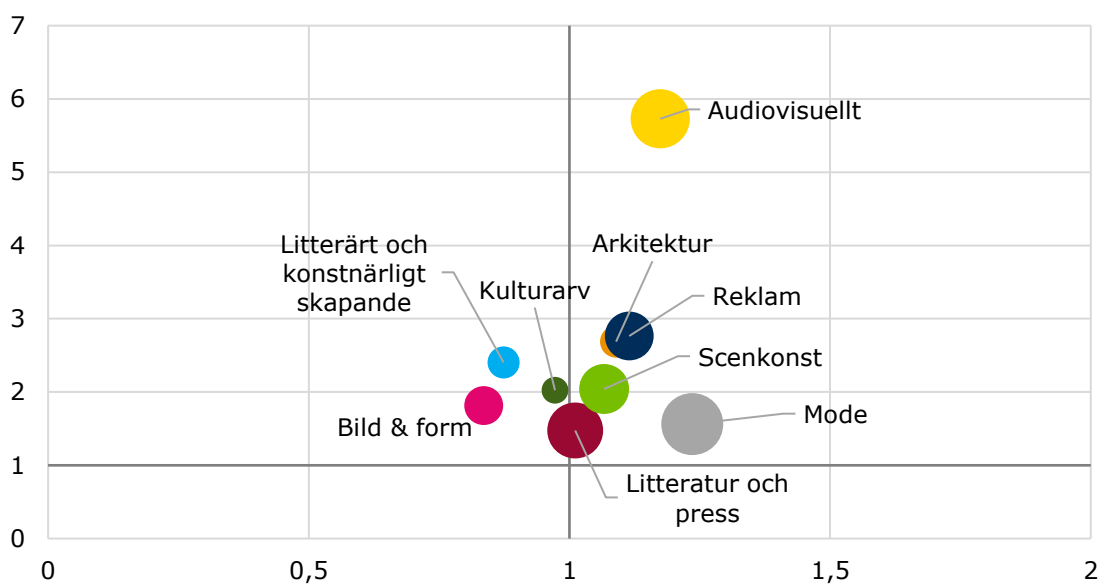
Life science

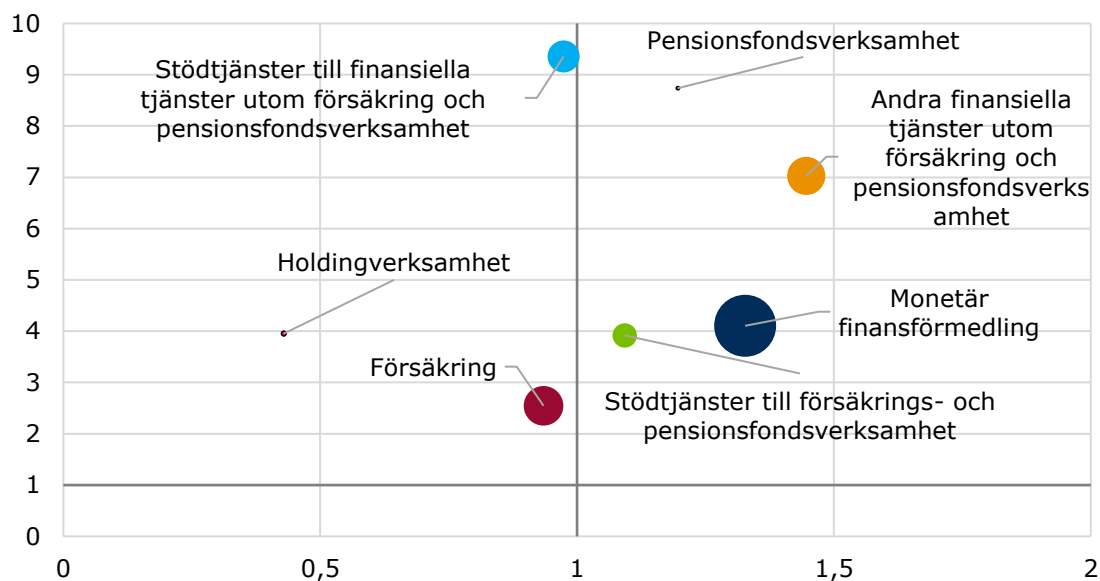
IKT

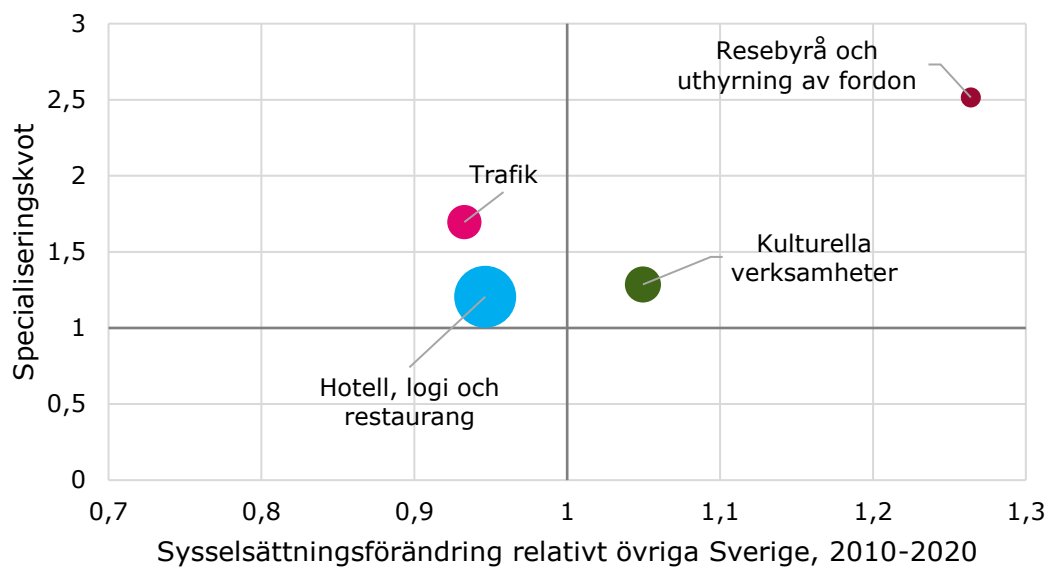
KKN

Finans

Besöksnäring

Bilaga 4 – Kompetensförsörjningsanalys

Vanligaste yrken

De 15 vanligaste yrkena inom respektive styrkeområde.

Besöksnäring

Yrke	Antal	Andel	Ack. andel
Snabbmatpersonal, köks- och restaurangbiträden m.fl.	11 190	15%	15%
Hovmästare, servitörer och bartendrar	6 484	8%	23%
Kockar och kallskänkor	5 431	7%	30%
Bil-, motorcykel och cykelförare	4 867	6%	37%
Resesäljare, kundtjänstpersonal och receptionister m.fl.	3 519	5%	41%
Konstnärer, musiker och skådespelare m.fl.	2 670	3%	45%
Restaurang- och kökschefer	2 118	3%	48%
Städare och hemservicepersonal m.fl.	1 746	2%	50%
Kontorsassistenter och sekreterare	1 424	2%	52%
Butikspersonal	1 392	2%	54%
Kabinpersonal, tågmästare och guider m.fl.	1 325	2%	55%
Piloter, fartygs- och maskinbefäl m.fl.	1 055	1%	57%
Idrottsutövare och fritidsledare m.fl.	1 038	1%	58%
Försäkringsrådgivare, företagssäljare och inköpare m.fl.	921	1%	59%
Museiintendenter och bibliotekarier m.fl.	895	1%	60%

Finans

Yrke	Antal	Andel	Ack. andel
Banktjänstemän och redovisningsekonomer m.fl.	12 037	20,6%	20,6%
IT-arkitekter, systemutvecklare och testledare m.fl.	9 333	16,0%	36,6%
Revisorer, finansanalytiker och fondförvaltare m.fl.	6 686	11,5%	48,1%
Försäkringsrådgivare, företagssäljare och inköpare m.fl.	6 057	10,4%	58,5%
Organisationsutvecklare, utredare och HR-specialister m.fl.	3 528	6,1%	64,5%
Chefer inom bank, finans och försäkring	2 579	4,4%	69,0%
Kontorsassistenter och sekreterare	2 567	4,4%	73,4%
Marknadsförare och informatörer m.fl.	1 942	3,3%	76,7%
Jurister	1 575	2,7%	79,4%
Drift-, support- och nätverkstekniker m.fl.	1 287	2,2%	81,6%
IT-chefer	1 191	2,0%	83,6%
Resesäljare, kundtjänstpersonal och receptionister m.fl.	1 112	1,9%	85,5%
Ekonomi- och finanschefer	751	1,3%	86,8%
Försäljnings- och marknadschefer	738	1,3%	88,1%
Juristsekreterare, chefssekreterare och institutionssekreterare m.fl.	698	1,2%	89,3%

Högspecialiserad industriell produktion

Yrke	Antal	Andel	Ack. andel
Civilingenjörsyrken	3 819	11,7%	11,7%
Ingenjörer och tekniker	3 140	9,6%	21,2%
Fordonsmekaniker och reparatörer m.fl.	2 841	8,7%	29,9%
IT-arkitekter, systemutvecklare och testledare m.fl.	2 749	8,4%	38,3%
Maskinoperatörer, kemiska och farmaceutiska produkter m.m.	2 169	6,6%	44,9%
Hamnarbetare och ramppersonal m.fl.	1 122	3,4%	48,4%
Biomedicinska analytiker, tandtekniker och laboratorieingenjörer m.fl.	1 068	3,3%	51,6%
Försäkringsrådgivare, företagssäljare och inköpare m.fl.	940	2,9%	54,5%
Lagerpersonal och transportledare m.fl.	931	2,8%	57,3%
Smeder och verktygsmakare m.fl.	786	2,4%	59,7%
Kontorsassistenter och sekreterare	669	2,0%	61,8%
Organisationsutvecklare, utredare och HR-specialister m.fl.	652	2,0%	63,8%
Forsknings- och utvecklingschefer	583	1,8%	65,5%
Arbetsledare inom bygg och tillverkning m.m.	530	1,6%	67,2%
Drift-, support- och nätverkstekniker m.fl.	467	1,4%	68,6%

IKT

Yrke	Antal	Andel	Ack. andel
IT-arkitekter, systemutvecklare och testledare m.fl.	35 915	27,5%	27,5%
Försäkringsrådgivare, företagssäljare och inköpare m.fl.	7 647	5,9%	33,4%
Marknadsförare och informatörer m.fl.	7 442	5,7%	39,1%
Drift-, support- och nätverkstekniker m.fl.	6 968	5,3%	44,5%
Civilingenjörsyrken	5 417	4,2%	48,6%
Designer och formgivare	5 069	3,9%	52,5%
Organisationsutvecklare, utredare och HR-specialister m.fl.	4 722	3,6%	56,1%
Ingenjörer och tekniker	4 349	3,3%	59,5%
Kontorsassistenter och sekreterare	3 570	2,7%	62,2%
Försäljnings- och marknadschefer	3 151	2,4%	64,6%
Författare, journalister och tolkar m.fl.	2 841	2,2%	66,8%
Konstnärer, musiker och skådespelare m.fl.	2 571	2,0%	68,8%
IT-chefer	2 459	1,9%	70,6%
Resesäljare, kundtjänstpersonal och receptionister m.fl.	2 276	1,8%	72,4%
Butikspersonal	1 783	1,4%	73,8%

KKN

Yrke	Antal	Andel	Ack. andel
Butikspersonal	8 859	10,12%	10,12%
Författare, journalister och tolkar m.fl.	7 127	8,14%	18,26%
Konstnärer, musiker och skådespelare m.fl.	6 768	7,73%	26,00%
Designer och formgivare	5 444	6,22%	32,22%
Marknadsförare och informatörer m.fl.	4 876	5,57%	37,79%
Försäkringsrådgivare, företagssäljare och inköpare m.fl.	4 039	4,61%	42,40%
IT-arkitekter, systemutvecklare och testledare m.fl.	3 773	4,31%	46,71%
Arkitekter och lantmätare	3 670	4,19%	50,90%
Fotografer, dekoratörer och underhållningsartister m.fl.	3 547	4,05%	54,96%
Kontorsassistenter och sekreterare	2 929	3,35%	58,30%
Bild-, ljud- och ljusvetekniker m.fl.	1 787	2,04%	60,34%
Museiintendenter och bibliotekarier m.fl.	1 734	1,98%	62,33%
Organisationsutvecklare, utredare och HR-specialister m.fl.	1 270	1,45%	63,78%
Andra pedagoger med teoretisk specialistkompetens	1 190	1,36%	65,14%
Försäljnings- och marknadschefer	1 150	1,31%	66,45%

Life science

Yrke	Antal	Andel	Ack. andel
Sjuksköterskor	14 890	15,4%	15,4%
Läkare	10 407	10,7%	26,1%
Undersköterskor	10 284	10,6%	36,7%
Kontorsassistenter och sekreterare	5 278	5,5%	42,2%
Biomedicinska analytiker, tandtekniker och laboratorieingenjörer m.fl.	4 396	4,5%	46,7%
Naprapater, sjukgymnaster och arbetsterapeuter m.fl.	3 850	4,0%	50,7%
Skötare, vårdare och personliga assistenter m.fl.	3 177	3,3%	53,9%
Sjuksköterskor (specialisering)	3 175	3,3%	57,2%
Psykologer och psykoterapeuter	2 703	2,8%	60,0%
Organisationsutvecklare, utredare och HR-specialister m.fl.	2 700	2,8%	62,8%
Chefer inom hälso- och sjukvård	2 567	2,7%	65,4%
Butikspersonal	2 305	2,4%	67,8%
Andra specialister inom hälso- och sjukvård	2 271	2,3%	70,2%
Försäkringsrådgivare, företagssäljare och inköpare m.fl.	2 144	2,2%	72,4%
Tandsköterskor	2 108	2,2%	74,6%

Miljöteknik

Yrke	Antal	Andel	Ack. andel
Civilingenjörsyrken	9 091	21,7%	21,7%
Ingenjörer och tekniker	5 734	13,7%	35,4%
IT-arkitekter, systemutvecklare och testledare m.fl.	2 240	5,3%	40,7%
Kontorsassistenter och sekreterare	1 500	3,6%	44,3%
Takmontörer, golvläggare och VVS-montörer m.fl.	1 361	3,3%	47,5%
Försäkringsrådgivare, företagssäljare och inköpare m.fl.	1 278	3,1%	50,6%
Återvinningsarbetare	1 226	2,9%	53,5%
Chefer inom arkitekt- och ingenjörsvksamhet	1 218	2,9%	56,4%
Organisationsutvecklare, utredare och HR-specialister m.fl.	1 107	2,6%	59,0%
Skatte- och socialförsäkringshandläggare m.fl.	852	2,0%	61,1%
Fysiker och kemister m.fl.	807	1,9%	63,0%
Revisorer, finansanalytiker och fondförvaltare m.fl.	711	1,7%	64,7%
Snickare, murare och anläggningsarbetare	690	1,7%	66,3%
Försäljnings- och marknadschefer	593	1,4%	67,7%
Drift-, support- och nätverkstekniker m.fl.	562	1,3%	69,1%

Nyckelyrken

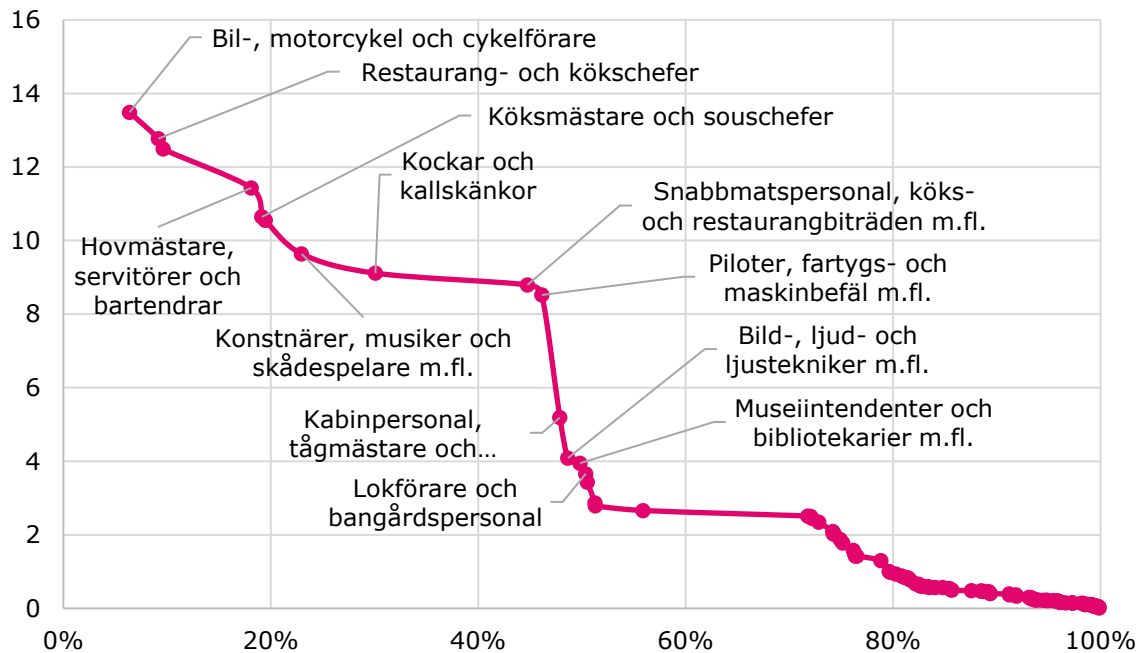
Samtliga yrken med en yrkeskvot över 2 samt dess andel av den totala sysselsättningen inom styrkeområdet. Y-axeln visar yrkeskvot och x-axeln visar den ackumulerade sysselsättningen randordnad efter yrkeskvot.

Besöksnäring

Yrke	Andel	Ack. Andel	Kvot
Bil-, motorcykel och cykelförare	6,4%	6,4%	13,5
Restaurang- och kökschefer	2,8%	9,2%	12,8
Hotell- och konferenschefer	0,5%	9,6%	12,5
Hovmästare, servitörer och bartendrar	8,5%	18,1%	11,4
Köksmästare och souschefer	1,0%	19,2%	10,6
Matroser och jungmän m.fl.	0,3%	19,5%	10,5
Konstnärer, musiker och skådespelare m.fl.	3,5%	23,0%	9,6
Kockar och kallskänkor	7,1%	30,1%	9,1
Snabbmatspersonal, köks- och restaurangbiträden m.fl.	14,7%	44,8%	8,8
Piloter, fartygs- och maskinbefäl m.fl.	1,4%	46,1%	8,5
Kabinpersonal, tågmästare och guider m.fl.	1,7%	47,9%	5,2
Bild-, ljud- och ljus tekniker m.fl.	0,8%	48,7%	4,1
Museiintendenter och bibliotekarier m.fl.	1,2%	49,8%	3,9
Lokförare och bangårdspersonal	0,6%	50,4%	3,7
Chefer inom friskvård, sport och fritid	0,1%	50,5%	3,4
Kassapersonal m.fl.	0,8%	51,3%	2,9
Förvaltare inom skogsbruk och lantbruk m.fl.	0,0%	51,3%	2,8
Resesäljare, kundtjänstpersonal och receptionister m.fl.	4,6%	55,9%	2,7
Uppgift saknas	15,9%	71,8%	2,5
Slaktare, bagare och livsmedelsförädlare m.fl.	0,3%	72,1%	2,5

Biblioteks- och arkivassistenter m.fl.	0,1%	72,2%	2,4
Fotografer, dekoratörer och underhållningsartister m.fl.	0,6%	72,8%	2,3
Idrottsutövare och fritidsledare m.fl.	1,4%	74,2%	2,1
Växtodlare och djuruppfödare, blandad drift	0,0%	74,2%	2,0
Bärplockare och plantörer m.fl.	0,1%	74,3%	2,0

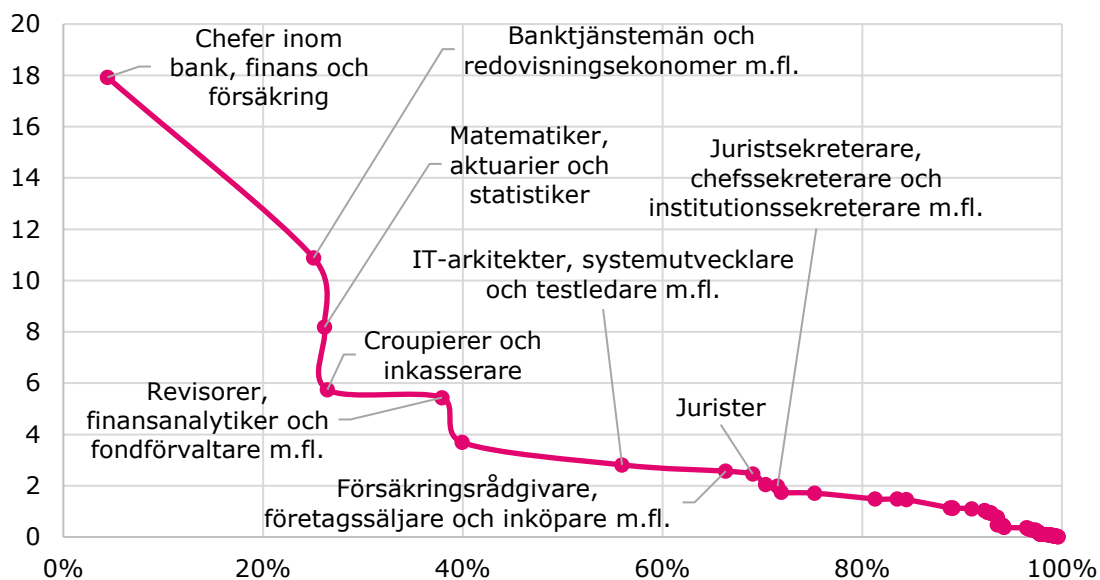
Besöksnäring: Yrkeskvot och ackumulerad sysselsättning

Finans

Yrke	Andel	Ack. Andel	Kvot
Chefer inom bank, finans och försäkring	4,4%	4,4%	17,9
Banktjänstemän och redovisningsekonomer m.fl.	20,6%	25,1%	10,9
Matematiker, aktuarier och statistiker	1,1%	26,2%	8,2
Croupierer och inkasserare	0,3%	26,4%	5,7
Revisorer, finansanalytiker och fondförvaltare m.fl.	11,5%	37,9%	5,4
IT-chefer	2,0%	40,0%	3,7
IT-arkitekter, systemutvecklare och testledare m.fl.	16,0%	56,0%	2,8
Försäkringsrådgivare, företagssäljare och inköpare m.fl.	10,4%	66,3%	2,6
Jurister	2,7%	69,0%	2,5
Ekonomi- och finanschefer	1,3%	70,3%	2,1

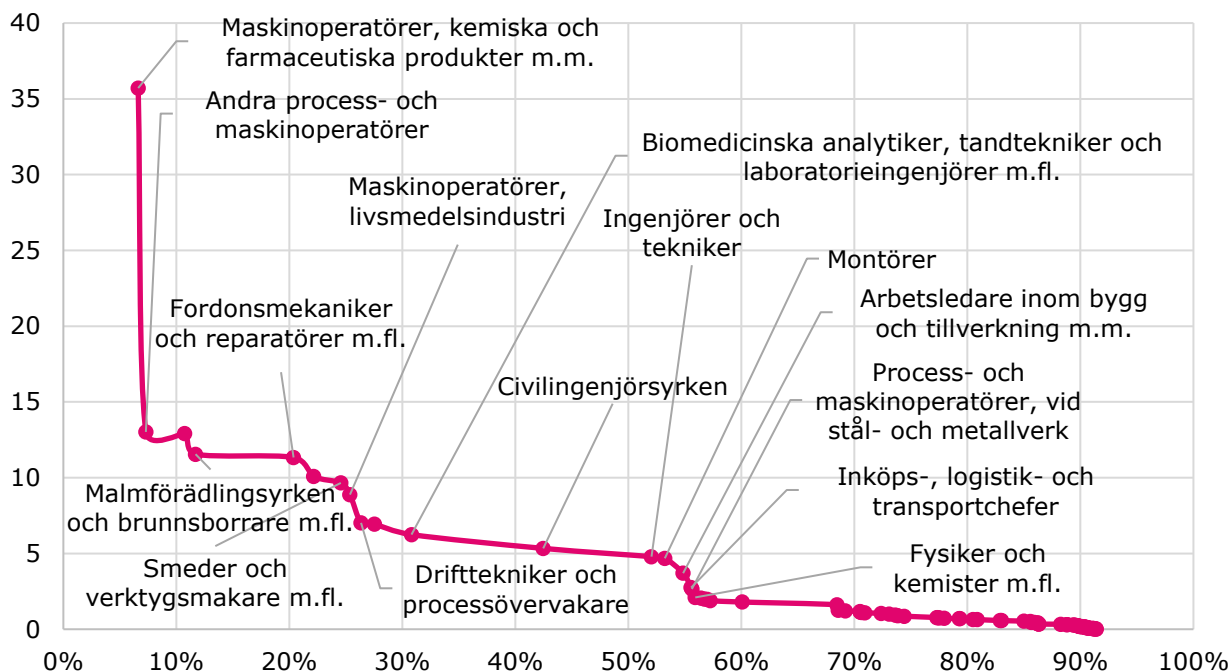
Finans: Yrkeskvot och ackumulerad sysselsättning

Högspecialiserad industriell produktion

Yrke	Andel	Ack. Andel	Kvot
Maskinoperatörer, kemiska och farmaceutiska produkter m.m.	6,6%	6,6%	35,7
Andra process- och maskinoperatörer	0,7%	7,3%	13,0
Hamnarbetare och ramppersonal m.fl.	3,4%	10,7%	12,9
Malmförädlingsyrken och brunnsbörare m.fl.	1,0%	11,7%	11,6
Fordonsmekaniker och reparatörer m.fl.	8,7%	20,4%	11,3
Forsknings- och utvecklingschefer	1,8%	22,2%	10,1
Smeder och verktygsmakare m.fl.	2,4%	24,6%	9,7
Maskinoperatörer, livsmedelsindustri	0,8%	25,4%	8,9
Drifttekniker och processövervakare	1,0%	26,3%	7,0
Produktionschefer inom tillverkning	1,2%	27,5%	6,9
Biomedicinska analytiker, tandtekniker och laboratorieingenjörer m.fl.	3,3%	30,8%	6,2
Civilingenjörssyrken	11,7%	42,5%	5,3
Ingenjörer och tekniker	9,6%	52,0%	4,8
Montörer	1,2%	53,2%	4,7
Arbetsledare inom bygg och tillverkning m.m.	1,6%	54,8%	3,7
Inköps-, logistik- och transportchefer	0,7%	55,6%	2,7
Process- och maskinoperatörer, vid stål- och metallverk	0,1%	55,6%	2,7
Fysiker och kemister m.fl.	0,3%	55,9%	2,1
Chefer inom arkitekt- och ingenjörsvksamhet	0,5%	56,4%	2,0

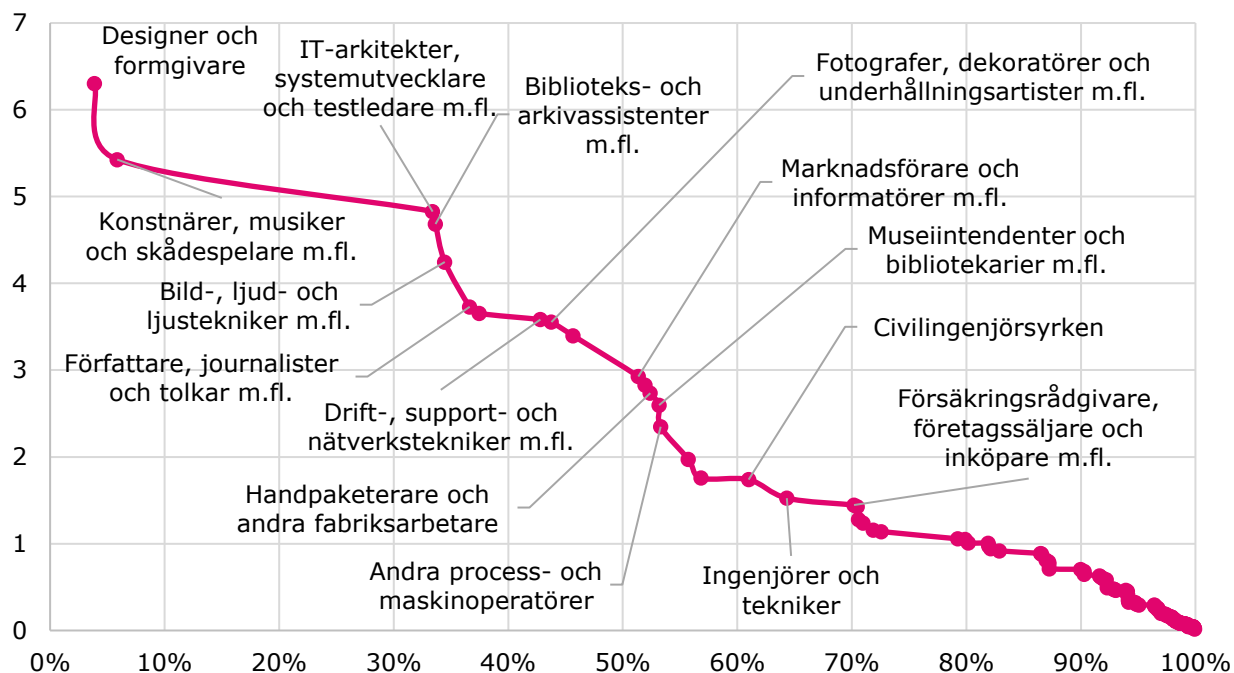
Högspecialiserad industriell produktion: Yrkeskvot och ackumulerad sysselsättning

IKT

Yrke	Andel	Ack. Andel	Kvot
Designer och formgivare	3,9%	3,9%	6,3
Konstnärer, musiker och skådespelare m.fl.	2,0%	5,9%	5,4
IT-arkitekter, systemutvecklare och testledare m.fl.	27,5%	33,4%	4,8
Biblioteks- och arkivassistenter m.fl.	0,3%	33,7%	4,7
Bild-, ljud- och ljustekniker m.fl.	0,8%	34,5%	4,2
Författare, journalister och tolkar m.fl.	2,2%	36,6%	3,7
Eventsäljare och telefonförsäljare m.fl.	0,8%	37,5%	3,7
Drift-, support- och nätverkstekniker m.fl.	5,3%	42,8%	3,6
Fotografer, dekoratörer och underhållningsartister m.fl.	1,0%	43,8%	3,6
IT-chefer	1,9%	45,7%	3,4
Marknadsförare och informatörer m.fl.	5,7%	51,4%	2,9
Informations-, kommunikations- och PR-chefer	0,6%	51,9%	2,8
Handpakterare och andra fabriksarbetare	0,5%	52,4%	2,7
Museiintendenter och bibliotekarier m.fl.	0,8%	53,2%	2,6
Andra process- och maskinoperatörer	0,1%	53,3%	2,3

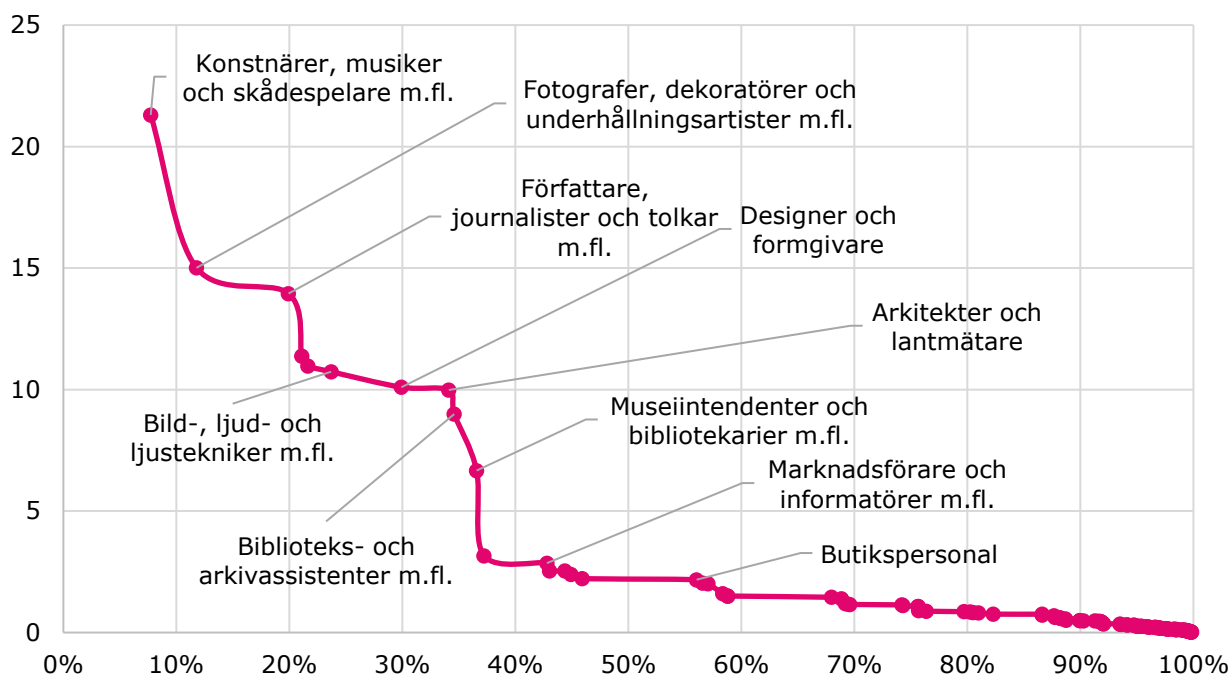
IKT: Yrkeskvot och ackumulerad sysselsättning

KKN

Yrke	Andel	Ack. Andel	Kvot
Konstnärer, musiker och skådespelare m.fl.	7,7%	7,7%	21,3
Fotografer, dekoratörer och underhållningsartister m.fl.	4,1%	11,8%	15,0
Författare, journalister och tolkar m.fl.	8,1%	19,9%	14,0
Prepresstekniker, tryckare och bokbindare m.fl.	1,2%	21,1%	11,4
Skräddare, tapetserare och läderhantverkare m.fl.	0,6%	21,7%	11,0
Bild-, ljud- och ljustekniker m.fl.	2,0%	23,7%	10,7
Designer och formgivare	6,2%	29,9%	10,1
Arkitekter och lantmätare	4,2%	34,1%	10,0
Biblioteks- och arkivassistenter m.fl.	0,5%	34,6%	9,0
Museiintendenter och bibliotekarier m.fl.	2,0%	36,6%	6,7
Informations-, kommunikations- och PR-chefer	0,7%	37,2%	3,2
Marknadsförare och informatörer m.fl.	5,6%	42,8%	2,9
Finmekaniker och konsthantverkare m.fl.	0,2%	43,0%	2,5
Andra pedagoger med teoretisk specialistkompetens	1,4%	44,4%	2,5
Eventsäljare och telefonförsäljare m.fl.	0,5%	44,9%	2,4
Övriga chefer inom samhällsservice	1,0%	45,9%	2,2
Butikspersonal	10,1%	56,0%	2,2
Kassapersonal m.fl.	0,5%	56,6%	2,0
Chefer inom handel	0,5%	57,0%	2,0

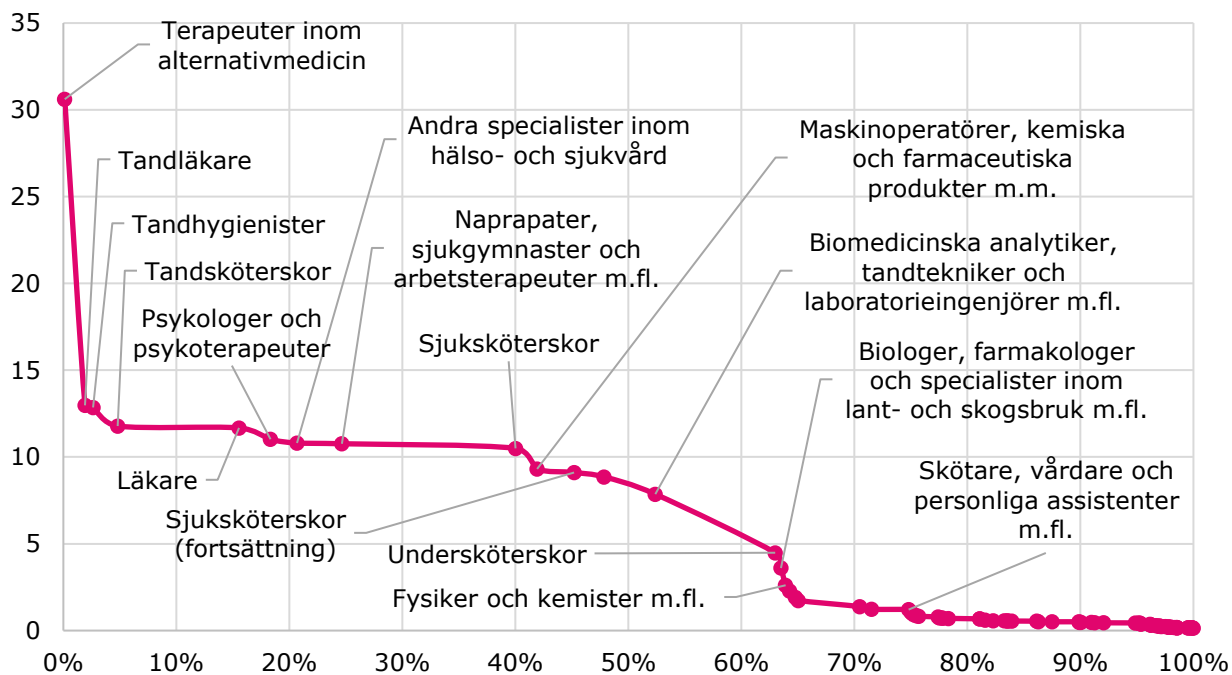
KKN: Yrkeskvot och ackumulerad sysselsättning

Life science

Yrke	Andel	Ack. Andel	Kvot
Terapeuter inom alternativmedicin	0,1%	0,1%	30,6
Tandläkare	1,8%	1,9%	13,0
Tandhygienister	0,7%	2,6%	12,9
Tandsköterskor	2,2%	4,8%	11,8
Läkare	10,7%	15,5%	11,7
Psykologer och psykoterapeuter	2,8%	18,3%	11,0
Andra specialister inom hälso- och sjukvård	2,3%	20,7%	10,8
Naprapater, sjukgymnaster och arbetsterapeuter m.fl.	4,0%	24,6%	10,8
Sjuksköterskor	15,4%	40,0%	10,5
Maskinoperatörer, kemiska och farmaceutiska produkter m.m.	1,9%	41,9%	9,3
Sjuksköterskor (fortsättning)	3,3%	45,2%	9,1
Chefer inom hälso- och sjukvård	2,6%	47,8%	8,9
Biomedicinska analytiker, tandtekniker och laboratorieingenjörer m.fl.	4,5%	52,4%	7,9
Undersköterskor	10,6%	63,0%	4,5
Biologer, farmakologer och specialister inom lant- och skogsbruk m.fl.	0,5%	63,5%	3,6
Fysiker och kemister m.fl.	0,4%	63,9%	2,6
Drifttekniker och processövervakare	0,4%	64,3%	2,3

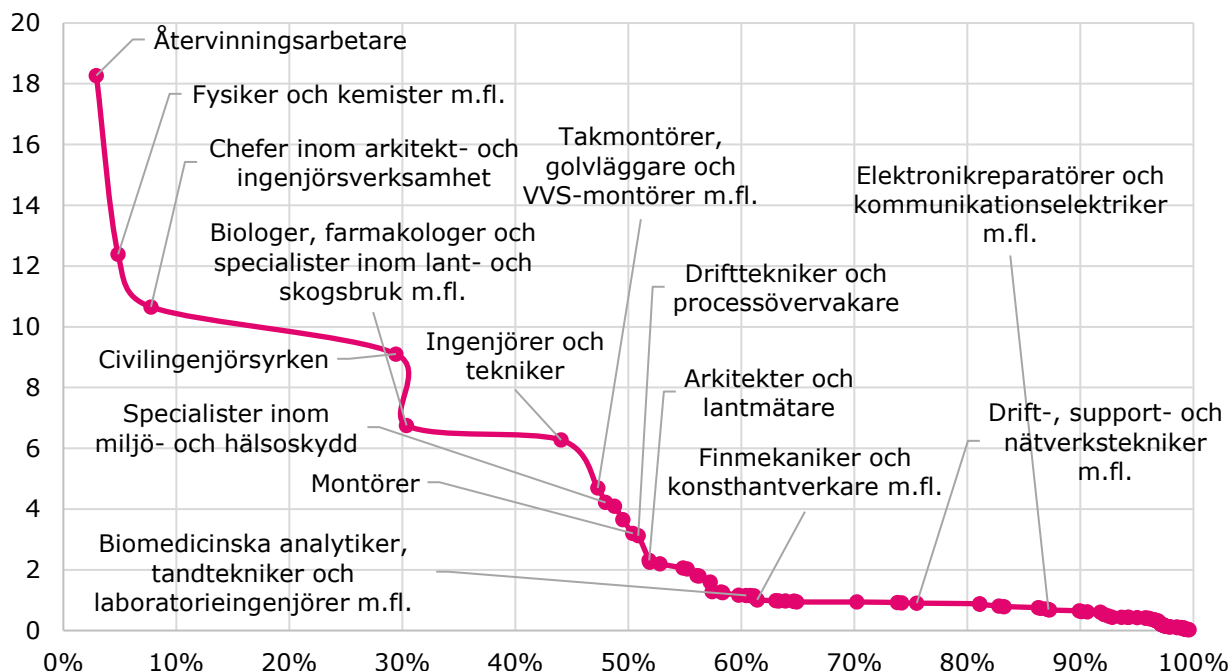
Life science: Yrkeskvot och ackumulerad sysselsättning

Miljöteknik

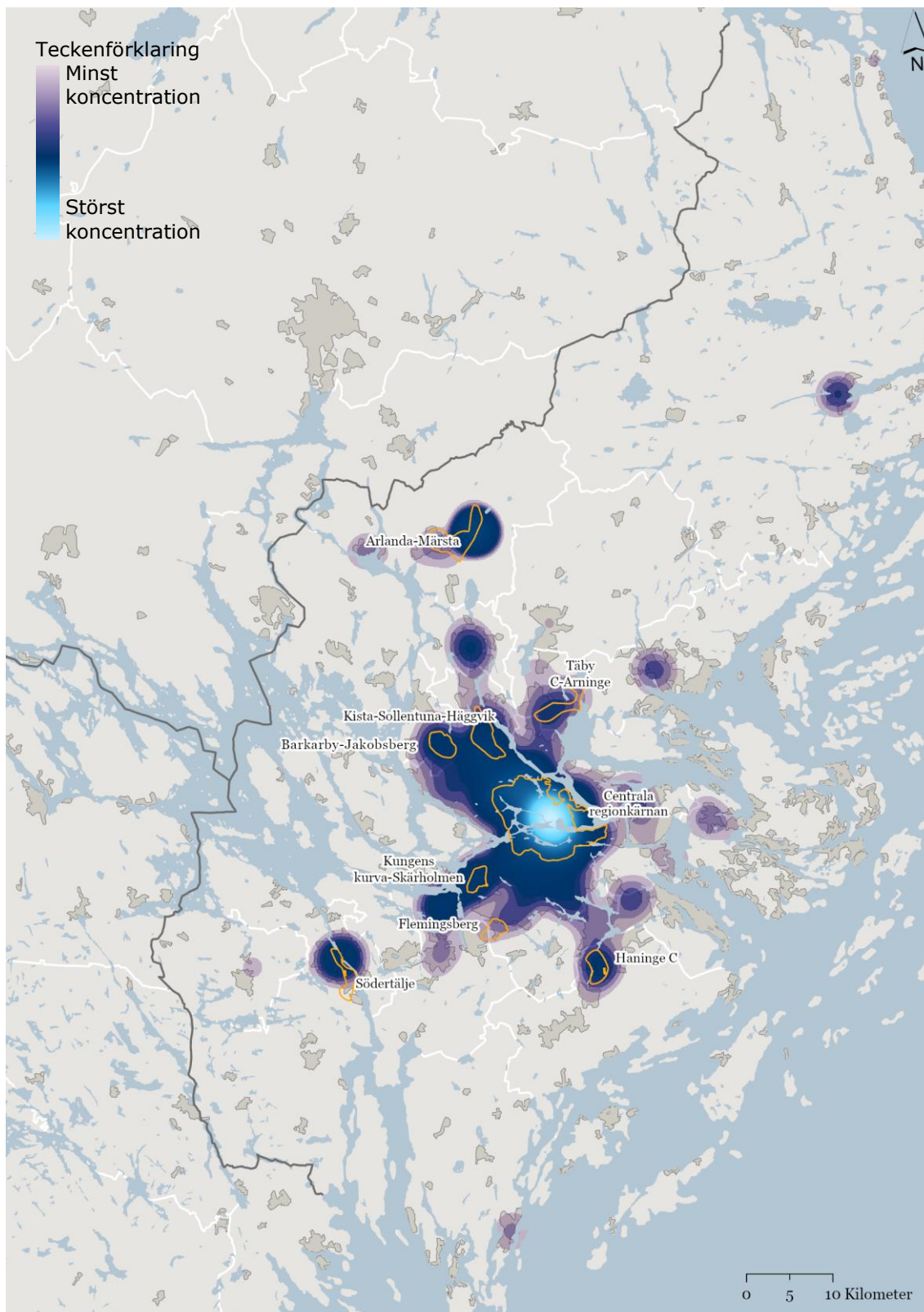
Yrke	Andel	Ack. Andel	Kvot
Återvinningsarbetare	2,9%	2,9%	18,3
Fysiker och kemister m.fl.	1,9%	4,8%	12,4
Chefer inom arkitekt- och ingenjörsvksamhet	2,9%	7,8%	10,7
Civilingenjörsvrken	21,7%	29,4%	9,1
Biologer, farmakologer och specialister inom lant- och skogsbruk m.fl.	0,9%	30,4%	6,8
Ingenjörer och tekniker	13,7%	44,0%	6,3
Takmontörer, golvläggare och VVS-montörer m.fl.	3,2%	47,3%	4,7
Specialister inom miljö- och hälsoskydd	0,7%	48,0%	4,2
Forsknings- och utvecklingschefer	0,8%	48,8%	4,1
Gjutare, svetsare och plåtslagare m.fl.	0,7%	49,5%	3,6
Montörer	0,9%	50,4%	3,2
Drifttekniker och processövervakare	0,5%	50,9%	3,1
Arkitekter och lantmätare	1,0%	51,8%	2,3
Växtodlare och djuruppfödare, blandad drift	0,0%	51,9%	2,2
Driftchefer inom bygg, anläggning och gruva	0,9%	52,8%	2,2
Skatte- och socialförsäkringshandläggare m.fl.	2,0%	54,8%	2,1
Produktionschefer inom tillverkning	0,4%	55,2%	2,0

Miljöteknik: Yrkeskvot och ackumulerad sysselsättning

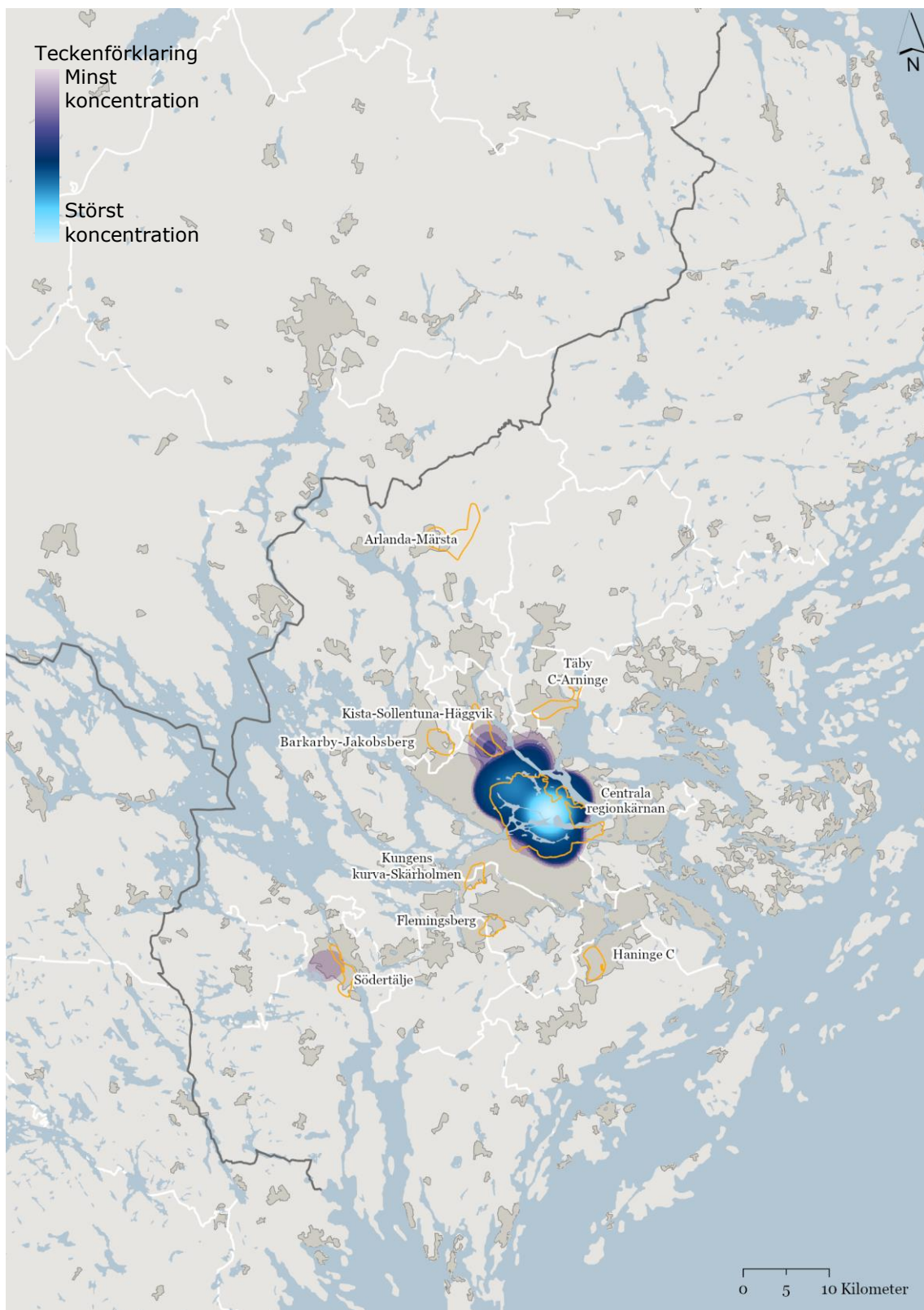

Bilaga 5 – Heatmaps styrkeområden, Stockholms län

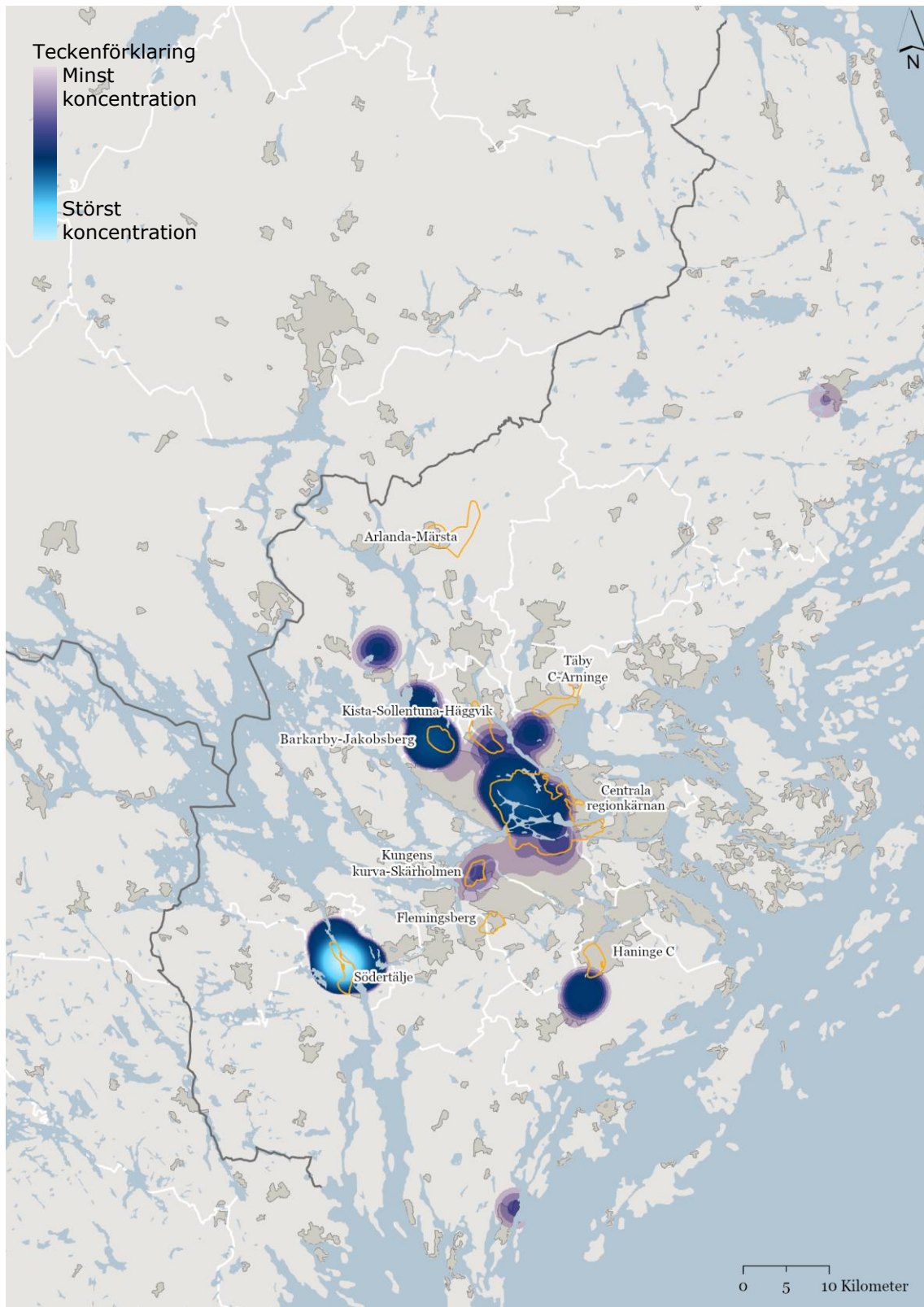
Besöksnäring

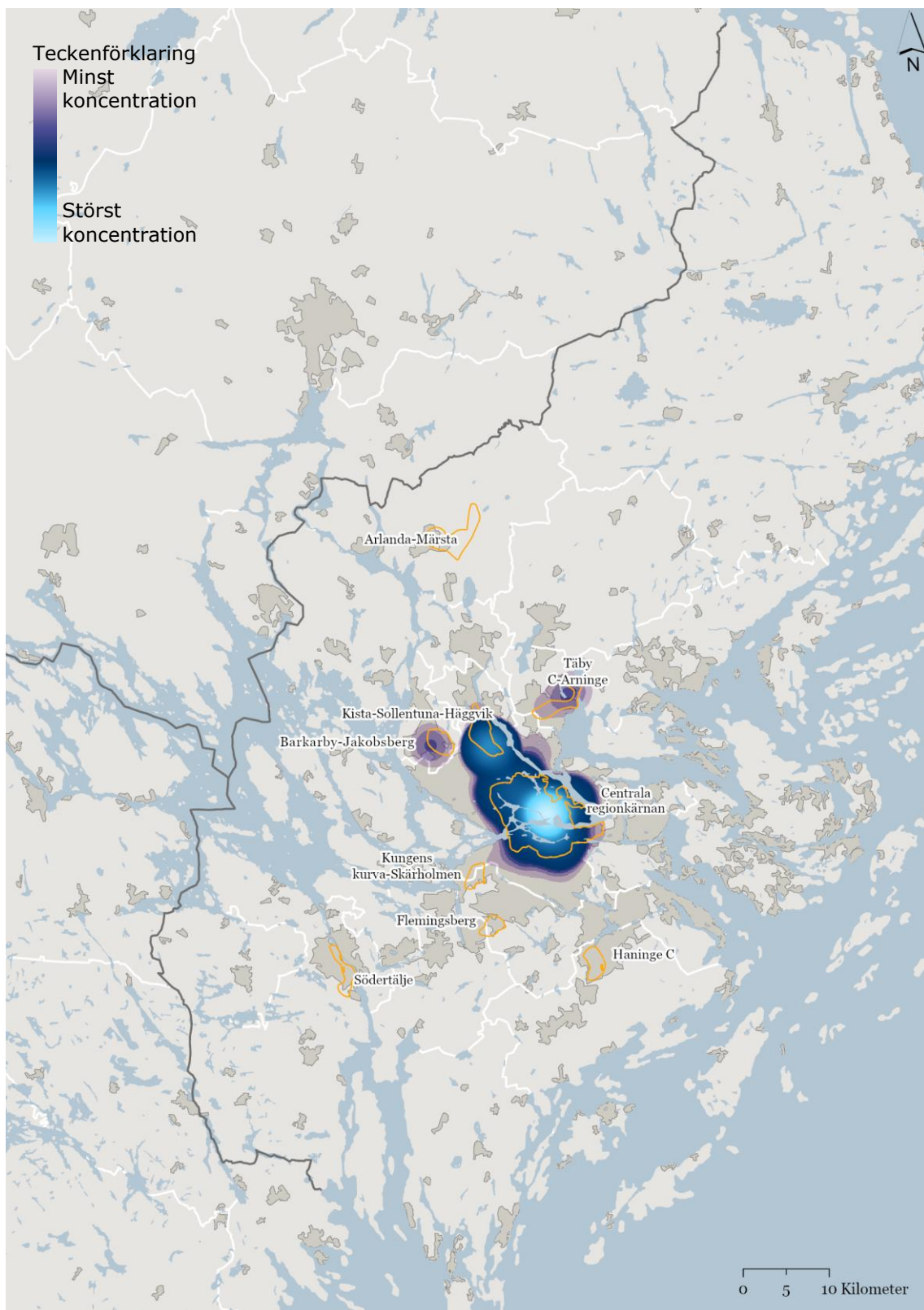
Finans

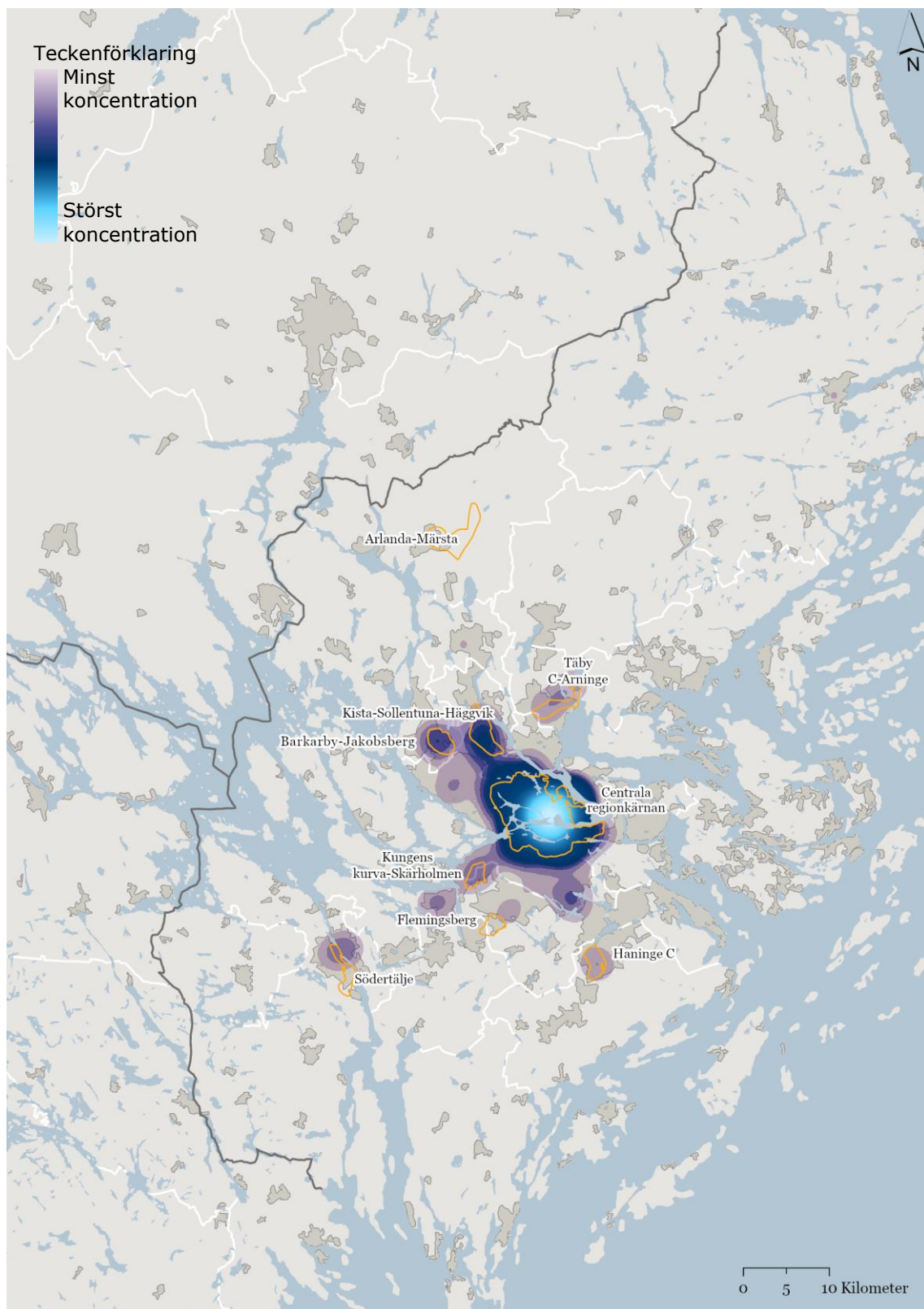
Högspecialiserad industriell produktion

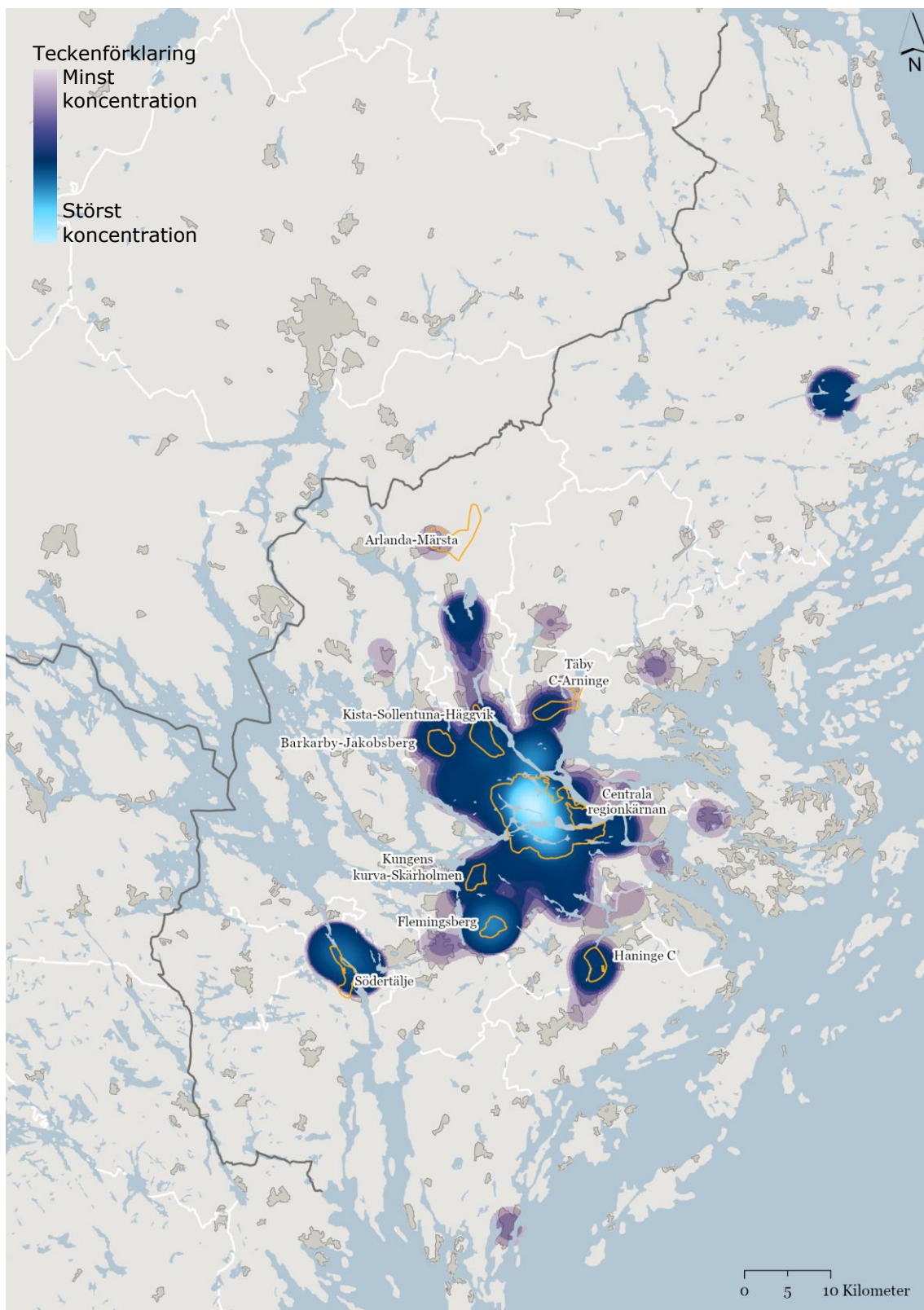
IKT

KKN

Life science

Miljöteknik

